สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2556

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

ISBN 978-974-403-729-9

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพ 10900
www.oae.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2556

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics

สถานการณ์สินค้าเกษตร ที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คำนำ

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้วิเคราะห์สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญในปี 2555 และคาดการณ์แนวโน้มปี 2556 ด้านการผลิต การตลาด การส่งออก การนำเข้า และราคาของสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และมาตรการในการพัฒนาสินค้าเกษตร

การจัดทำสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2556 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สมาคมผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร เกษตรกร รวมทั้งสื่อสารสนเทศต่างๆ หากมีข้อผิดพลาดและคำแนะนำประการใด คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินการครั้งต่อไป

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
ธันวาคม 2555

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สารบัญ

หน้า

กลุ่มพืชไร่

1. ข้าว 1
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 15
3. ถั่วเหลือง 22

กลุ่มพืชพลังงานทดแทน

4. มันสำปะหลัง 31
5. อ้อยโรงงาน 37
6. ปาล์มน้ำมัน 44

กลุ่มพืชสวน

7. ยางพารา 53
8. กาแฟ 64
9. สับปะรด 72
10. ลำไย 81
11. ทุเรียน 87
12. มังคุด 92
13. มันฝรั่ง 96
14. กล้วยไม้ 102

กลุ่มปศุสัตว์และประมง

15. ไก่เนื้อ 111
16. ไข่ไก่ 119
17. สุกร 124
18. โคเนื้อ 132
19. โคนม 139
20. กุ้ง 146
21. ปลาป่น 157

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มพืชไร่

1. ข้าว
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
3. ถั่วเหลือง

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. ข้าว

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตข้าวของโลกช่วงปี 2550/51 - 2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 432.96 ล้านตันข้าวสาร (642.50 ล้านตันข้าวเปลือก) เป็น 464.79 ล้านตันข้าวสาร (692.90 ล้านตันข้าวเปลือก) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.44 ต่อปี

ในปี 2554/55 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 993.13 ล้านไร่ ผลผลิต 464.79 ล้านตันข้าวสาร (692.90 ล้านตันข้าวเปลือก) ผลผลิตต่อไร่ 704 กิโลกรัม เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 985.00 ล้านไร่ ผลผลิต 449.30 ล้านตันข้าวสาร (670.40 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 688 กิโลกรัม ของปี 2553/54 ร้อยละ 0.83 3.45 และ 2.33 ตามลำดับ เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยในหลายประเทศ และรัฐบาลของประเทศผู้ผลิตบางประเทศสนับสนุนนโยบายการปลูกข้าวเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร ทำให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตเพิ่มขึ้น เช่น บังคลาเทศ เมียนมาร์ กัมพูชา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2550/51 – 2554/55 เพิ่มขึ้นจาก 427.48 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2550/51 เป็น 457.63 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 ต่อปี

สำหรับในปี 2554/55 ความต้องการบริโภคมีปริมาณ 457.63 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 445.82 ล้านตันข้าวสาร ของปี 2553/54 ร้อยละ 2.65 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร

(2) การค้าข้าวของโลก

ปี 2550/51 – 2554/55 เพิ่มขึ้นจาก 29.58 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2550/51 เป็น 38.21 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.47 ต่อปี เนื่องจากความต้องการข้าวโลกยังคงอยู่ในระดับสูง

(2.1) การส่งออก

ในปี 2554/55 การส่งออกข้าวโลกมีปริมาณ 38.21 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 36.21 ล้านตันข้าวสาร ของปี 2553/54 ร้อยละ 5.52 โดยประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ออสเตรเลีย อียิปต์ อินเดีย ปากีสถาน อุรุกวัย เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่ส่งออกลดลง เช่น บราซิล กัมพูชา จีน และไทย

โดยปี 2554/55 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าอินเดียจะส่งออกได้มากเป็นอันดับ 1 ของโลก มีปริมาณส่งออก 10.00 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 26.17 ของการส่งออกข้าวโลก เนื่องจากรัฐบาลอินเดียได้ยกเลิกมาตรการห้ามเอกชนส่งออกข้าวขาวและข้าวนึ่ง เมื่อเดือนกันยายน 2554 ที่ผ่านมา หลังจากที่อินเดียประสบปัญหาความแปรปรวนของสภาพอากาศซึ่งทำให้ผลผลิตข้าวลดลงอย่างมาก ทำให้ต้องเก็บข้าวไว้เพื่อบริโภคในประเทศ จึงได้งดส่งออกข้าวขาวและข้าวนึ่งในช่วงปี 2550-2553 นอกจากนี้อินเดียยังขายข้าวในราคาที่ต่ำมากซึ่งเป็นการตัดราคาส่งออกข้าวของไทย ประกอบกับการอ่อนค่าของเงินรูปีอินเดียส่งผลให้อินเดียสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางด้านราคาข้าวในตลาดโลกมากขึ้น สำหรับประเทศที่คาดว่าจะส่งออกข้าวรองลงมาได้แก่

เวียดนาม ปริมาณส่งออก 7.20 ล้านตันข้าวสาร มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 18.84 และไทย ปริมาณส่งออก 6.50 ล้านตันข้าวสาร มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 17.01 ตามลำดับ

(2.2) การนำเข้า

ในปี 2554/55 การนำเข้าข้าวโลกมีปริมาณ 38.21 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 36.21 ล้านตันข้าวสาร ของปี 2553/54 ร้อยละ 5.52 โดยประเทศที่นำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น จีน ไอเวอรีโคสต์ ฮ่องกง อิหร่าน อิรัก ญี่ปุ่น มาเลเซีย ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ เซเนกัล แอฟริกาใต้ และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่นำเข้าลดลง เช่น สหภาพยุโรป กานา อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ ซาอุดิอาระเบีย และเวียดนาม

ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ ไนจีเรีย คาดว่าจะนำเข้าข้าวประมาณ 3.20 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 8.37 ของการนำเข้าข้าวโลก รองลงมาได้แก่ จีน ปริมาณ 2.60 ล้านตันข้าวสาร อิหร่าน ปริมาณ 1.90 ล้านตันข้าวสาร อินโดนีเซีย ปริมาณ 1.70 ล้านตันข้าวสาร และฟิลิปปินส์ ปริมาณ 1.5 ล้านตันข้าวสาร ตามลำดับ สาเหตุที่ไนจีเรียนำเข้าข้าวมากที่สุดในปีนี้ เนื่องจากรัฐบาลไนจีเรียได้ขึ้นภาษีนำเข้าข้าวมีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 โดยข้าวกล้องภาษีนำเข้าจากร้อยละ 5 ปรับเพิ่มเป็นร้อยละ 30 ข้าวสารภาษีนำเข้าจากร้อยละ 33 ปรับเพิ่มเป็นร้อยละ 53 นอกจากนี้รัฐบาลอาจมีการปรับขึ้นภาษีนำเข้าข้าวอีกครั้งภายในสิ้นปีนี้ ทำให้ผู้นำเข้าข้าวของไนจีเรียเร่งนำเข้าข้าวเก็บสต็อกไว้ก่อนที่การปรับขึ้นภาษีนำเข้าข้าวจะมีผลบังคับใช้ เพราะหากนำเข้าหลังขึ้นภาษี ราคานำเข้าที่สูงขึ้นจะทำให้ข้าวที่นำไปขายปลีกในประเทศมีราคาแพง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคได้

(3) สต็อกข้าวปลายปีโลก

ปี 2550/51 – 2554/55 เพิ่มขึ้นจาก 80.84 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2550/51 เป็น 105.81 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.23 ต่อปี โดยประเทศที่มีสต็อกคงเหลือมากที่สุดได้แก่ จีน รองลงมาได้แก่ อินเดีย และอินโดนีเซีย ตามลำดับ

ในปี 2554/55 สต็อกข้าวโลกมีปริมาณ 105.81 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 98.66 ล้านตันข้าวสาร ของปี 2553/54 ร้อยละ 7.25 สต็อกข้าวเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของผลผลิตข้าวโลก โดยประเทศที่มีสต็อกข้าวคงเหลือเพิ่มขึ้นได้แก่ จีน อินเดีย และญี่ปุ่น ส่วนประเทศที่มีสต็อกคงเหลือลดลง ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี

ปี 2550/51-2554/55 เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจาก 57.39 ล้านไร่ ในปี 2550/51 เป็น 61.08 ล้านไร่ ในปี 2554/55 ส่วนผลผลิตลดลงเล็กน้อยจาก 23.31 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2550/51 เป็น 23.27 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2554/55 แต่โดยภาพรวมแล้วในช่วงดังกล่าว เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.45 และ 0.99 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากภาครัฐดำเนินโครงการประกันรายได้และโครงการรับจำนำ ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในเรื่องผลตอบแทนและรายได้ที่จะได้รับจากการขายข้าวเปลือก จูงใจให้ขยายเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่เพาะปลูกเนื่องจากในปี 2553 เกิดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และปัญหาภัยแล้ง ปี 2554 ประสบภัยน้ำท่วมรุนแรงในทั่วทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงจากไร่ละ 406 กิโลกรัม ในปี 2550/51 เป็นไร่ละ 381 กิโลกรัม ในปี 2554/55 หรือลดลงร้อยละ 1.41 ต่อปี

ในปี 2554/55 มีเนื้อที่เพาะปลูก 61.08 ล้านไร่ ผลผลิต 23.27 ล้านตัน ข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 381 กิโลกรัม เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 64.57 ล้านไร่ ผลผลิต 25.74 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 399 กิโลกรัม ของปี 2553/54 ร้อยละ 5.42 9.62 และ 4.51 ตามลำดับ เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่ประสบอุทกภัย ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง โดยเฉพาะลุ่มน้ำเจ้าพระยาในภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ ตั้งแต่ปลายเดือนกรกฎาคม 2554 จากอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ร่องความกดอากาศ และพายุ ทำให้ผลผลิตข้าวได้รับความเสียหาย

(2) ข้าวนาปรัง

ปี 2551 – 2555 เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มขึ้นจาก 12.80 ล้านไร่ และ 8.79 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2551 เป็น 17.10 ล้านไร่ และ 11.33 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.76 และ 7.31 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากโครงการประกันรายได้และโครงการรับจำนำในช่วงดังกล่าวจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูก ส่วนผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงจากไร่ละ 687 กิโลกรัม ในปี 2551 เหลือไร่ละ 662 กิโลกรัม ในปี 2555 หรือลดลงในอัตราร้อยละ 1.37 ต่อปี เนื่องจากปัญหาภัยแล้ง และเกิดการระบาดอย่างรุนแรงของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในปี 2553

ในปี 2555 มีเนื้อที่เพาะปลูก 17.10 ล้านไร่ ผลผลิต 11.33 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 662 กิโลกรัม ทั้งเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 16.10 ล้านไร่ ผลผลิต 10.26 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 637 กิโลกรัม ของปี 2554 ร้อยละ 6.19 10.39 และ 3.92 ตามลำดับ เนื่องจากราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรปลูกมากขึ้น ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวยมีปริมาณน้ำเพียงพอ และภาครัฐมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ และปุ๋ย ให้เกษตรกรเพื่อการฟื้นฟูเยียวยาภายหลังจากประสบภัยน้ำท่วมในปี 2554 ทำให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2551 – 2555 ความต้องการใช้ภายในประเทศเพื่อการบริโภค ทำเมล็ดพันธุ์ อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมแปรรูปอื่นๆ ลดลงจาก 14.93 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2551 เหลือ 13.94 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 2.09 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้บริโภคในประเทศลดลง

ในปี 2555 การใช้ในประเทศมีปริมาณ 13.94 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจาก 13.90 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.29

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551 – 2555 ราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้สำหรับข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวความชื้น 14-15% เพิ่มขึ้นจากตันละ 12,536 บาท และ 6,327 บาท ในปี 2551 เป็นตันละ 15,700 บาท และ 12,300 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.44 และ 18.58 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 14-15% ลดลงจากตันละ 10,524 บาท ในปี 2551 เหลือตันละ 10,200 บาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 0.42 ต่อปี

ในปี 2555 คาดว่าราคาเกษตรกรขายได้สำหรับข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกความชื้น 14-15% เฉลี่ยตันละ 15,700 บาท และ 10,200 บาท สูงขึ้นจากตันละ 14,961 บาท

และ 9,662 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 4.94 และ 5.57 ตามลำดับ ส่วนข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ความชื้น 14-15% เฉลี่ยตันละ 12,300 บาท ลดลงจากตันละ 13,614 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 9.65 ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ส่วนใหญ่ปรับตัวสูงขึ้น เป็นผลมาจากนโยบายแทรกแซงราคาของรัฐบาลที่จะยกระดับราคาข้าวเปลือกในประเทศให้สูงขึ้น ด้วยการกำหนดราคารับจำนำสูงนำราคาตลาด สำหรับราคาข้าวเหนียวลดลงเนื่องจากความต้องการของตลาดมีไม่มากนัก

- ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

ปี 2551 – 2555 ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ ชั้น 2 (ใหม่) และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% เพิ่มขึ้นจากตันละ 910 ดอลลาร์สหรัฐฯ (30,083 บาท/ตัน) และ 585 ดอลลาร์สหรัฐฯ (19,289 บาท/ตัน) ในปี 2551 เป็นตันละ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ (34,100 บาท/ตัน) และตันละ 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24,500 บาท/ตัน) ในปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.98 และ 13.56 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนข้าว 5% ลดลงจากตันละ 688 ดอลลาร์สหรัฐฯ (22,767 บาท/ตัน) ในปี 2551 เหลือตันละ 585 ดอลลาร์สหรัฐฯ (18,000 บาท/ตัน) ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 3.26

ในปี 2555 คาดว่าราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ ชั้น 2 (ใหม่) และข้าว 5% เฉลี่ยตันละ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ (34,100 บาท/ตัน) และ 585 ดอลลาร์สหรัฐฯ (18,000 บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ 1,043 ดอลลาร์สหรัฐฯ (31,537 บาท/ตัน) และ 550 ดอลลาร์สหรัฐฯ (16,634 บาท/ตัน) ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 5.47 และ 6.36 ตามลำดับ โดยราคาส่งออกปรับตัวสูงขึ้นตามต้นทุนการรับซื้อข้าวเปลือกที่เพิ่มขึ้น ส่วนข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% เฉลี่ยตันละ 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24,500 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 999 ดอลลาร์สหรัฐฯ (30,204 บาท/ตัน) คิดเป็นร้อยละ 19.92

(3) การส่งออก

ปี 2551 – 2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงจาก 10.22 ล้านตัน ข้าวสาร มูลค่า 203,219 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 6.50 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 135,000 ล้านบาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 6.64 และ 6.65 ต่อปี ตามลำดับ

ในปี 2555 คาดว่าส่งออกได้ 6.50 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 135,000 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2554 ที่ส่งออกได้ 10.71 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 196,117 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าลดลงคิดเป็นร้อยละ 39.31 และ 31.16 ตามลำดับ เนื่องจากราคาส่งออกข้าวไทยอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งเช่นอินเดียและเวียดนามเฉลี่ยประมาณ 130-170 เหรียญสหรัฐต่อตัน ส่งผลให้เสียตลาดบางส่วนให้กับประเทศคู่แข่ง ประกอบกับอินเดียอนุญาตให้ส่งออกข้าวขาวและข้าวนึ่งได้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2554 เป็นต้นมา ทำให้คู่ค้าข้าวขาวและข้าวนึ่งของอินเดียที่ซื้อข้าวไทยในช่วงที่อินเดียงดการส่งออกกลับไปนำเข้าข้าวจากอินเดียตามเดิม

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าจะมีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 990.00 ล้านไร่ ได้ผลผลิตข้าว 464.31 ล้านตันข้าวสาร (692.10 ล้านตันข้าวเปลือก) และผลผลิตต่อไร่ 704 กิโลกรัม เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตลดลงจากปี 2555 ร้อยละ 0.32 และ 0.10 ตามลำดับ เนื่องจากอินเดียประเทศผู้ปลูกข้าวอันดับ 1 ของโลกประสบปัญหาภัยแล้ง ส่งผลให้การผลิตข้าวของอินเดียลดลง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าจะมีปริมาณ 467.87 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 2.24 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร

(2) การค้าข้าวของโลก

ปี 2556 คาดว่าจะมีปริมาณ 36.07 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 38.21 ล้านตันข้าวสาร ของปี 2555 ร้อยละ 5.61

(2.1) การส่งออก

ประเทศที่คาดว่าส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ออสเตรเลีย กัมพูชา จีน อียิปต์ สหภาพยุโรป ปากีสถาน ไทย และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่คาดว่าส่งออกลดลง เช่น อาร์เจนตินา บราซิล เมียนมาร์ อินเดีย และเวียดนาม

(2.2) การนำเข้า

ประเทศที่คาดว่านำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น บราซิล สหภาพยุโรป ฮ่องกง อิหร่าน อิรัก เม็กซิโก ซาอุดิอาระเบีย และแอฟริกาใต้ ส่วนประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าลดลง ได้แก่ จีน ไอเวอรีโคสต์ กานา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไนจีเรีย และเซเนกัล

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี ปี 2555/56 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประมาณการ ณ เดือนกันยายน 2555 มีเนื้อที่เพาะปลูก 61.72 ล้านไร่ ผลผลิต 26.19 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 424 กิโลกรัม ทั้งเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากปี 2554/55 ร้อยละ 1.05 12.55 และ 11.29 ตามลำดับ เนื่องจากราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะผลจากนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาล จึงจูงใจให้เกษตรกรปลูกข้าวเพิ่มขึ้น รวมทั้งปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต ไม่มีโรคแมลงระบาด ส่งผลให้ภาพรวมการผลิตข้าวเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2555 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2555 ประมาณ 20.106 ล้านตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ 76.78 ของผลผลิตข้าวนาปีทั้งหมด

(2) ข้าวนาปรัง ปี 2556 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประมาณการ ณ เดือนมิถุนายน 2555 มีเนื้อที่เพาะปลูก 17.12 ล้านไร่ ผลผลิต 11.67 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 682 กิโลกรัม ทั้งเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 0.11 3.05 และ 3.02 ตามลำดับ

ทั้งนี้ คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2556 และจะเก็บเกี่ยวมากในเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2556

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

การใช้ในประเทศ ประกอบด้วยการบริโภค การใช้ทำพันธุ์ และใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และอื่นๆ โดยปี 2556 คาดว่าจะมีการใช้ในประเทศ 14.04 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจาก 13.94 ล้านตันข้าวเปลือก ของปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 0.73 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

(2) ราคา

แนวโน้มราคาปี 2556 คาดว่าจะสูงใกล้เคียงกับปี 2555 เนื่องจากความต้องการข้าวของโลกยังคงมีมาก ประกอบกับนโยบายรับจำนำของภาครัฐที่กำหนดราคารับจำนำในราคาสูงนำตลาด

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าไทยจะส่งออกประมาณ 8.00-8.50 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 23.08 เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการกำหนดแผนขยายตลาดส่งออกข้าวที่มุ่งแสวงหาตลาดใหม่ๆ เช่น ประเทศในภูมิภาคแอฟริกา อเมริกาใต้ และตะวันออกกลาง สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยการประชาสัมพันธ์ที่เน้นคุณภาพ เนื่องจากข้าวไทยมีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก รวมทั้งเร่งผลักดันการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และหลายประเทศได้แสดงความสนใจที่จะนำเข้าข้าวจากไทย โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนเดิม เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ รวมถึงประเทศในภูมิภาคแอฟริกาด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวในปี 2556

2.3.1 นโยบายข้าวของประเทศผู้ส่งออกและนำเข้าข้าว ประเทศคู่แข่งและคู่ค้าข้าวไทยมีนโยบายข้าวที่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวไทยได้ ดังนี้

(1) เวียดนาม มีนโยบายส่งเสริมการส่งออกจากการขายข้าวคุณภาพต่ำมาเป็นข้าวคุณภาพสูงมากขึ้น

(2) อินเดีย เน้นการระบายข้าวออกสู่ตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปริมาณข้าวสำรองของอินเดียที่กำหนดไว้เป็นมูลภัณฑ์กันชนและสำรองเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร ยังคงอยู่ในระดับสูงประมาณ 3 เท่าของปริมาณสำรองข้าวขั้นต่ำ

(3) จีน ใช้มาตรการรับซื้อข้าวในราคาต่ำ เพื่อควบคุมราคาในประเทศไม่ให้กระทบผู้บริโภค

(4) พม่า กำหนดเป้าหมายการส่งออกจาก 1.5 ล้านตัน ในปี 2556 เป็น 3 ล้านตัน ในปี 2560 โดยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อีกครั้งให้ได้ภายใน 5 ปี ด้วยการพัฒนาและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน และเพิ่มผลผลิตต่อไร่จากไร่ละประมาณ 240 กิโลกรัม เป็นไร่ละ 640 กิโลกรัม

(5) กัมพูชา กำหนดเป้าหมายส่งออกจากปีละประมาณ 0.7-0.8 ล้านตัน เป็น 1 ล้านตัน ในปี 2558 ด้วยการเพิ่มผลผลิตข้าว

(6) อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ เน้นเพิ่มผลผลิตตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพึ่งพาผลผลิตข้าวในประเทศ (rice self-sufficiency roadmap) เพื่อลดนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ

(7) ไนจีเรีย เพิ่มภาษีนำเข้าข้าวและเพิ่มผลผลิตในประเทศให้มากขึ้น เพื่อลดการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ

2.3.2 ราคาส่งออกข้าวไทย ราคาส่งออกข้าวไทยสูงกว่าผู้ส่งออกข้าวที่สำคัญอื่นๆ เช่น อินเดียและ เวียดนามค่อนข้างมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนโยบายโครงการรับจำนำข้าวของภาครัฐที่กำหนดราคารับจำนำสูงนำตลาด โดยข้าวหอมมะลิ ราคาตันละ 20,000 บาท และข้าวขาวราคาตันละ 15,000 บาท ทำให้ราคาส่งออกปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้ไทยไม่สามารถแข่งขันการส่งออกข้าวในตลาดโลกได้ นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงจากประเทศคู่แข่ง เช่น อินเดียที่ขายในราคาต่ำ และเวียดนามที่ได้ปรับลดราคาส่งออกข้าวขาวให้ต่ำลงเพื่อให้สามารถแข่งขันกับอินเดียและปากีสถานได้

ตารางที่ 1 ผลผลิตข้าวโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2555/56 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1)และ(2)
บังคลาเทศ	28.800	31.200	31.000	31.700	33.700	3.36	33.800	0.30
บราซิล	8.199	8.570	7.929	9.300	7.888	0.04	7.820	-0.86
พม่า	11.840	11.200	11.642	10.528	10.816	-2.40	10.750	-0.61
กัมพูชา	3.305	3.992	4.056	4.233	4.268	5.87	4.500	5.44
จีน	130.224	134.330	136.570	137.000	140.700	1.76	143.000	1.63
อียิปต์	4.655	4.673	4.564	3.100	4.250	-5.75	4.700	10.59
อินเดีย	96.690	99.180	89.090	95.980	104.320	1.20	99.000	-5.10
อินโดนีเซีย	37.000	38.310	36.370	35.500	36.500	-1.03	36.900	1.10
ญี่ปุ่น	7.930	8.029	7.711	7.720	7.646	-1.12	7.500	-1.91
เกาหลีใต้	4.408	4.843	4.916	4.295	4.224	-2.03	4.100	-2.94
ปากีสถาน	5.700	6.900	6.800	5.000	6.500	-0.59	6.700	3.08
ฟิลิปปินส์	10.479	10.755	9.772	10.539	10.700	0.21	11.000	2.80
ศรีลังกา	2.200	2.227	2.650	2.490	3.311	9.74	3.000	-9.39
เวียดนาม	24.375	24.393	24.993	26.371	26.870	2.77	27.100	0.86
สหรัฐฯ	6.288	6.546	7.133	7.593	5.868	0.10	6.327	7.82
ไทย	21.185	19.850	20.260	20.262	20.460	-0.49	20.500	0.20
อื่น ๆ	29.684	33.703	35.943	37.690	36.764	5.54	37.613	2.31
รวม	**432.962**	**448.701**	**441.399**	**449.301**	**464.785**	**1.44**	**464.310**	**-0.10**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 2 บัญชีสมดุลข้าวของโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

รายการ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56 (1)	ผลต่างร้อยละ (1)และ(2)
สต็อกต้นปี	75.098	80.843	92.397	95.174	98.660	7.35	105.813	7.25
ผลผลิต	432.962	448.701	441.399	449.301	464.785	1.44	464.310	-0.10
นำเข้า	29.578	29.401	31.546	36.214	38.209	7.47	36.065	-5.61
ใช้ในประเทศ	427.479	437.147	438.622	445.815	457.632	1.57	467.870	2.24
ส่งออก	29.578	29.401	31.546	36.214	38.209	7.47	36.065	-5.61
สต็อกปลายปี	80.843	92.397	95.174	98.660	105.813	6.23	102.253	-3.36

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 3 การบริโภคข้าวของโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56 (1)	ผลต่างร้อยละ (1)และ(2)
บังคลาเทศ	30.747	31.200	31.600	32.400	34.300	2.60	34.500	0.58
บราซิล	8.350	8.400	8.477	8.200	8.050	-0.97	8.050	0.00
พม่า	10.750	10.800	10.890	10.100	10.190	-1.73	10.380	1.86
กัมพูชา	3.000	3.220	3.270	3.370	3.450	3.30	3.590	4.06
จีน	127.450	133.000	134.320	135.000	139.500	1.98	144.000	3.23
อียิปต์	3.610	4.270	3.940	3.300	3.620	-2.49	3.900	7.73
อินเดีย	90.466	91.090	85.508	90.206	92.320	0.31	95.250	3.17
อินโดนีเซีย	36.350	37.100	38.000	39.000	39.550	2.21	40.000	1.14
อิหร่าน	3.000	3.100	3.150	3.250	3.400	3.02	3.500	2.94
ญี่ปุ่น	8.162	8.326	8.200	8.200	8.050	-0.43	8.050	0.00
เกาหลีใต้	4.670	4.789	4.701	5.175	4.977	2.07	4.800	-3.56
ไนจีเรีย	4.000	4.220	4.580	5.030	5.200	7.25	5.500	5.77
ฟิลิปปินส์	13.499	13.100	13.125	12.900	12.850	-1.13	12.950	0.78
เวียดนาม	19.400	19.000	19.150	19.400	19.850	0.67	20.100	1.26
สหรัฐฯ	4.042	4.082	4.016	4.317	3.472	-2.45	4.039	16.33
ไทย	11.098	9.500	10.200	10.300	10.400	-0.49	10.600	1.92
อื่น ๆ	48.885	51.950	55.495	55.667	58.453	4.63	58.661	0.36
รวม	**427.479**	**437.147**	**438.622**	**445.815**	**457.632**	**1.57**	**467.870**	**2.24**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกข้าวของโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1)และ(2)
อาร์เจนตินา	0.408	0.594	0.468	0.732	0.675	12.93	0.525	-22.22
ออสเตรเลีย	0.048	0.017	0.054	0.311	0.450	109.23	0.500	11.11
บราซิล	0.511	0.591	0.430	1.296	1.200	28.31	0.800	-33.33
พม่า	0.541	1.052	0.445	0.778	0.700	2.16	0.600	-14.29
กัมพูชา	0.315	0.820	0.750	0.860	0.800	21.07	0.950	18.75
จีน	0.969	0.783	0.619	0.487	0.400	-20.10	0.500	25.00
อียิปต์	0.750	0.575	0.570	0.320	0.600	-9.81	0.850	41.67
อียู	0.157	0.150	0.282	0.241	0.210	11.14	0.235	11.90
กายานา	0.185	0.244	0.275	0.250	0.230	4.70	0.250	8.70
อินเดีย	3.383	2.149	2.228	4.637	10.000	34.13	6.500	-35.00
ญี่ปุ่น	0.200	0.200	0.200	0.200	0.200	0.00	0.200	0.00
ปากีสถาน	3.050	3.187	4.000	3.414	3.750	4.94	4.000	6.67
อุรุกวัย	0.742	0.926	0.808	0.841	1.050	6.16	0.850	-19.05
เวียดนาม	4.649	5.950	6.734	7.000	7.200	10.93	7.000	-2.78
สหรัฐฯ	3.267	3.017	3.868	3.247	3.300	0.94	3.400	3.03
ไทย	10.011	8.570	9.047	10.647	6.500	-6.26	8.000	23.08
อื่น ๆ	0.392	0.576	0.768	0.953	0.944	25.37	0.905	-4.13
รวม	**29.578**	**29.401**	**31.546**	**36.214**	**38.209**	**7.47**	**36.065**	**-5.61**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 5 ส่วนแบ่งการตลาดข้าวในตลาดโลก

ปริมาณ: ล้านตันข้าวสาร
ส่วนแบ่งการตลาด: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2553/54		ปี 2554/55		ปี 2555/56	
	ปริมาณ	ส่วนแบ่งการตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งการตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งการตลาด
อาร์เจนตินา	0.732	2.02	0.675	1.77	0.525	1.46
ออสเตรเลีย	0.311	0.86	0.450	1.18	0.500	1.39
บราซิล	1.296	3.58	1.200	3.14	0.800	2.22
พม่า	0.778	2.15	0.700	1.83	0.600	1.66
กัมพูชา	0.860	2.37	0.800	2.09	0.950	2.63
จีน	0.487	1.34	0.400	1.05	0.500	1.39
อียิปต์	0.320	0.88	0.600	1.57	0.850	2.36
อียู	0.241	0.67	0.210	0.55	0.235	0.65
กายานา	0.250	0.69	0.230	0.60	0.250	0.69
อินเดีย	4.637	12.80	10.000	26.17	6.500	18.02
ญี่ปุ่น	0.200	0.55	0.200	0.52	0.200	0.55
ปากีสถาน	3.414	9.43	3.750	9.81	4.000	11.09
อุรุกวัย	0.841	2.32	1.050	2.75	0.850	2.36
เวียดนาม	7.000	19.33	7.200	18.84	7.000	19.41
สหรัฐฯ	3.247	8.97	3.300	8.64	3.400	9.43
ไทย	10.647	29.40	6.500	17.01	8.000	22.18
อื่น ๆ	0.953	2.63	0.944	2.47	0.905	2.51
รวม	**36.214**	**100.00**	**38.209**	**100.00**	**36.065**	**100.00**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 6 ปริมาณการนำเข้าข้าวของโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1)และ(2)
บราซิล	0.417	0.650	0.778	0.591	0.720	10.49	0.750	4.17
คาเมรูน	0.250	0.300	0.300	0.310	0.375	8.80	0.400	6.67
จีน	0.295	0.337	0.366	0.575	2.600	63.02	2.000	-23.08
ไอเวอรี่โคสต์	0.800	0.800	0.840	0.935	1.300	11.93	0.950	-26.92
คิวบา	0.558	0.457	0.498	0.558	0.525	0.78	0.525	0.00
อียู	1.520	1.383	1.216	1.475	1.200	-4.00	1.400	16.67
กานา	0.300	0.410	0.320	0.545	0.475	12.79	0.400	-15.79
ฮ่องกง	0.399	0.397	0.390	0.381	0.415	0.38	0.425	2.41
อินโดนีเซีย	0.350	0.250	1.150	3.098	1.700	76.44	1.450	-14.71
อิหร่าน	1.430	1.470	1.520	1.870	1.900	8.43	1.950	2.63
อิรัก	0.975	1.089	1.188	1.036	1.250	4.57	1.350	8.00
ญี่ปุ่น	0.533	0.750	0.649	0.697	0.700	4.83	0.700	0.00
เกาหลีใต้	0.282	0.241	0.320	0.532	0.240	4.80	0.640	166.67
มาเลเซีย	1.039	1.086	0.907	1.076	1.085	0.78	1.050	-3.23
เม็กซิโก	0.578	0.610	0.575	0.705	0.640	3.55	0.725	13.28
โมแซมบิค	0.300	0.385	0.325	0.360	0.375	3.86	0.375	0.00
ไนจีเรีย	1.800	2.000	2.000	2.550	3.200	14.95	2.250	-29.69
ฟิลิปปินส์	2.500	2.000	2.400	1.200	1.500	-14.21	1.500	0.00
ซาอุดิอาระเบีย	1.166	1.072	1.069	1.059	1.150	-0.40	1.225	6.52
เซเนกัล	0.860	0.715	0.685	0.805	1.200	8.16	0.820	-31.67
แอฟริกาใต้	0.650	0.745	0.733	0.885	0.950	9.76	1.000	5.26
สหรัฐอาหรับเอมิเรส	0.350	0.380	0.400	0.420	0.430	5.25	0.440	2.33
เวียดนาม	0.300	0.500	0.400	0.500	0.100	-19.73	0.400	300.00
สหรัฐฯ	0.651	0.682	0.562	0.621	0.700	0.52	0.700	0.00
อื่น ๆ	11.275	10.692	11.955	13.430	13.479	6.03	12.640	-6.22
รวม	**29.578**	**29.401**	**31.546**	**36.214**	**38.209**	**7.47**	**36.065**	**-5.61**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 7 สต็อกข้าวของโลก

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55 (2)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1)และ(2)
จีน	37.762	38.546	40.534	42.574	44.954	4.58	45.854	2.00
อินเดีย	13.000	19.000	20.500	23.500	25.100	16.51	21.600	-13.94
อินโดนีเซีย	5.607	7.057	6.577	6.175	4.825	-4.25	3.175	-34.20
ญี่ปุ่น	2.556	2.715	2.693	2.689	2.785	1.63	2.735	-1.80
ฟิลิปปินส์	4.418	4.673	3.520	2.459	1.809	-21.56	1.359	-24.88
เวียดนาม	2.018	1.961	1.470	1.941	1.861	1.71	2.261	21.49
สหรัฐฯ	0.935	0.977	1.184	1.514	1.303	11.65	0.096	-92.63
อื่น ๆ	14.001	16.190	17.926	16.430	21.548	9.17	23.845	10.66
รวม	**80.843**	**92.397**	**95.174**	**98.660**	**105.813**	**6.23**	**102.253**	**-3.36**

ที่มา: World Grain Situation and Outlook, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของข้าวนาปี และนาปรัง

รายการ	ปี 2551 (ปี2550/51)	ปี 2552 (ปี2551/52)	ปี 2553 (ปี2552/53)	ปี 2554 (ปี2553/54)	ปี 2555 (ปี2554/55) (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2556 (ปี2555/56)* (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
ข้าวนาปี								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	57.386	57.422	57.497	64.574	61.075	2.45	61.715	1.05
- ผลผลิต (ล้านตัน)	23.308	23.235	23.428	25.743	23.266	0.99	26.186	12.55
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	406	405	407	399	381	-1.41	424	11.29
ข้าวนาปรัง								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	12.801	12.402	15.223	16.102	17.098	8.76	17.116	0.11
- ผลผลิต (ล้านตัน)	8.791	8.415	8.968	10.261	11.327	7.31	11.672	3.05
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	687	679	589	637	662	-1.37	682	3.02
ข้าวรวม								
- เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	70.187	69.824	72.720	80.676	78.173	3.67	78.831	0.84
- ผลผลิต (ล้านตัน)	32.099	31.650	32.396	36.004	34.593	2.82	37.858	9.44
- ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	457	453	445	446	443	-0.77	480	8.35

หมายเหตุ: * ข้าวนาปี ปี 2555/56 ประมาณการ ณ เดือนกันยายน 2555, ข้าวนาปรัง ปี 2556 ประมาณการ ณ เดือนมิถุนายน 2555

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 อุปสงค์และอุปทานข้าวของไทย

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555* (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2556* (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1)และ(2)
ผลผลิต	32.099	31.650	32.396	36.004	34.593	2.82	37.858	9.44
ความต้องการใช้	14.927	14.967	15.757	13.904	13.937	-2.09	14.039	0.73
การส่งออก	15.479 (10.216)	13.061 (8.620)	13.545 (8.940)	16.221 (10.706)	9.848 (6.500)	-6.64	12.121 (8.000)	23.08

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2555, ( ) หน่วยล้านตันข้าวสาร,
อัตราแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร 1 : 0.66

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวของไทย

ปี	ปริมาณ (ล้านตันข้าวสาร)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	10.216	203,219
2552	8.620	172,208
2553	8.940	168,193
2554	10.706	196,117
2555*	6.500	135,000
อัตราเพิ่มร้อยละ	**-6.64**	**-6.65**
2556*	8.000 - 8.5000	160,000 - 170,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2555
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 11 ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวขาว			ข้าวเหนียวเมล็ดยาว		
	เกษตรกร	ส่งออก F.O.B [1/]		เกษตรกร [2/]	ส่งออก F.O.B [3/]		เกษตรกร [4/]	ส่งออก F.O.B [5/]	
	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)	(บาท/ตัน)	($/ตัน)	(บาท/ตัน)
2551	12,536	910	30,083	10,524	688	22,767	6,327	585	19,289
2552	13,819	937	31,884	9,468	554	18,912	9,363	524	17,818
2553	13,171	1,023	32,149	8,315	493	15,505	15,109	901	28,235
2554	14,961	1,043	31,537	9,662	550	16,634	13,614	999	30,204
2555 [6/]	15,700	1,100	34,100	10,200	585	18,000	12,300	800	24,500
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**5.44**	**4.98**	**2.43**	**-0.42**	**-3.26**	**-5.81**	**18.58**	**13.56**	**10.58**

หมายเหตุ: 1/ ราคาส่งออก F.O.B ข้าวหอมมะลิชั้น 2 (ใหม่) , 2/ ราคาข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 14-15% ที่เกษตรกรขายได้ ,
3/ ราคาส่งออก F.O.B. ข้าว 5% , 4/ ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ความชื้น 14-15% ที่เกษตรกรขายได้ ,
5/ ราคาส่งออก F.O.B. ข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% , 6/ ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2555
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบราคาส่งออก FOB ข้าวของไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ

หน่วย: เหรียญสหรัฐ/ตัน

รายการ	ข้าว 5%		ข้าว 25%			
	ไทย	เวียดนาม	ไทย	เวียดนาม	อินเดีย	ปากีสถาน
ปี 2555						
มกราคม	531	446	529	410	390	379
กุมภาพันธ์	547	431	542	395	395	379
มีนาคม	551	428	551	387	379	415
เมษายน	552	431	553	384	384	411
พฤษภาคม	602	434	580	388	379	412
มิถุนายน	609	413	579	369	382	411
กรกฎาคม	597	411	570	379	394	404
สิงหาคม	568	434	552	407	391	396
กันยายน	585	451	566	421	405	399
เฉลี่ย มค.-กย.55 (1)	570	431	557	393	389	401
เฉลี่ย มค.-กย.54 (2)	527	492	488	456	-	442
ผลต่าง (1) และ (2) (ร้อยละ)	8.16	-12.40	14.14	-13.74	-	-9.35

ที่มา: FAO rice price update, FAO เดือนตุลาคม 2555

ตารางที่ 13 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ปี 2555/56 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปีจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2555/56									รวม
	ส.ค.55	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.56	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	1.249	1.629	1.720	12.685	7.421	1.021	0.304	0.107	0.050	26.186
- ร้อยละ	4.77	6.22	6.57	48.44	28.34	3.90	1.16	0.41	0.19	100

หมายเหตุ: ประมาณการ ณ เดือนกันยายน 2555

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง ปี 2555 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปรังจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2555									รวม
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	0.386	1.494	3.221	2.451	1.620	1.357	0.698	0.082	0.018	11.327
- ร้อยละ	3.41	13.19	28.44	21.64	14.30	11.98	6.16	0.72	0.16	100

หมายเหตุ: ข้อมูลเบื้องต้น ณ เดือนตุลาคม 2555

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

การผลิต ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 794.20 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 877.75 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.41 ต่อปี เนื่องจากประเทศยูเครน บราซิล อาร์เจนตินา อินเดีย จีน ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ และสหภาพยุโรป ผลิตได้เพิ่มขึ้น แม้ว่าสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกผลิตได้ลดลงจาก 331.18 ล้านตันในปี 2550/51 เหลือ 313.92 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือลดลงเพียงร้อยละ 0.78 ต่อปี

การผลิต ปี 2554/55 มี 877.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 830.29 ล้านตันในปี 2553/54 ร้อยละ 5.72

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมเอทานอล และเมล็ดพันธุ์ ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 772.60 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 873.35 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.30 ต่อปี โดยสหรัฐอเมริกามีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นจาก 261.63 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 278.97 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.26 ต่อปี นอกจากนี้ประเทศยูเครน จีน อาร์เจนตินา บราซิล ไนจีเรีย อินโดนีเซีย สหภาพยุโรป แอฟริกาใต้ อินเดีย และฟิลิปปินส์ มีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น

ความต้องการใช้ ปี 2554/55 มี 873.35 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 848.41 ล้านตันในปี 2553/54 ร้อยละ 2.94

(2) ราคา

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สหรัฐอเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากตัน 5,942 บาท ในปี 2550/51 เป็นตันละ 8,008 บาทในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.14 ต่อปี ทั้งนี้ เนื่องจากความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผลิตเอทานอลเพิ่มขึ้นจาก 77.45 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 127.00 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.79 ต่อปี

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สหรัฐอเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ปี 2554/55 ตันละ 8,008 บาท เพิ่มขึ้นจากตันละ 7,028 บาท ในปี 2553/54 ร้อยละ 13.94

(3) การค้า

การค้า ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 98.30 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 102.75 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.80 ต่อปี เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกได้แก่ แคนาดา ยูเครน อินเดีย บราซิล อาร์เจนตินา ปารากวัย และแอฟริกาใต้ ส่งออกได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ประเทศผู้นำเข้า ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย สหภาพยุโรป อัลจีเรีย เม็กซิโก เปรู มาเลเซีย และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

การค้า ปี 2554/55 มีปริมาณ 102.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 91.89 ล้านตันในปี 2553/54 ร้อยละ 11.82

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูก ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6.36 ล้านไร่ในปี 2550/51 เป็น 7.26 ล้านไร่ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.83 ต่อปี เนื่องจากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ในเกณฑ์ดีจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูก รวมทั้งมีการปลูกทดแทนมันสำปะหลัง ในเนื้อที่ที่เกิดเพลี้ยแป้งสีชมพูระบาด ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 3.89 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 4.78 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.61 ต่อปี สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 611 กิโลกรัมในปี 2550/51 เป็น 659 กิโลกรัมในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.76 ต่อปี เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก

เนื้อที่เพาะปลูกปี 2554/55 มี 7.26 ล้านไร่ ลดลงจาก 7.48 ล้านไร่ในปี 2553/54 ร้อยละ 2.94 เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ประกอบกับเนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลูกแซมในสวนยางพาราลดลง ส่งผลให้ผลผลิตลดลงจาก 4.86 ล้านตันในปี 2553/54 เหลือ 4.78 ล้านตันในปี 2554/55 หรือลดลงร้อยละ 1.65 สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 650 กิโลกรัมในปี 2553/54 เป็น 659 กิโลกรัมในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.39 เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ได้รับปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเจริญเติบโต แม้จะมีเนื้อที่เพาะปลูกบางส่วนประสบปัญหาน้ำท่วม แต่ได้รับผลกระทบไม่มากนัก

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 3.96 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 4.36 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.92 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาหารไก่เนื้อ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบส่งออกจากไก่สดเป็นไก่แปรรูป จึงไม่มีการปนเปื้อนของเชื้อไข้หวัดนก ซึ่งตลาดต่างประเทศมีความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารของไทย ทำให้สามารถส่งออกไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ได้เพิ่มขึ้น

ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2554/55 มี 4.36 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.28 ล้านตันในปี 2553/54 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.87 เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์

(2) ราคา

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มสูงขึ้นตามการเคลื่อนไหวของราคาตลาดโลกและราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้น โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทุกระดับตลาดมีความเคลื่อนไหว ดังนี้

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ (ความชื้นไม่เกิน 14.5%) ปี 2550/51 กิโลกรัมละ 7.43 บาท เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 8.36 บาทในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.09 ต่อปี

2) ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ปี 2550/51 โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อกิโลกรัมละ 8.41 บาท เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 9.74 บาทในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.60 ต่อปี ส่วนราคาไซโลรับซื้อ ปี 2550/51 กิโลกรัมละ 7.99 บาท เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 8.56 บาทในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.16 ต่อปี

3) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี 2550/51 ตันละ 8,695 บาท เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 10,145 บาทในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.88 ต่อปี

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2554/55 เทียบกับปี 2553/54 ทุกตลาดเคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกรวมทั้งของไทยเพิ่มขึ้นและใกล้เคียงกับปริมาณที่ผลิตได้ สำหรับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.36 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 8.30 บาทของปี 2553/54 ร้อยละ 0.72 เนื่องจากผลผลิตลดลงขณะที่ความต้องการใช้เพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

การส่งออก ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 0.07 ล้านตันในปี 2550/51 เป็น 0.29 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.86 ต่อปี ซึ่งค่อนข้างมากเนื่องจากมีการส่งออกจำนวนมากถึง 1.00 ล้านตัน ในปี 2552/53 โดยบางส่วนเป็นการระบายสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการรับจำนำ ปี 2551/52 ของรัฐบาล

การส่งออก ปี 2554/55 มีปริมาณ 0.29 ล้านตัน มูลค่า 2,660.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 0.21 ล้านตัน มูลค่า 1,725.03 ล้านบาทในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 38.10 และ 54.26 ตามลำดับ

(4) การนำเข้า

การนำเข้า ปี 2550/51-2554/55 มีแนวโน้มลดลงจาก 0.25 ล้านตันในปี 2550/51 เหลือ 0.18 ล้านตันในปี 2554/55 หรือลดลงร้อยละ 8.84 ต่อปี เนื่องจากปี 2554 ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัย อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ชะลอการผลิต ทำให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงดังกล่าวลดลง

การนำเข้า ปี 2554/55 มีปริมาณ 0.18 ล้านตัน มูลค่า 651.31 ล้านบาท ลดลงจาก 0.39 ล้านตัน มูลค่า 1,474.39 ล้านบาทในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 53.85 และ 55.83 ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

การผลิต ปี 2555/56 คาดว่ามี 839.02 ล้านตัน ลดลงจาก 877.75 ล้านตันในปี 2554/55 ร้อยละ 4.41 เนื่องจากสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกคาดว่าผลิตได้ลดลงจาก 313.92 ล้านตันในปี 2554/55 เหลือ 271.94 ล้านตันในปี 2555/56 หรือลดลงร้อยละ 13.37 นอกจากนี้ประเทศบราซิล อินโดนีเซีย อินเดีย ยูเครน และสหภาพยุโรป ผลิตได้ลดลง ส่งผลให้ผลผลิตของโลกลดลง

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2555/56 คาดว่ามี 853.29 ล้านตัน ลดลงจาก 873.35 ล้านตันในปี 2554/55 ร้อยละ 2.30 เนื่องจากสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในการผลิตเอทานอลรายใหญ่ของโลกปรับลดการผลิตเอทานอลลงจาก 127.00 ล้านตันในปี 2554/55 เหลือ 124.30 ล้านตันในปี 2555/56 หรือลดลงร้อยละ 2.13 ส่งผลให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของสหรัฐอเมริกาลดลงจาก 278.97 ล้านตันในปี 2554/55 เหลือ 254.01 ล้านตันในปี 2555/56 หรือลดลงร้อยละ 8.95 นอกจากนี้ประเทศผู้ใช้อื่นๆ เช่น เกาหลีใต้ และสหภาพยุโรป มีความต้องการใช้ลดลง ส่งผลให้ความต้องการใช้ของโลกลดลง

(2) ราคา

ปี 2555/56 คาดว่าราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกลดลง โดยเฉพาะปริมาณผลผลิตของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น ราคาและปริมาณผลผลิตธัญพืช (ข้าวสาลี) ที่ใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ค่าเงินดอลลาร์ รวมทั้งราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก เป็นต้น

(3) การค้า

ปี 2555/56 คาดว่าปริมาณการค้าของโลกมี 93.31 ล้านตัน ลดลงจาก 102.75 ล้านตันของปี 2554/55 ร้อยละ 9.19 เนื่องจากประเทศผู้ส่งออก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อินเดีย ปารากวัย รัสเซีย และยูเครน จะส่งออกลดลง และประเทศผู้นำเข้า ได้แก่ อัลจีเรีย จีน อียิปต์ เม็กซิโก และเวียดนาม จะมีการนำเข้าลดลง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูก ปี 2555/56 คาดว่ามี 7.19 ล้านไร่ ลดลงจาก 7.26 ล้านไร่ ในปี 2554/55 ร้อยละ 0.96 เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ประกอบกับในช่วงต้นฤดูสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงการเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้ผลผลิตรวมมี 4.69 ล้านตัน ลดลงจาก 4.78 ล้านตันในปี 2554/55 ร้อยละ 1.88 และส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงเหลือ 652 กิโลกรัม โดยลดลงจาก 659 กิโลกรัมในปี 2554/55 ร้อยละ 1.06

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2555/56 คาดว่ามี 4.67 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.36 ล้านตันในปี 2554/55 ร้อยละ 7.11 เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ ทำให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

(2) ราคา

สำหรับปี 2555/56 คาดว่าราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีตามราคาตลาดโลก ประกอบกับผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทยลดลง ขณะที่ความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์

(3) การค้า

สำหรับ ปี 2555/56 คาดว่ามีการส่งออกประมาณ 0.15-0.25 ล้านตัน และนำเข้าประมาณ 0.20-0.30 ล้านตัน ลดลงจากปี 2554/55 เล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศลดลง ขณะที่ความต้องการใช้เพิ่มขึ้น ทำให้มีผลผลิตเหลือส่งออกไม่มาก อย่างไรก็ตามคาดว่าจะมีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบในสูตรอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต การตลาด และการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทย ปี 2555

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการตลาด

(1) ภาวะแห้งแล้งที่เกิดขึ้นในช่วงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ติดดอกออกฝัก จะส่งผลต่อปริมาณผลผลิตและคุณภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(2) ราคาพืชแข่งขัน เช่น มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน สูงกว่าราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทำให้เกษตรกรปรับลดเนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไปปลูกพืชแข่งขัน

(3) การนำเข้าพืชทดแทน เช่น การนำข้าวสาลีราคาถูกมาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อาจส่งผลต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ลดลง

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์กว่าร้อยละ 90 ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ภายในประเทศ ดังนั้นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คือ ความต้องการใช้ของโรงงานอาหารสัตว์ สำหรับปัจจัยอื่นๆ เช่น ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ ราคาธัญพืชทดแทน รวมถึงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากประเทศเพื่อนบ้านจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อกต้นปี	ผลผลิต	ปริมาณการค้า		การใช้	สต็อกปลายปี
			นำเข้า	ส่งออก		
2550/51	110.45	794.20	98.30	98.30	772.60	132.05
2551/52	132.05	799.54	83.97	83.97	783.63	147.96
2552/53	147.96	821.20	92.99	92.99	823.91	145.25
2553/54	145.25	830.29	91.89	91.89	848.41	127.13
2554/55 * 1/	127.13	877.75	102.75	102.75	873.35	131.54
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.84**	**2.41**	**1.80**	**1.80**	**3.30**	**-1.58**
2555/56 * 2/	131.54	839.02	93.31	93.31	853.29	117.27
ผลต่าง 1/ 2/ %	**3.47**	**-4.41**	**-9.19**	**-9.19**	**-2.30**	**-10.85**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ เดือนตุลาคม 2555

ตารางที่ 2 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และความต้องการใช้ ของสหรัฐอเมริกา

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	ความต้องการใช้ (ล้านตัน)
2550/51	218.81	331.18	1,514	261.63
2551/52	198.75	307.14	1,546	259.27
2552/53	201.06	332.55	1,654	281.59
2553/54	206.00	316.17	1,534	285.01
2554/55 * 1/	212.44	313.92	1,478	278.97
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-0.23**	**-0.78**	**-0.56**	**2.26**
2555/56 * 2/	221.88	271.94	1,226	254.01
ผลต่าง 1/ 2/ %	**4.44**	**-13.37**	**-17.05**	**-8.95**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ เดือนตุลาคม 2555

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2550/51	6.36	3.89	611
2551/52	6.69	4.25	635
2552/53	7.10	4.62	650
2553/54	7.48	4.86	650
2554/55 * 1/	7.26	4.78	659
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.83**	**5.61**	**1.76**
2555/56 * 2/	7.19	4.69	652
ผลต่าง 1/ 2/ %	**-0.96**	**-1.88**	**-1.06**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนกันยายน 2555
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 การใช้ในประเทศ การส่งออก และการนำเข้า ของไทย

ปี	การใช้ในประเทศ[1/] (ล้านตัน)	การส่งออก[2/]		การนำเข้า[2/]	
		ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2550/51	3.96	0.07	575.43	0.25	828.22
2551/52	3.89	0.46	3,925.06	0.51	1,826.64
2552/53	4.21	1.00	6,489.55	0.24	815.49
2553/54	4.28	0.21	1,725.03	0.39	1,474.39
2554/55	4.36	0.29	2,660.99	0.18	651.31
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.92**	**22.86**	**25.11**	**-8.84**	**-6.71**
2555/56 *	4.67	0.15-0.25	-	0.20-0.30	-

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: 1/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2/ กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ราคาเกษตรกรขายได้ ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ส่งออก เอฟ.โอ.บี. ราคาตลาดชิคาโก

ปี	เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ขายส่งในตลาดกรุงเทพ		ส่งออก เอฟ.โอ.บี. (บาท/ตัน)	ตลาดชิคาโก (บาท/ตัน)
		โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ (บาท/กก.)	ไซโลรับซื้อ (บาท/กก.)		
2550/51	7.43	8.41	7.99	8,695	5,942
2551/52	7.04	8.07	7.23	8,310	5,837
2552/53	6.79	7.71	6.63	7,954	4,701
2553/54	8.30	9.43	8.60	9,833	7,028
2554/55	8.36	9.74	8.56	10,145	8,008
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**4.09**	**4.60**	**3.16**	**4.88**	**8.14**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3. ถั่วเหลือง

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2550/51 - 2554/2555 ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.94 ต่อปี โดยปี 2554/55 มีผลผลิตรวม 239.22 ล้านตัน ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล และอาร์เจนตินา ปริมาณผลิตรวม 191.69 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 80.13 ของผลผลิตโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2550/51 - 2554/55 ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.64 ต่อปี ในปี 2554/55 ใช้สกัดน้ำมัน 226.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 221.12 ล้านตัน ในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 2.53 โดยจีนและอาร์เจนตินาใช้เมล็ดถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันมากขึ้น ขณะที่สต็อกโลก ปี 2554/55 เท่ากับ 56.00 ล้านตัน โดยลดลงจาก 70.44 ล้านตัน ในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 20.50

(2) ราคา

ปี 2554/55 ราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดสำคัญของโลก ปรับตัวเพิ่มจากช่วง 2 ปี ที่ผ่านมาอย่างชัดเจน เนื่องจากความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองของโลกที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการใช้ของจีนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองของสหรัฐอเมริกาในปี 2554/55 ปรับตัวลดลง สาเหตุจากการเกิดคลื่นความร้อนในทวีปอเมริกา ส่งผลทำให้ในปี 2554/55 ราคาเฉลี่ยเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดสหรัฐอเมริกาปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 505 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน โดยเพิ่มขึ้นจากราคาเฉลี่ย 357 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตันของปี 2552/53 ร้อยละ 41.46

(3) การส่งออก

ปี 2550/51 - 2554/55 การส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.71 ต่อปี ในปี 2554/55 มีการส่งออก 90.33 ล้านตัน ประเทศส่งออกสำคัญอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือและใต้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา และปารากวัย โดยทั้ง 4 ประเทศดังกล่าวข้างต้นมีปริมาณส่งออกรวม 86.40 ล้านตัน หรือมีส่วนแบ่งตลาดโลกร้อยละ 95.65

(4) การนำเข้า

ปี 2550/51 - 2554/55 การนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.83 ต่อปี ในปี 2554/55 มีปริมาณการนำเข้า 92.51 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 88.80 ล้านตัน ของปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 4.18 โดยจีนมีการนำเข้ามากที่สุด 59.23 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 64.03 ของปริมาณนำเข้าโลก เนื่องจากผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้สกัดน้ำมันภายในประเทศ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551 - 2555 เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 14.55 ต่อปี และร้อยละ 12.75 ต่อปี ตามลำดับ ในปี 2551 มีเนื้อที่เพาะปลูก 0.75 ล้านไร่ ผลผลิต 0.18 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 244 กิโลกรัม สำหรับปี 2555 เนื้อที่เพาะปลูก 0.42 ล้านไร่ ผลผลิต 0.11 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 262 กิโลกรัม การลดลงของเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตมีสาเหตุสำคัญ คือ การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และผลตอบแทนต่ำกว่าพืชแข่งขัน

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2551 - 2555 ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.77 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 1.91 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 2.07 ล้านตัน ในปี 2555 การใช้ประโยชน์มีหลายวัตถุประสงค์ ได้แก่ สกัดน้ำมัน ทำพันธุ์ และแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร คิดเป็นร้อยละ 81.31 0.36 และ 19.33 ของความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศทั้งหมด

(2) ราคา

ช่วงปี 2554 - 2555 ราคาเมล็ดและน้ำมันถั่วเหลืองภายในประเทศ เคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับราคาตลาดโลก โดยราคามีการเคลื่อนไหว ดังนี้

- ราคาเมล็ดถั่วเหลืองคละเกรดที่เกษตรกรขายได้ ปี 2555 กิโลกรัมละ 17.00 บาท สูงขึ้นจาก 15.30 บาท ของปี 2554 ร้อยละ 11.11
- ราคานำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง ปี 2555 กิโลกรัมละ 18.56 บาท สูงขึ้นจาก 17.23 บาท ของปี 2554 ร้อยละ 7.72
- ราคาขายส่งน้ำมันถั่วเหลืองบริสุทธิ์ ปี 2555 กิโลกรัมละ 50.08 บาท สูงขึ้นจาก 49.24 บาท ของปี 2554 ร้อยละ 1.71

(3) การส่งออก

การส่งออกของไทยส่วนใหญ่เป็นการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ (Non-GMOs) ที่ผลิตได้ภายในประเทศ ตลาดส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย โดยในช่วงปี 2551 - 2555 ปริมาณส่งออกอยู่ระหว่าง 954 - 2,629 ตัน

(4) การนำเข้า

ไทยพึ่งพาการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองร้อยละ 94.80 ของความต้องการใช้ทั้งหมด โดย ปี 2551 - 2555 มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.34 ต่อปี แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ บราซิล อาร์เจนตินา สหรัฐอเมริกา และประเทศเพื่อนบ้าน

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 คาดว่าโลกผลิตเมล็ดถั่วเหลืองได้ 267.60 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 239.22 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 11.86 เนื่องจากบราซิลและอาร์เจนตินามีการขยายพื้นที่ปลูกและมีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2555/56 คาดว่าบราซิลและอาร์เจนตินาสามารถผลิตถั่วเหลืองได้ 81.00 ล้านตัน และ 55.00 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 66.50 ล้านตัน และ 41.00 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 21.80 และ 34.14 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2555/56 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันมีปริมาณ 231.14 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 226.71 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 1.95 เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของโลกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจีนที่มีนโยบายส่งเสริมให้สกัดน้ำมันถั่วเหลืองใช้

ภายในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าในรูปของผลผลิตกากและน้ำมันสนองตอบความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(2) ราคา

ปี 2555/56 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยในปี 2555/56 (ณ ต.ค. 55) ราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดสหรัฐอเมริกาปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 561 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน โดยเพิ่มขึ้นจากราคาเฉลี่ยของปี 2554/55 ซึ่งอยู่ ณ ระดับ 505 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน คิดเป็นร้อยละ 11.09

(3) การส่งออก

ปี 2555/56 คาดว่าสหรัฐอเมริกาสามารถส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองได้เป็นอันดับ 2 ของโลก มีปริมาณส่งออก 36.60 ล้านตัน ลดลงจาก 37.06 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 1.24 เนื่องจากการลดลงของผลผลิตประกอบกับมีความต้องการใช้น้ำมันถั่วเหลืองภายในประเทศมากขึ้น ขณะที่บราซิลและอาร์เจนตินาผู้ส่งออกอันดับ 1 และ 3 ของโลก ส่งออกได้มากขึ้นตามความต้องการซื้อจากจีน โดยมีปริมาณส่งออก 37.40 ล้านตัน และ 12.00 ล้านตัน ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจาก 36.31 และ 7.37 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 3.00 และ 62.82 ปัจจัยบวกดังกล่าว ส่งผลปี 2555/56 การส่งออกของโลกมีปริมาณ 98.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 90.33 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 9.10 โดยปริมาณสต็อกถั่วเหลืองของโลก เพิ่มขึ้นจาก 56.00 ล้านตัน ในปี 2554/55 เป็น 60.02 ล้านตัน ในปี 2555/56

(4) การนำเข้า

ปี 2555/56 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 96.01 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 92.51 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 3.78 โดยจีนนำเข้ามากที่สุด 63.00 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 59.23 ล้านตัน ของปี 2554/55 คิดเป็นร้อยละ 6.37 ของปริมาณการนำเข้าโลก

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีสาเหตุจากการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และให้ผลตอบแทนต่ำกว่าพืชแข่งขันอื่นๆ อาทิ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คาดว่าปี 2556 จะมีเนื้อที่เพาะปลูก 0.40 ล้านไร่ ผลผลิต 0.10 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 262 กิโลกรัม

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศมีปริมาณ 2.03 ล้านตัน ลดลงจาก 2.07 ล้านตันของปี 2555 ร้อยละ 1.93 โดยในปี 2556 มีสัดส่วนการใช้ผลผลิตภายในประเทศร้อยละ 5.14 และนำเข้าร้อยละ 94.86 ของความต้องการใช้ทั้งหมด

(2) ราคา

ปี 2556 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองมีแนวโน้มปรับสูงขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2555 โดยราคาเมล็ดถั่วเหลืองคละเกรดที่เกษตรกรขายได้อยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 17.00 - 18.50 บาท

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าปริมาณการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองของไทยจะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณการส่งออกถั่วเหลืองระหว่าง 2,000 - 2,500 ตันต่อปี โดยเป็นการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ (Non-GMOs) ที่ผลิตได้ภายในประเทศ และตลาดส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย

(4) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ คาดว่าปี 2556 มีปริมาณนำเข้า 1.92 ล้านตัน ลดลงจาก 1.96 ล้านตัน ของปี 2555 ร้อยละ 2.04

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตถั่วเหลือง

2.3.1 สถานการณ์ภัยแล้ง ปี 2556 คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการผลิตถั่วเหลืองของไทย เนื่องจากถั่วเหลืองส่วนใหญ่ปลูกในช่วงฤดูแล้งหลังเก็บเกี่ยวข้าวนาปี โดยมีสัดส่วนเนื้อที่ประมาณร้อยละ 70 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมดและเก็บเกี่ยวในช่วงปลายเดือนมีนาคม ถึงกลางเดือนเมษายน

2.3.2 สถานการณ์คลื่นความร้อนของสหรัฐอเมริกา จากสถานการณ์คลื่นความร้อนที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2555 ส่งผลทำให้

(1) **ปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองของสหรัฐปรับตัวลดลง** เนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นเป็นช่วงระยะเวลานานส่งผลทำให้พืชผลด้านการเกษตรของสหรัฐโดยเฉพาะ ถั่วเหลือง และข้าวโพดเหี่ยวเฉา ร่วงโรย ยืนต้นตายทั่วพื้นที่ตะวันตกตอนกลางของสหรัฐ ซึ่งถือได้ชื่อว่าแหล่งผลิตพืชอาหารที่สำคัญของประเทศ

(2) **ราคาธัญพืช ราคาอาหาร และราคาพลังงานปรับสูงขึ้น** จากสถานการณ์คลื่นความร้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองและข้าวโพดของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในเขตที่ราบตอนกลาง ส่งผลทำให้ราคาถั่วเหลืองและข้าวโพดปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยตลาดโภคภัณฑ์ CBOT เมืองชิคาโก คาดว่าราคาถั่วเหลืองในปี 2556 จะมีการปรับตัวสูงขึ้น อยู่ระหว่าง 550 – 600 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน (17.05 – 18.60 บาท/กิโลกรัม) เพราะสหรัฐเป็นผู้ส่งออกข้าวสาลีและถั่วเหลืองมากที่สุดในโลก และส่งออกข้าวโพดกว่าครึ่งของตลาดส่งออกโลก ซึ่งนำไปใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ แป้งข้าวโพด, เอทานอล และอาหารสัตว์

(3) การปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาถั่วเหลืองและข้าวโพด ส่งผลทำให้**ต้นทุนการผลิตอุตสาหกรรมปศุสัตว์ทั้งไก่และสุกรของไทยปรับตัวสูงขึ้น**

ตารางที่ 1 สมดุลเมล็ดถั่วเหลืองโลก

รายการ	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2555/56
1. ผลผลิต (ล้านตัน)	220.47	211.64	261.09	264.68	239.22	**3.94**	267.60
2. นำเข้า (ล้านตัน)	78.27	77.39	86.84	88.80	92.51	**4.83**	96.01
3. ส่งออก (ล้านตัน)	78.77	76.89	925.86	92.67	90.33	**4.71**	98.55
4. สกัดน้ำมัน (ล้านตัน)	202.86	193.17	209.20	221.42	226.71	**3.64**	231.14
5. สต็อกสิ้นปี (ล้านตัน)	51.56	43.71	61.15	70.44	56.00	**6.63**	60.02

ที่มา: Oilseeds: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Nov. 2012

ตารางที่ 2 ราคาเมล็ดถั่วเหลืองตลาดโลก

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน

รายการ	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ราคาเฉลี่ย 2555/56*
1. สหรัฐอเมริกา	452	365	357	482	505	**5.12**	561
2. บราซิล (F.O.B)	472	403	390	508	549	**5.48**	571
3. อาร์เจนตินา (F.O.B)	469	392	395	511	533	**5.35**	597
4. รอตเตอร์ดัม (C.I.F)	550	421	429	*549*	562	**3.13**	617

หมายเหตุ: * ราคาเฉลี่ย ณ ต.ค. 55

ที่มา: Oilseeds: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Nov. 2012

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2556
1. เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	0.75	0.74	0.66	0.49	0.42	**-14.55**	0.40
2. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	244	252	257	256	259	**1.36**	262
3. ผลผลิตทั้งหมด (ล้านตัน)	0.18	0.19	0.17	0.13	0.11	**-12.75**	0.10

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 สมดุลเมล็ดถั่วเหลืองของไทย

หน่วย: ตัน

ปี	ผลิต	นำเข้า	รวม (Supply)	ความต้องการใช้ภายในประเทศ			ส่งออก	รวม (Demand)
				สกัดน้ำมัน	ทำพันธุ์	แปรรูป ฯ		
2551	184,011	1,723,273	1,907,284	1,271,716	13,549	620,820	1,199	1,907,284
2552	186,853	1,534,551	1,721,404	1,275,296	13,358	431,454	1,296	1,721,404
2553	169,577	1,818,707	1,988,282	1,542,307	11,887	433,134	954	1,988,282
2554	126,521	1,994,378	2,120,899	1,727,676	8,905	381,689	2,629	2,120,899
2555	107,479	1,961,015	2,068,494	1,659,478	7,484	399,502	2,030	2,068,494
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-13.63**	**5.34**	**3.78**	**8.72**	**-14.72**	**-9.55**	**19.25**	**3.78**
2556*	104,370	1,924,699	2,029,069	1,663,275	7,182	356,612	2,000	2,029,069

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาถั่วเหลืองและผลิตภัณฑ์ของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. ราคาเมล็ดถั่วเหลืองเกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	16.90	14.57	13.98	15.30	17.00	**0.61**
2. ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
- ท่าเรือเกาะสีชัง	18.70	15.52	14.18	17.23	18.56	**0.90**
- ตลาดชิคาโก	15.08	13.02	12.23	14.81	16.80	**3.51**
3. ราคาขายส่งน้ำมันถั่วเหลืองบริสุทธิ์[1/] (บาท/กก.)	50.27	42.96	42.17	49.24	50.08	**1.30**

หมายเหตุ: 1/ รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่รวมภาชนะบรรจุ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2556
ความต้องการใช้ (ตัน)	1,907,284	1,721,404	1,988,282	2,120,899	2,068,494	**3.78**	2,029,069
1. สกัดน้ำมัน	1,271,716	1,275,296	1,542,307	1,727,676	1,659,478	**8.72**	1,663,275
2. แปรรูปฯ	620,820	431,454	433,134	381,689	399,502	**-9.55**	356,612
3. ทำพันธุ์	13,549	13,358	11,887	8,905	7,484	**-14.72**	7,182
4. ส่งออก	1,199	1,296	954	2,629	2,030	**19.25**	2,000

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มพืชพลังงานทดแทน

4. มันสำปะหลัง
5. อ้อยโรงงาน
6. ปาล์มน้ำมัน

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4. มันสำปะหลัง

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 ผลผลิตของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.14 ต่อปี เนื่องจากประเทศผู้ผลิต คือ โมซัมบิก จีน แองโกลา ไนจีเรีย และอินโดนีเซีย ได้ขยายการผลิตเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภค และความต้องการเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ปี 2555 ผลผลิตของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 7.00 และมีผลผลิตสูงถึง 281.72 ล้านตัน โดยทวีปแอฟริกา เอเชีย ละตินอเมริกา และโอเชียเนีย มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.01 2.39 8.19 และ 1.07 ตามลำดับ ผู้ผลิตรายใหญ่ 5 อันดับแรก คือ ไนจีเรีย บราซิล อินโดนีเซีย ไทย และคองโก ทั้งนี้ในทวีปเอเชีย อินโดนีเซีย กลายมาเป็นผู้ผลิตอันดับ 1 แทนไทย เนื่องจากไทยประสบปัญหาการระบาดเพลี้ยแป้งส่งผลให้ผลผลิตลดลง สำหรับทิศทางการเพิ่มขึ้นของผลผลิตโลกเป็นผลจากทวีปเอเชียมีความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากมันสำปะหลังสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอทานอล ประกอบกับมันสำปะหลังยังคงเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหารของทวีปแอฟริกา

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้มันสำปะหลังของประเทศผู้ผลิต ทั้งในทวีปแอฟริกา ละตินอเมริกา และเอเชีย ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ประมาณร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมด โดยอยู่ในรูปหัวมันสด และในรูปผลิตภัณฑ์ เช่น Gari Foufou ฯลฯ ยกเว้นประเทศไทยที่มีการใช้ในประเทศร้อยละ 25 ของปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้

ปี 2555 ความต้องการใช้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งเพิ่มขึ้นในส่วนที่ใช้เพื่อเป็นอาหารและพลังงาน ทั้งนี้ประเทศผู้ผลิตในเอเชีย เช่น ไทย จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม มีนโยบายส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนเชื้อเพลิงจากฟอสซิลมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้มันสำปะหลังขยายตัวมากขึ้น สำหรับเวียดนาม รัฐบาลมีมาตรการให้ผสมเอทานอลร้อยละ 5 ในน้ำมันเบนซิน สำหรับจีนคาดว่ามีความต้องการใช้เอทานอลประมาณ 780 ลิตร และมีความต้องการใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบในการผลิตประมาณ 6 ล้านตัน สำหรับในกลุ่มประเทศแอฟริกาและละตินอเมริกา มีมาตรการส่งเสริมให้ใช้แป้งมันสำปะหลังทดแทนธัญพืชนำเข้า โดยบราซิล มีมาตรการให้ผสมแป้งมันสำปะหลังร้อยละ 10 ในแป้งสาลี ทำให้การบริโภคแป้งมันสำปะหลังสูงขึ้น ส่วนไนจีเรีย ตั้งแต่ปี 2548 มีกฎหมายบังคับให้ผสมแป้งมันสำปะหลังในแป้งสาลีร้อยละ 10 แต่สามารถปฏิบัติได้เพียงร้อยละ 5 เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแป้งมันสำปะหลัง อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมทำให้การนำเข้าแป้งสาลีต้องเสียภาษีร้อยละ 100 เพื่อสร้างส่วนต่างราคาและจูงใจให้มีการเพิ่มการผลิตในประเทศ สำหรับความต้องการใช้มันเส้นและมันอัดเม็ดเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ มีมากในละตินอเมริกา และแคริเบียน แต่ยุโรปและเอเชียความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ลดลง เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับธัญพืชของยุโรปได้ และผลตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ยกเว้นไทย คาดว่าความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นตามผลผลิตสัตว์ปีกที่เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2548-2553 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.37 และ 15.00 ต่อปี ตามลำดับ ประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ คือ ไทย มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 79.56 รองลงมาได้แก่ เวียดนาม และอินโดนีเซีย มีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 9.73 และ 2.42 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ช่วงปี 2551-2555 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 0.22 2.04 และ 1.83 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากเกิดปัญหาภัยแล้งและเพลี้ยแป้งระบาด ทำให้เกษตรกรหันไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และปลูกอ้อยทดแทนมันสำปะหลัง เพื่อตัดวงจรเพลี้ยแป้ง

ปี 2555 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 7.91 ล้านไร่ ผลผลิต 26.60 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.36 ตัน เมื่อเทียบกับ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 7.10 ล้านไร่ ผลผลิต 21.91 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.09 ตัน ของปี 2554 พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.41 และ 21.41 และ 8.74 ตามลำดับ เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี 2554 อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูก และสภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวย มีฝนตกกระจาย ประกอบกับเกษตรกรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง ทำให้การระบาดของเพลี้ยแป้งลดลง

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ผลผลิตมันสำปะหลังเข้าสู่กระบวนการแปรรูปทั้งหมด โดยแปรรูปเป็น มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมอาหาร สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ ฯลฯ ในปี 2555 ปริมาณการใช้ภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 25 ที่เหลือร้อยละ 75 ส่งออก

ปี 2551-2555 ความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศลดลงร้อยละ 6.48 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังลดลง ประกอบกับราคามันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ลดลง โดยหันไปใช้กากมันสำปะหลังทดแทน ส่วนแป้งมันสำปะหลัง มีการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทดแทนในอุตสาหกรรมสารความหวาน สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตเอทานอลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ปี 2555 ผลผลิตมันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้ในประเทศและส่งออกเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ด้านเอทานอล มีโรงงานที่ใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ 5 โรง สาเหตุที่การผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังขยายตัวไม่มากนัก เนื่องจากการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังมีต้นทุนสูงไม่สามารถแข่งขันกับการผลิตเอทานอลจากกากน้ำตาลได้

(2) ราคา

ปี 2551-2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.19 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังลดลง ประกอบกับราคาสินค้าพืชทดแทน เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวสาลี ทั้งในและต่างประเทศ มีราคาสูงขึ้นมาก ทำให้ความต้องการใช้มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ราคาส่งออก (F.O.B) สูงขึ้น เป็นเหตุให้ราคาที่เกษตรกรขายได้สูงตามไปด้วย

ปี 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ 19.76 เนื่องจาก จีนชะลอการนำเข้ามันเส้นจากไทย สาเหตุจากปัญหาฝุ่นมันเส้น ประกอบกับการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังล่าช้าและเปิดจุดรับจำนำได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรจึงต้องจำหน่ายมันสำปะหลังนอกโครงการ ซึ่งผู้ประกอบการจะรับซื้อมันสำปะหลังสดในราคาที่ต่ำ ส่งผลให้ในช่วงต้นปีราคามันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้จีนยังชะลอคำสั่งซื้อเพื่อรอการระบายสต็อกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากโครงการแทรกแซงมันสำปะหลัง ปี 2554/55 ของรัฐบาล โดยจะสั่งซื้อเป็นช่วงๆ ส่งผลให้ราคาส่งออกมันอัดเม็ด มันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง ปรับลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.83 9.09 และ 9.50 ตามลำดับ

(3) การส่งออก

ปี 2551-2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.35 และ 16.20 ต่อปี ตามลำดับ โดยมันเส้นและแป้งมันสำปะหลัง มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนการส่งออกมันอัดเม็ดมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากผลผลิตธัญพืชของสหภาพยุโรปมีปริมาณมากขึ้น ทำให้ความต้องการมันอัดเม็ดของสหภาพยุโรปลดลง ไทยจึงหันไปหาตลาดใหม่ๆ ในเอเชียทดแทน

ปี 2555 คาดว่ามีปริมาณการส่งออก 7.128 ล้านตัน มูลค่า 77,700 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2554 ที่ส่งออกได้ 6.412 ล้านตัน มูลค่า 76,830 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.17 และ 1.13 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้น และประเทศคู่ค้ามีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การส่งออกมันอัดเม็ดมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ สำหรับการส่งออกมันเส้น ขึ้นอยู่กับผลผลิตและราคาธัญพืชของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ จีน นอกจากนี้ปัญหาฝุ่นมันเส้นที่ฟุ้งกระจายขณะขนถ่ายที่ท่าเรือประเทศจีน ส่งผลให้จีนชะลอการนำเข้ามันเส้นจากไทย โดยหันไปนำเข้ามันเส้นจากเวียดนามและกัมพูชาก่อน จากนั้นจึงเริ่มทยอยนำเข้ามันเส้นจากไทย ส่วนแป้งมันสำปะหลัง มีการใช้ในอุตสาหกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ขยายตัว ปัจจุบันจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของไทย เนื่องจากมีความต้องการมันเส้นเพื่อนำไปผลิตแอลกอฮอล์ และแป้งมันสำปะหลังเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมกระดาษและสิ่งทอ

ตลาดหลักที่สำคัญของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง **มันเส้น** ได้แก่ จีน **มันอัดเม็ด** ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ **แป้งมันสำปะหลัง** ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 (คาดคะเน ณ เดือนกันยายน 2555) มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 7.905 ล้านไร่ ผลผลิต 27.55 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.49 ตัน เทียบกับ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 7.911 ล้านไร่ ผลผลิต 26.60 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.36 ตัน ของปี 2554 พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลงร้อยละ 0.08 ส่วนผลผลิตและผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.57 และ 3.87 ตามลำดับ เนื่องจาก สภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวย มีฝนตกกระจายทำให้มันสำปะหลังเจริญเติบโตดี และการระบาดของเพลี้ยแป้งลดลงไม่รุนแรงเหมือนปีที่ผ่านมา ประกอบกับเกษตรกรมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี

2.1.2 การตลาด

(1) การใช้ในประเทศ

ปี 2556 คาดว่าความต้องการใช้ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสามารถใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย เช่น อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมอาหาร สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ ฯลฯ รวมถึงการผลิตเอทานอล คาดว่าจะใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน

(2) ราคา

ปี 2556 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ จะใกล้เคียงกับปี 2555 อย่างไรก็ตามหากผลผลิตมันสำปะหลังของเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชา เวียดนาม และลาว ขยายตัวเพิ่มขึ้น จะส่งผลทางลบต่อราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ของ

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มสูงขึ้นและความต้องการของตลาดทั้งในรูปของมันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกมันเส้นไทย

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกมันเส้นของไทย คือ ปัญหาฝุ่นมันเส้น เนื่องจาก มันเส้นไทยส่วนใหญ่มีขนาดชิ้นเล็กและเป็นฝุ่นผงมาก ทำให้จีนห้ามการขนถ่ายมันเส้นไทยบางท่าเรือที่ใกล้ชุมชน และใช้เป็นข้อจำกัดเพื่อชะลอการนำเข้ามันเส้นจากไทย ดังนั้นในปี 2556 หากไทยยังไม่สามารถผลิตมันเส้นที่มีชิ้นใหญ่ หรือมีมาตรการในการป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นมันเส้น จะส่งผลให้เกิดปัญหาการส่งออกมันเส้นไปจีนเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของโลก ปี 2551-2555

รายการ	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554*	ปี 2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	115.34	117.75	116.05	na	na	-
ผลผลิต (ล้านตัน)	232.11	235.04	230.27	263.30	281.72	5.14
ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	2.01	2.00	1.98	na	na	-

หมายเหตุ: * FAO Estimate
** FAO Forecast

ที่มา: องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: พันดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1.ไทย*	5,884,283	816,707	5,962,341	960,851	4,121,362	974,596	6,154,504	1,087,943	6,013,601	1,604,771
2.เวียดนาม	1,040,655	120,410	1,316,560	166,341	753,335	133,920	2,294,131	316,556	1,070,891	196,300
3.อินโดนีเซีย	148,636	19,062	243,286	43,084	171,718	38,138	183,759	30,861	177,399	48,841
4.บราซิล	15,333	7,014	16,625	9,769	13,865	11,041	12,973	8,894	7,237	7,579
5.จีน	16,779	14,752	17,110	14,177	14,772	13,417	18,914	18,037	16,002	16,677
6.ไนจีเรีย	794	180	1,673	337	2,551	600	248	191	385	278
7.อื่นๆ	273,249	102,895	604,899	185,046	510,639	169,145	217,909	140,976	287,839	142,568
โลก	**7,379,729**	**1,081,020**	**8,162,494**	**1,379,605**	**5,588,242**	**1,340,857**	**8,882,438**	**1,603,458**	**7,573,354**	**2,017,014**

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา: องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) (ไม่รวมแป้งแปรรูปและสาคู)

ตารางที่ 3 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2551-2556

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556*
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	7.40	8.29	7.41	7.10	7.91	-0.22	7.91
ผลผลิต (ล้านตัน)	25.16	30.09	22.01	21.91	26.60	-2.04	27.55
ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	3.40	3.63	2.97	3.09	3.36	-1.83	3.49

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ กันยายน 2555

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้ [1/]	1.73	1.32	2.25	2.53	2.03	10.19
ราคาส่งออกมันอัดเม็ด [2/]	5.76	4.89	5.86	7.81	7.12	9.33
ราคาส่งออกมันเส้น [2/]	5.50	4.51	6.29	7.92	7.20	11.65
ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง [2/]	11.76	9.20	14.44	15.27	13.82	8.65

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2555

ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มันอัดเม็ด		มันเส้น		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
					แป้งดิบ		แป้งดัดแปร			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2551	1.647	9,148	1.202	6,540	1.272	15,000	0.715	14,795	4.836	45,483
2552	0.332	1,482	4.024	18,964	1.798	16,651	0.699	12,844	6.853	49,941
2553	0.156	785	4.117	25,193	1.741	24,553	0.691	15,609	6.705	66,140
2554	0.037	284	3.694	29,252	1.888	28,238	0.793	19,056	6.412	76,830
2555*	0.028	200	4.100	29,500	2.200	30,000	0.800	18,000	7.128	77,700
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-64.45**	**-60.54**	**26.72**	**41.15**	**12.13**	**21.10**	**3.57**	**8.18**	**7.35**	**16.20**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2555

ที่มา: กรมศุลกากร

5. อ้อยโรงงาน

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2550/51 – 2554/55 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 ต่อปี โดยในปี 2550/51 มีปริมาณผลผลิต 163.54 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 170.97 ล้านตัน ในปี 2554/55 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล อินเดีย สหภาพยุโรป ไทย สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และปากีสถาน ผลิตได้เพิ่มขึ้น

สำหรับปี 2554/55 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 161.64 ล้านตัน ในปี 2553/54 ร้อยละ 5.77

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

การบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลก ปี 2550/51 – 2554/55 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.45 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 150.86 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 160.20 ล้านตัน ในปี 2554/55 เนื่องจากความต้องการบริโภคน้ำตาลของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น ได้แก่ อินเดีย และอินโดนีเซีย

สำหรับปี 2554/55 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 156.10 ล้านตัน ในปี 2553/54 ร้อยละ 2.63 โดยเพิ่มขึ้นจากความต้องการบริโภคในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะประเทศอินเดีย และอินโดนีเซีย

(2) ราคา

ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ค ปี 2551–2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.65 ต่อปี จากราคา 12.11 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 8.86 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 33.18 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 22.14 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 15.12 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 30.97 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2555 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกอันดับ 1 ของโลก ได้แก่ประเทศบราซิลมีความต้องการใช้อ้อยเพื่อผลิตเป็นเอทานอลสำหรับเป็นพลังงานทดแทนมากขึ้น

สำหรับปี 2555 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์คเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 22.14 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 15.12 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 30.97 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ลดลงจาก 27.22 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 18.20 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 30.33 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2554 ร้อยละ 18.66 และ 16.92 ตามลำดับ

(3) การส่งออก

ปี 2550/51–2554/55 ปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.22 ต่อปี จากปริมาณส่งออก 50.90 ล้านตัน ในปี 2550/51 เพิ่มขึ้นเป็น 57.82 ล้านตัน ในปี 2554/55 เนื่องจากประเทศ บราซิล ไทย กัวเตมาลา และเม็กซิโก ผลิตน้ำตาลได้เพิ่มขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ จึงทำให้มีน้ำตาลเหลือส่งออกมากขึ้น

สำหรับปี 2554/55 ปริมาณส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 56.09 ล้านตัน ในปี 2553/54 ร้อยละ 3.08 ซึ่งเป็นผลจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ เช่น บราซิล ไทย ออสเตรเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กัวเตมาลา สหภาพยุโรป และเม็กซิโก มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

การนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลก ปี 2550/51–2554/55 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.83 ต่อปี ตามความต้องการนำเข้าเพื่อเพิ่มปริมาณสต็อกน้ำตาลภายในประเทศ ของประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน อิหร่าน มาเลเซีย และอียิปต์

สำหรับปี 2554/55 ปริมาณนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกลดลงจาก 51.92 ล้านตัน ในปี 2553/54 ร้อยละ 5.87

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2550/51–2554/55 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่อ้อยโรงงาน และผลผลิตน้ำตาลทรายของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.80 9.91 2.90 และ 8.72 ต่อปีตามลำดับ เนื่องจากราคาอ้อยปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น

สำหรับปี 2554/55 มีเนื้อที่เพาะปลูก 8.01 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 7.87 ล้านไร่ ในปี 2553/54 ร้อยละ 1.78 เนื่องจากราคาอ้อยโรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ดีและจูงใจให้มีการขยายเนื้อที่ปลูก ประกอบกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบางส่วนหันมาปลูกอ้อยเพื่อแก้ปัญหาเพลี้ยแป้ง โดยมีผลผลิตรวมทั้งประเทศ 98.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 95.95 ล้านตัน ในปี 2553/54 ร้อยละ 2.55 และมีผลผลิตต่อไร่ 12.28 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 12.19 ตันต่อไร่ ในปี 2553/54 ร้อยละ 0.74

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551 – 2555 ความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการบริโภคน้ำตาลภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.31 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 1.93 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 2.40 ล้านตัน ในปี 2555

สำหรับปี 2555 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 2.35 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 2.13 เนื่องจากการใช้ในภาคอุตสาหกรรมมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว

(2) ราคา

- ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้

ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวในทิศทางเดียวกับราคาน้ำตาลในตลาดโลก โดยราคา ณ หน้าโรงงาน ปี 2550/51-2554/55 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.01 ต่อปี จากตันละ 758 บาท ในปี 2550/51 เป็นตันละ 1,000 บาท ในปี 2554/55

สำหรับปี 2554/55 ราคาอ้อยขั้นต้นเพิ่มขึ้นจากตันละ 945 บาท ในปี 2553/54 ร้อยละ 5.82

- ราคาส่งออกน้ำตาล

ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบ ปี 2551 - 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.32 ต่อปี จากราคาตันละ 8,607 บาท ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 16,952 บาท ในปี 2555 ส่วนราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาว ปี 2551 - 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.06 ต่อปี จากราคาตันละ 10,801 บาท ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็นตันละ 19,594 บาทในปี 2555 ตามราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น

สำหรับปี 2555 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้นจากตันละ 15,275 บาท ในปี 2554 ร้อยละ 10.98 ส่วนราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวเพิ่มขึ้นจากตันละ 19,355 บาทในปี 2554 ร้อยละ 1.23

(3) การส่งออก

ปี 2551 - 2555 การส่งออกน้ำตาลของประเทศไทยเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า โดยปี 2551 ส่งออกน้ำตาล 5.01 ล้านตัน มูลค่า 47,638 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 7.85 ล้านตัน มูลค่า 140,000 ล้านบาท ในปี 2555 โดยปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.23 และ 31.40 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับปี 2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 6.52 ล้านตัน มูลค่า 109,448 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 20.40 และ 27.91 ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น

(4) การนำเข้า

น้ำตาลที่นำเข้าส่วนใหญ่ของประเทศไทยจะเป็นน้ำตาลทรายชนิดพิเศษที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศและมีปริมาณนำเข้าไม่แน่นอน โดยนำเข้าลดลงจาก 3,286 ตัน มูลค่า 49 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 700 ตัน มูลค่า 51 ล้านบาท ในปี 2555

สำหรับปี 2555 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลดลงจาก 13,001 ตัน มูลค่า 274 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 94.62 และ 81.39 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2555/56 กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ประมาณการผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 174.45 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 170.97 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 2.04 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญหลายประเทศ ได้แก่ บราซิล อินเดีย จีน สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก ออสเตรเลีย และปากีสถาน มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

การบริโภคน้ำตาลของโลก ปี 2555/56 คาดว่ามีปริมาณ 163.01 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 160.20 ล้านตันของปี 2554/55 ร้อยละ 1.75 โดยคาดว่าความต้องการบริโภคน้ำตาลของประเทศอินเดีย จีน บราซิล สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน และอียิปต์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) ราคา

ปี 2555 ราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความต้องการบริโภคในตลาดโลกยังมีแนวโน้มขยายตัวเช่นกัน จึงคาดว่าราคาน้ำตาลในปี 2555/56 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีเหมือนกับปีที่ผ่านมา

(3) การส่งออก

ปี 2555/56 คาดว่าปริมาณส่งออกน้ำตาลของโลกเพิ่มเป็น 58.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 57.82 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 0.88 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตน้ำตาลที่สำคัญผลิตได้มากเพียงพอกับความต้องการใช้และมีเหลือเพื่อส่งออกมากขึ้น

(4) การนำเข้า

การนำเข้าน้ำตาลของโลก ปี 2555/56 คาดว่ามีปริมาณ 49.11 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 48.87 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 0.49 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย จีน แอลจีเลีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

(1) การผลิต

ปี 2555/56 มีเนื้อที่เพาะปลูก 8.09 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 8.01 ล้านไร่ ในปี 2554/55 ร้อยละ 1.00 ผลผลิต 99.61 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 98.40 ล้านตัน ในปี 2554/55 ร้อยละ 1.22 เนื่องจากแรงจูงใจของราคาอ้อยอยู่ในเกณฑ์ดีตั้งแต่ปีเพาะปลูก 2552/53 ต่อเนื่องถึงปีเพาะปลูก 2554/55 ซึ่งราคาอ้อยขั้นต้น ณ ระดับค่าความหวาน 10 ซี.ซี.เอส. สูงถึงตันละ 1,000 บาท ประกอบกับพืชอื่นได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ให้ผลตอบแทนที่ต่ำกว่า เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนมาปลูกอ้อยโรงงานมากขึ้น สำหรับผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 12.28 ตันในปี 2554/55 เป็น 12.31 ตันต่อไร่ ในปี 2555/56 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.23 เนื่องจากเกษตรกรให้การดูแล จัดหาแหล่งน้ำ และบำรุงใส่ปุ๋ยดีขึ้น ถึงแม้ว่าบางแหล่งผลิตประสบปัญหาภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2555

(2) การผลิตน้ำตาลและกากน้ำตาล

ปี 2555/56 คาดว่าสามารถผลิตน้ำตาลได้ 9.98 ล้านตัน ลดลงจาก 10.25 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 2.63 ส่วนกากน้ำตาลปี 2555/56 คาดว่าจะมีปริมาณ 4.40 ล้านตัน

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้กำหนดปริมาณน้ำตาลสำหรับบริโภคภายในประเทศปี 2556 จำนวน 2.30 ล้านตัน ลดลงจาก 2.40 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 4.17

(2) ราคา

ราคาน้ำตาลทรายในตลาดซื้อขายล่วงหน้ายังอยู่ในเกณฑ์ดีโดยในช่วงที่ผ่านมาราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความต้องการบริโภคในตลาดโลกยังมีแนวโน้มขยายตัวเช่นกัน จึงคาดว่าราคาน้ำตาลในปี 2555/56 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับราคาอ้อยขั้นสุดท้ายสุดท้ายฤดูกาลผลิต ปี 2554/55 คาดว่าไม่ต่ำ 1,000 บาทต่อตัน และเมื่อรวมกับเงินเพิ่มให้กับชาวไร่อ้อยตามมติคณะรัฐมนตรีอีกตันละ 154 บาท ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีรายได้จากการจำหน่ายอ้อยโรงงานไม่ต่ำกว่า 1,154 บาทต่อตัน (ณ ระดับค่าความหวาน 10 ซี.ซี. เอส.)

(3) การส่งออก

การส่งออกน้ำตาล ปี 2556 คาดว่ามีปริมาณ 7.68 ล้านตัน ลดลงจาก 7.85 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 2.17 เนื่องจากคาดว่าผลผลิตน้ำตาลทรายภายในประเทศลดลง

(4) การนำเข้า

การนำเข้าน้ำตาลปี 2556 คาดว่าจะมีปริมาณไม่มากนัก เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลภายในประเทศผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ประกอบกับอัตราภาษีนำเข้าค่อนข้างสูง โดยการนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าน้ำตาลชนิดพิเศษ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและรายได้

ภัยธรรมชาติ

เนื่องจากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ปัญหาภัยแล้ง และโรคใบขาว ส่งผลให้การเจริญเติบโตของอ้อยไม่ค่อยดี ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงอาจส่งผลให้ผลผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายลดลงจากที่ได้คาดการณ์ไว้ โดยขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้ปรับลดปริมาณอ้อยเข้าหีบ ปีการผลิต 2555/56 เหลือ 94.64 ล้านตัน จากเดิมที่ประมาณการไว้ 100 ล้านตัน และลดลงจาก 97.98 ล้านตันของปี 2554/55

ตารางที่ 1 ผลผลิต การบริโภค ส่งออก และนำเข้าน้ำตาลของโลก ปี 2550/51 – 2555/56

หน่วย: ล้านตันน้ำตาลทรายดิบ

ปี	ผลผลิต	การบริโภค	ส่งออก	นำเข้า
2550/51	163.54	150.86	50.90	45.72
2551/52	143.89	152.49	47.88	44.86
2552/53	153.52	153.78	51.90	51.19
2553/54	161.64	156.10	56.09	51.92
2554/55	170.97	160.20	57.82	48.87
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**2.07**	**1.45**	**4.22**	**2.83**
2555/56	174.45	163.01	58.33	49.11

ที่มา: World Market and Trade; May 2012

ตารางที่ 2 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก ปี 2551 – 2555

ปี	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เซนต์/ปอนด์	12.11	17.91	22.49	27.22	22.14	17.65
บาท/กิโลกรัม	8.86	13.46	15.62	18.20	15.12	14.69

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: New York Board of Trade; Contract No. 11-F.O.B

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และผลผลิตน้ำตาล ปี 2550/51 – 2555/56

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)
2550/51	6.59	73.50	11.16	7.82
2551/52	6.02	66.82	11.09	7.19
2552/53	6.31	68.81	10.91	6.93
2553/54	7.87	95.95	12.19	9.66
2554/55	8.01	98.40	12.28	10.25
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**6.80**	**9.91**	**2.90**	**8.72**
2555/56	8.09	99.61	12.31	9.98*

หมายเหตุ: *ประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ผลผลิตน้ำตาล จาก สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 4 ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ ณ หน้าโรงงาน ปี 2550/51 – 2555/56

ปี	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2555/56*
บาท/ตัน	758	918	1,000	1,039	1,000	7.01	-

หมายเหตุ: * ปี 2554/55 ราคาอ้อยขั้นต้น
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกน้ำตาลของไทย ปี 2551 – 2555

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
น้ำตาลทรายดิบ	8,607	11,021	13,212	15,275	16,952	18.32
น้ำตาลทรายขาว	10,801	13,184	17,249	19,355	19,594	17.06

หมายเหตุ: * ปี 2555 ตัวเลข ม.ค.-ก.ย.
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณการบริโภคในประเทศและการส่งออกน้ำตาลของไทย ปี 2551 - 2556

ปี	บริโภคภายในประเทศ[1/] (ล้านตัน)	ส่งออก[2/] (ล้านตัน)	นำเข้า[2/] (ตัน)
2551	1.93	5.01	3,285
2552	1.97	5.05	544
2553	2.16	4.50	12,166
2554	2.35	6.52	13,001
2555*	2.40	7.85	700
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**6.31**	**12.23**	**0.82**
2556*	2.30	7.68	1,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: 1/ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

2/ กรมศุลกากร

6. ปาล์มน้ำมัน

1 สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2550/51–2554/55 ผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.19 ต่อปี โดยปี 2554/55 ผลิตน้ำมันปาล์มได้ 50.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 47.92 ล้านตัน ของปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 5.80 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยอินโดนีเซียเป็นผู้นำในการผลิต มีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 25.90 ล้านตัน รองลงมาคือมาเลเซีย 18.20 ล้านตัน ทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 86.98 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก สำหรับไทยผลิตได้ 1.55 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 3.06 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2550/51–2554/55 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.48 ต่อปี โดยปี 2554/55 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มมีปริมาณ 49.00 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 46.91 ล้านตัน ของปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 4.46 โดยประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 7.41 ล้านตัน รองลงมาคืออินโดนิเซีย 7.13 ล้านตัน จีน 5.84 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 5.00 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) ราคา

ปี 2551-2555 ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซียเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.24 ต่อปี โดยปี 2555 ราคาน้ำมันปาล์มดิบตันละ 2,908.87 ริงกิต (29.72 บาท/กิโลกรัม) ลดลงจาก 3,284.63 ริงกิต (33.21 บาท/กิโลกรัม) ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 11.44 และร้อยละ 10.50 ตามลำดับ

ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดรอตเตอร์ดัมในช่วงปี 2551-2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.46 ต่อปี โดยปี 2555 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 996.19 ดอลลาร์สหรัฐฯ (31.11 บาท/กิโลกรัม) ลดลงจาก 1,123.65 ดอลลาร์สหรัฐฯ (34.41 บาท/กิโลกรัม) ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 11.34 และ 9.59 ตามลำดับ

(3) การส่งออก

ปี 2550/51-2554/55 ปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.07 ต่อปี โดยปี 2554/55 มีปริมาณการส่งออก 38.45 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 36.76 ล้านตัน ในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 4.60 ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 17.90 ล้านตัน มาเลเซีย 16.40 ล้านตัน ทั้งสองประเทศมีส่วนแบ่งตลาดส่งออกน้ำมันปาล์มคิดเป็นร้อยละ 89.21 ของปริมาณการส่งออกโลก

(4) การนำเข้า

ปี 2550/51-2554/55 การนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.11 ต่อปี โดยปี 2554/55 นำเข้า 37.87 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 35.88 ล้านตัน ในปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 5.55 ประเทศผู้นำเข้าสำคัญ ได้แก่ อินเดีย 7.30 ล้านตัน จีน 5.84 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 5.20 ล้านตัน

สำหรับสต๊อกน้ำมันปาล์มคงเหลือปี 2550/51-2554/55 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.19 ต่อปี โดยปี 2554/55 สต๊อกคงเหลือน้ำมันปาล์มมีปริมาณ 6.60 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.48 ล้านตันของ ปี 2553/54 คิดเป็นร้อยละ 20.44 เนื่องจากผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้น

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551–2555 เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.42 และ 7.03 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2555 เนื้อที่ให้ผล 3.98 ล้านไร่ ผลผลิต 11.33 ล้านตัน เทียบกับปี 2554 เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.13 และ 5.10 ตามลำดับ

สำหรับผลผลิตต่อไร่ ปี 2551-2555 ลดลงร้อยละ 1.28 ต่อปี เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะภาวะฝนทิ้งช่วงปลายปี 2552 ต่อเนื่องถึงเดือนพฤษภาคม 2553 และภาวะน้ำท่วมช่วงปลายปี 2553 และ 2554 โดยปี 2555 ผลผลิตต่อไร่ 2,844 กิโลกรัม เทียบกับปี 2554 ลดลงร้อยละ 1.11

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2551-2555 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในประเทศเพิ่มขึ้นทั้งเพื่อการบริโภคและการผลิตไบโอดีเซล ร้อยละ 0.06 ต่อปี และร้อยละ 16.98 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2555 ใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค 1,000,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 896,464 ตัน ในปี 2554 ร้อยละ 11.55 และผลิตไบโอดีเซล 607,111 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 376,742 ตัน ในปี 2554 ร้อยละ 61.15 เนื่องจากกระทรวงพลังงานได้มีการประกาศใช้ไบโอดีเซล B_5 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 เป็นต้นมา แม้ว่าจะมีการปรับลดสัดส่วนเป็น $B_{3.5}$ ในช่วงการขาดแคลนระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ส่งผลให้ในปี 2555 การใช้น้ำมันปาล์มรวมทั้งหมด 1,607,111 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,273,206 ตัน ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 26.23

(2) ราคา

ปี 2551 - 2555 ราคาผลปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มปรับตัวเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกับราคาพืชน้ำมันในตลาดโลก โดยราคามีความเคลื่อนไหว ดังนี้

- ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.31 ต่อปี โดย ปี 2555 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.97 บาท เทียบกับปี 2554 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.34 บาท ลดลงร้อยละ 6.93
- ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม. เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.01 ต่อปี โดย ปี 2555 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 31.22 บาท เทียบกับปี 2554 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 34.12 บาท ลดลงร้อยละ 8.50
- ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม. เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.58 ต่อปี โดย ปี 2555 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 36.37 บาท เทียบกับปี 2554 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 43.03 บาท ลดลงร้อยละ 15.48

(3) การส่งออก

ปี 2551 - 2555 การส่งออกน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.15 ต่อปี โดยปี 2555 คาดว่าจะส่งออกน้ำมันปาล์ม 300,000 ตัน เทียบกับ 388,938 ตัน ในปี 2554 ลดลงร้อยละ 22.87 เนื่องจากในช่วงเดือนมิถุนายน 2555 รัฐมีนโยบายเก็บภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาน้ำมันปาล์มขาดแคลนและรักษาระดับราคาน้ำมันบริโภคภายในประเทศขวดลิตรละ 42 บาท

(4) การนำเข้า

ปี 2551 - 2555 ไทยสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้เพียงพอกับการต้องการใช้ภายในประเทศ ยกเว้นบางปีที่ภูมิอากาศแปรปรวนและผลผลิตขาดแคลน คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) ได้มีมติให้นำเข้าเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยปี 2551 มีการนำเข้าปริมาณ 28,385 ตัน และปี 2554 นำเข้าปริมาณ 59,793 ตัน และในปี 2555 นำเข้าปริมาณ 40,056 ตัน

2. แนวโน้ม ปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มปี 2556 เพิ่มขึ้นจาก 50.70 ล้านตัน ในปี 2555 เป็น 53.33 ล้านตัน ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.19 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ขยายเนื้อที่เพาะปลูกมากขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

คาดว่าโลกมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม 52.09 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 49.00 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 6.31 เนื่องจากความต้องการด้านอาหารและด้านพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

(2) ราคา

คาดว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกจะลดลงอยู่ในระดับเฉลี่ยตันละ 2,600-2,700 ริงกิต (26.00-27.00 บาทต่อกิโลกรัม) เนื่องจากปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์มดิบคงเหลือมีปริมาณสูง ประกอบกับประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ อินโดนีเซียและมาเลเซียผลิตน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น รวมทั้งทั้งสองประเทศมีนโยบายปรับลดภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ จึงส่งผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบปรับตัวลดลงตาม

(3) การส่งออก

คาดว่ามีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์ม 40.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 38.45 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 5.88 เนื่องจากคาดว่าราคาน้ำมันปาล์มจะปรับลดลง กระตุ้นให้ปริมาณความต้องการใช้เพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น

(4) การนำเข้า

คาดว่ามีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์ม 39.91 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 37.87 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 5.39 เนื่องจากมีปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น สำหรับสต็อกคงเหลือคาดว่าจะมีปริมาณ 7.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 6.60 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 6.67

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 4.11 ล้านไร่ ผลผลิต 12.02 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,925 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 3.98 ล้านไร่ ผลผลิต 11.33 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,844 กิโลกรัม ในปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 3.27 ร้อยละ 6.09 และร้อยละ 2.85 ตามลำดับ เนื่องจากปาล์มน้ำมันที่ปลูกใน ปี 2551-2553 เริ่มให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาผลปาล์มน้ำมันยังอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรดูแลรักษาใส่ปุ๋ยสม่ำเสมอและสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวย

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2556 คาดว่าความต้องการใช้เพื่อการบริโภคมีปริมาณ 1,000,000 ตัน สำหรับการใช้เพื่อผลิตไบโอดีเซล (B_{100}) กระทรวงพลังงานยังคงสัดส่วนการผสมน้ำมันปาล์มในน้ำมันดีเซลเป็นร้อยละ 5 โดยประมาณการความต้องการใช้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา 610,000 ตัน และคาดว่าความต้องการใช้ภายในประเทศมีปริมาณรวมทั้งสิ้น 1.61 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 0.17

(2) ราคา

ปี 2556 คาดว่าราคาผลปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มจะใกล้เคียงกับ ปี 2555 อยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 4.00-5.00 บาท และน้ำมันปาล์มดิบเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลกที่กิโลกรัมละ 25.00–26.00 บาท

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบใกล้เคียงกับ ปี 2555 ในระดับ 300,000 ตัน เนื่องจากคาดว่าราคาน้ำมันปาล์มในประเทศสูงกว่าราคาตลาดโลก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ภัยธรรมชาติ

จากสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน ทั้งภาวะน้ำท่วมและภาวะแห้งแล้งทำให้การคาดการณ์ผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่เป็นตามฤดูกาลที่ปกติ จึงมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มในช่วงที่ขาดแคลน ขณะที่ช่วงปลายปี 2555 ผลผลิตปาล์มน้ำมันออกสู่ตลาดตามปกติ จึงส่งผลให้ปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์ม ณ สิ้นปี 2555 สูงเกินระดับสต็อกปกติ

2.3.2 นโยบายการปรับลดอัตราภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย

ในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2555 ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกมีนโยบายการปรับลดอัตราภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ ส่งผลทำให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ปี 2556 ในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง และคาดว่าจะต่ำกว่าราคาภายในประเทศซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของไทย

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มโลก ปี 2550/51-2554/55

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	นำเข้า	ส่งออก	ความต้องการใช้	สต็อกคงเหลือ
2550/51	41.08	30.29	32.31	39.32	4.14
2551/52	44.02	34.06	34.93	42.71	4.82
2552/53	45.87	35.32	35.75	44.91	5.35
2553/54	47.92	35.88	36.76	46.91	5.48
2554/55	50.70	37.87	38.45	49.00	6.60
อัตราเพิ่ม (%)	**5.19**	**5.11**	**4.07**	**5.48**	**11.19**
2555/56	53.33	39.91	40.71	52.09	7.04

ที่มา: Oilseeds: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2012

ตารางที่ 2 อุปสงค์ อุปทาน น้ำมันปาล์ม รายประเทศ ปี 2550/51-2554/55

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2550/51	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	อัตราเพิ่ม (%)	ร้อยละ	2555/56
ผลผลิต								
อินโดนีเซีย	18.00	20.50	22.00	23.60	25.90	9.07	51.08	28.00
มาเลเซีย	17.57	17.26	17.76	18.21	18.20	1.25	35.90	18.50
ไทย	1.05	1.54	1.35	1.29	1.55	6.20	3.06	1.70
อื่นๆ	4.46	4.72	4.76	4.82	5.05	2.73	9.96	5.13
รวม	**41.08**	**44.02**	**45.87**	**47.92**	**50.70**	**5.19**	**100.00**	**53.33**
นำเข้า								
อินเดีย	5.01	6.87	6.60	6.66	7.30	7.49	19.28	7.70
จีน	5.22	6.12	5.76	5.71	5.84	1.56	15.42	6.40
สหภาพยุโรป	4.96	5.51	5.44	4.64	5.20	-0.77	13.73	5.40
ปากีสถาน	1.96	1.92	2.17	2.10	2.15	2.78	5.68	2.26
อื่นๆ	13.14	13.64	15.35	16.77	17.38	7.96	45.89	18.15
รวม	**30.29**	**34.06**	**35.32**	**35.88**	**37.87**	**5.11**	**100.00**	**39.91**
ส่งออก								
อินโดนีเซีย	13.97	15.96	16.57	16.42	17.90	5.38	46.56	19.60
มาเลเซีย	14.64	15.49	15.53	16.31	16.40	2.83	42.65	16.70
อื่นๆ	3.70	3.48	3.65	4.03	4.15	3.88	10.79	4.41
รวม	**32.31**	**34.93**	**35.75**	**36.76**	**38.45**	**4.07**	**100.00**	**40.71**
การบริโภค								
อินเดีย	5.08	6.23	6.44	7.08	7.41	9.22	15.11	7.95
อินโดนีเซีย	4.70	5.11	5.49	6.35	7.13	11.07	14.55	7.87
จีน	5.22	5.62	5.93	5.80	5.84	2.60	11.92	6.40
สหภาพยุโรป	4.72	5.22	5.21	4.81	5.00	0.34	10.20	5.07
มาเลเซีย	3.17	3.23	3.39	3.23	3.23	0.37	6.59	3.60
อื่นๆ	16.43	17.30	18.45	19.65	20.40	5.75	41.62	21.19
รวม	**39.32**	**42.71**	**44.91**	**46.91**	**49.00**	**5.48**	**100.00**	**52.09**
สต็อกคงเหลือ								
มาเลเซีย	2.04	1.63	1.76	2.08	2.48	6.55	37.57	2.55
อินโดนีเซีย	0.49	0.06	0.04	0.90	1.80	70.87	27.28	2.35
อื่นๆ	1.61	3.13	3.55	2.51	2.32	5.23	35.15	2.14
รวม	**4.14**	**4.82**	**5.35**	**5.48**	**6.60**	**11.19**	**100.00**	**7.04**

ที่มา: Oilseeds: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2012

ตารางที่ 3 ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก ปี 2551-2555

ปี	ตลาดมาเลเซีย[1/]		ตลาดรอตเตอร์ดัม[2/]	
	ริงกิต/ตัน	บาท/กก.	ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน	บาท/กก.
2551	2,841.33	29.68	938.02	31.16
2552	2,271.64	22.91	677.79	23.33
2553	2,761.83	27.74	904.44	28.67
2554	3,284.63	33.21	1,123.65	34.41
2555	2,908.87	29.72	996.19	31.11
อัตราเพิ่ม (%)	**4.24**	**3.81**	**6.46**	**3.93**

ที่มา: 1/ BURSA MALAYSIA
2/ ตลาดรอตเตอร์ดัม

ตารางที่ 4 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2551-2556

ปี	เนื้อที่ยืนต้น (ล้านไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2551	3.68	2.88	9.27	3,214
2552	3.89	3.19	8.16	2,561
2553	4.08	3.55	8.22	2,315
2554	4.28	3.75	10.78	2,876
2555*	4.49	3.98	11.33	2,844
อัตราเพิ่ม (%)	**5.06**	**8.42**	**7.03**	**-1.28**
2556**	4.72	4.11	12.02	2,925

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือน กันยายน 2555
** ประมาณการ ณ เดือน ตุลาคม 2555
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มดิบของไทย ปี 2551-2555

หน่วย: ตัน

ปี	สต็อกต้นปี	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคภายใน (6)		สต็อกปลายปี	รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	บริโภค	ผลิตไบโอดีเซล	(7)	(8)
2551	88,916	1,543,761	28,385	1,661,062	288,054	989,061	276,000	107,947	1,661,062
2552	107,947	1,387,604	-	1,495,551	67,292	910,700	380,000	137,559	1,495,551
2553	137,559	1,287,509	-	1,425,068	65,942	911,339	380,000	67,787	1,425,068
2554	67,787	1,832,151	59,793	1,959,731	388,939	896,464	376,742	297,586	1,959,731
2555	297,586	1,925,532	40,056	2,263,174	300,000	1,000,000	607,111	356,063	2,263,174
อัตราเพิ่ม (%)	**21.54**	**7.46**	**-**	**9.30**	**20.15**	**0.06**	**16.98**	**37.14**	**9.30**
2556	356,063	2,042,698	-	2,398,761	300,000	1,000,000	610,000	488,761	2,398,761

หมายเหตุ: 1. สต็อกผลผลิตตาม (1) (2) (7) เป็นตัวเลขกรมการค้าภายในที่โรงงานต้องแจ้งตามประกาศคณะกรรมการกลางที่ 228
2. การนำเข้า ส่งออกตาม (3) (5) เป็นการนำเข้าเฉพาะน้ำมันปาล์มดิบเป็นตัวเลขจากกรมศุลกากร
3. ปี 2555 และ ปี 2556 ตัวเลขประมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนพฤศจิกายน 2555

ที่มา: (1) (2) (6) (7) กรมการค้าภายใน
(3) (5) กรมศุลกากร (5) ปรับให้สมดุล

ตารางที่ 6 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2551-2555

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (%)
ผลปาล์มสด	4.23	3.64	4.26	5.34	4.97	7.31
น้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม.	28.96	24.33	29.11	34.12	31.22	5.01
น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม.	38.22	30.19	33.05	43.03	36.37	2.58

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2555
ที่มา: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มพืชสวน

7. ยางพารา
8. กาแฟ
9. สับปะรด
10. ลำไย
11. ทุเรียน
12. มังคุด
13. มันฝรั่ง
14. กล้วยไม้

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7. ยางพารา

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 65.97 ล้านไร่ในปี 2551 เป็น 74.72 ล้านไร่ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.47 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.62 ต่อปี จาก 10.00 ล้านตันในปี 2551 เป็น 11.14 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากราคายางพาราอยู่ในระดับสูงจูงใจให้มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ตลอดจนมีการบำรุงดูแลรักษาต้นยางอย่างดี รวมทั้งมีการขยายเนื้อที่เปิดกรีดเพิ่มขึ้น

ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในปี 2555 มีเนื้อที่ปลูกยางพารารวม 46.72 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.53 ของเนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกและมีผลผลิตรวม 7.54 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 67.68 ของผลผลิตโลก โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารามากที่สุดในโลก มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 0.28 ต่อปี จาก 21.40 ล้านไร่ ในปี 2551 เป็น 21.64 ล้านไร่ในปี 2555 เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ประเทศเป็นฐานการผลิตรถยนต์ในภูมิภาคอาเซียน แต่อินโดนีเซียมีผลผลิตมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.28 ต่อปี จาก 2.75 ล้านตันในปี 2551 เป็น 2.90 ล้านตันในปี 2555 สำหรับมาเลเซียมีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับ 3 ของโลกรองจากอินโดนีเซียและไทย โดยมีเนื้อที่ปลูกลดลงร้อยละ 3.40 ต่อปี จาก 7.79 ล้านไร่ในปี 2551 เหลือ 6.58 ล้านไร่ในปี 2555 ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.14 ต่อปี จาก 1.07 ล้านตันในปี 2551 แต่ลดลงเหลือ 0.86 ล้านตันในปี 2552 และเพิ่มขึ้นเป็น 1.05 ล้านตันในปี 2555 ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลมาเลเซียในการลดพื้นที่ปลูกยางพาราเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันทดแทน และการตัดโค่นต้นยางแก่เพื่อปลูกทดแทนด้วยยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามรัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตยางพาราโดยตั้งเป้าหมายในการเพิ่มเนื้อที่ปลูกยางพาราเป็น 7.50 ล้านไร่และมีเนื้อที่กรีด 6.25 ล้านไร่ ภายในปี 2563 ทำให้เนื้อที่ปลูกยางพาราของมาเลเซียเพิ่มขึ้นจาก 6.38 ล้านไร่ในปี 2553 เป็น 6.58 ล้านไร่ในปี 2555

1.1.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้ยางพารา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาความต้องการใช้ยางพาราของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงร้อยละ 2.40 ต่อปี จาก 10.15 ล้านตันในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 10.89 ล้านตันในปี 2554 และความต้องการโน้มลดลงในปี 2555 เหลือ 10.70 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจาก

(1) ในช่วงปลายปี 2551 ถึง ปี 2552 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศผู้ใช้ยางที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงมาก

(2) ในปี 2553 - 2554 ภาวะเศรษฐกิจโลกขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ยางพารากลับเข้าสู่ภาวะปกติ

(3) ในเดือนมีนาคม 2554 ได้เกิดสึนามิในญี่ปุ่น ในขณะที่ปลายปีได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในไทยส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้รับผลกระทบไปทั่วโลก

(4) ในปี 2555 สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ นอกจากนี้ได้เกิดกรณีพิพาทระหว่างจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับหมู่เกาะเตียวหยูหรือเซนกากุ ทำให้โรงงานผลิต

รถยนต์ของญี่ปุ่นในจีนปิดตัวลง ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงดังกล่าว โดยความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่างๆ เป็นดังนี้

จีน เป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศสูงจึงทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยางล้อ อุปกรณ์และอะไหล่รถยนต์ ทำให้จีนมีความต้องการใช้ยางพาราเพื่ออุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2551-2554 การใช้ยางของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก จาก 2.92 ล้านตันในปี 2551 เป็น 3.81 ล้านตันในปี 2554 แต่ในปี 2555 ลดลงเหลือเพียง 3.15 ล้านตัน ทำให้ในภาพรวมความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.91 ต่อปี

กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีความต้องการใช้ยางพารา เพิ่มขึ้นจาก 1.13 ล้านตันในปี 2551 เป็น 1.19 ล้านตันในปี 2554 แต่ในปี 2555 ลดลงเหลือเพียง 0.98 ล้านตัน ทำให้ในภาพรวมความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.13 ต่อปี

อินเดีย ความต้องการใช้ยางพาราของอินเดียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 0.88 ล้านตันในปี 2551 เป็น 0.98 ล้านตันในปี 2554 เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ แต่ในปี 2555 ลดลงเหลือเพียง 0.81 ล้านตัน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่ซบเซาส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราในภาพรวมลดลงร้อยละ 0.80 ต่อปี

สหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้ยางพาราลดลงร้อยละ 1.48 ต่อปี จาก 1.04 ล้านตันในปี 2551 เหลือ 0.81 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจภายในประเทศตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ทำให้เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาเข้าสู่ภาวะถดถอย อุตสาหกรรมต่างๆ ภายในประเทศชะลอการขยายตัว ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงดังกล่าว

ญี่ปุ่น มีความต้องการใช้ยางพาราลดลงร้อยละ 4.84 ต่อปี จาก 0.88 ล้านตันในปี 2551 เหลือ 0.63 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากญี่ปุ่นได้รับผลกระทบทั้งจากภาวะเศรษฐกิจ รวมถึงการเกิดสึนามิในเดือนมีนาคม 2554 และปลายปีเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในไทย ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลง

2) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคายางพาราในตลาดโลกมีการปรับเพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องความต้องการใช้ยางพาราของโลกเพิ่มขึ้น แต่ในปี 2552 ราคาปรับลดลดลงมาก เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจของโลกส่งผลให้การรับซื้อและการลงทุนชะลอตัว ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงและราคาปรับลดลงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามในปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัว การค้าการลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้น และราคาปรับสูงขึ้น แต่ราคาได้ปรับลดลงอีกครั้งในปี 2555 จากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และลุกลามไปทั่วโลก โดยราคายางพาราในตลาดต่างๆ เป็นดังนี้

(1) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสิงคโปร์: SICOM

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.45 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 258.56 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 345.00 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2555 และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทเพิ่มขึ้นจาก 85.28 บาทในปี 2551 เป็น 107.00 บาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.31 ต่อปี

ราคายางแท่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.59 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 252.88 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 330.00 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2555 และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทเพิ่มขึ้นจาก 83.38 บาทในปี 2551 เป็น 100.00 บาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.35 ต่อปี

(2) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดโตเกียว: TOCOM

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 เมื่อพิจารณาในรูปของเงินเยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.81 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 269.29 เยนในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 268.00 เยนในปี 2555 และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 84.64 บาทในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 105.00 บาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.15 ต่อปี

3) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกยางพาราโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 ต่อปี จาก 6.76 ล้านตันในปี 2551 เป็น 7.00 ล้านตันในปี 2555 อย่างไรก็ตาม การส่งออกยางพาราลดลงในปี 2552 เนื่องจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปลายปี 2551 ถึงปี 2552 ทำให้ประเทศผู้ใช้ยางพารามีการซื้อยางพาราลดลง โดยการส่งออกยางพาราของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญนอกจากไทยมีดังนี้

(1) อินโดนีเซีย ส่งออกยางพารารายใหญ่อันดับ 2 ของโลกรองจากไทย การส่งออกลดลงร้อยละ 1.09 ต่อปี จาก 2.30 ล้านตันในปี 2551 เหลือ 2.00 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดหลักของอินโดนีเซีย อยู่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย

(2) มาเลเซีย ส่งออกยางพารารายใหญ่อันดับ 3 ของโลก ส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.25 ต่อปี จาก 0.92 ล้านตันในปี 2551 เป็น 1.00 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากมีการส่งออกไปจีนมากขึ้น

(3) เวียดนาม ส่งออกยางพารารายใหญ่อันดับ 4 ของโลก มีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.24 ต่อปี จาก 0.66 ล้านตันในปี 2551 เป็น 0.90 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากมีการส่งออกไปจีนมากขึ้น

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.22 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 3.13 ล้านตันในปี 2551 เป็น 3.58 ล้านตันในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ผลผลิตต่อไร่ของไทยกลับลดลงร้อยละ 1.25 ต่อปี จาก 278 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2551 เป็น 263 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2555 เนื่องจากนโยบายสนับสนุนการขยายเนื้อที่ปลูกยางพาราของรัฐบาลทำให้เนื้อที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย แต่ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตยางมากที่สุดในโลก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.92 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 11,035.83 บาทต่อไร่ในปี 2551 เป็น 16,271.53 บาทต่อไร่ในปี 2555 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจาก 39.70 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2551 เป็น 61.87 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.55 ต่อปี

1.2.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดของยาง

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.03 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 397,595 ตันในปี 2551 เป็น 530,000 ตันในปี 2555 โดย

(1) ยางแผ่นรมควัน มีการใช้ในประเทศลดลงร้อยละ 6.83 ต่อปี จาก 162,225 ตัน ในปี 2551 เป็น 119,038 ตันในปี 2555 เนื่องจากในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมครั้งใหญ่ ทำให้อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมทั้งอุตสาหกรรมที่ใช้ยางเป็นวัตถุดิบยางแผ่นรมควันเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมดังกล่าวได้รับผลกระทบ ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางลดลงในไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 และต่อเนื่องมาถึงต้นปี 2555

(2) ยางแท่ง มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.92 ต่อปี จาก 135,029 ตันในปี 2551 เป็น 160,801 ตันในปี 2555

(3) น้ำยางข้นมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.88 ต่อปี จาก 81,788 ตันในปี 2551 เป็น 174,165 ตันในปี 2555

(4) ยางอื่นๆ มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.09 ต่อปี จาก 18,553 ตันในปี 2551 เป็น 75,996 ตันในปี 2555

2) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาความต้องการใช้ยางพาราของไทยแยกตามประเภทอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.03 ต่อปี โดย

(1) อุตสาหกรรมยางล้อเป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้ยางพารามากที่สุด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.13 ต่อปี จาก 244,443 ตันในปี 2551 เป็น 341,709 ตันในปี 2555

(2) อุตสาหกรรมถุงมือยาง มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.97 ต่อปี จาก 52,436 ตันในปี 2551 เป็น 73,404 ตันในปี 2555

(3) อุตสาหกรรมยางยืด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.82 ต่อปี จาก 54,108 ตันในปี 2551 เป็น 71,924 ตันในปี 2555

(4) อุตสาหกรรมยางรัดของ มีการใช้ยางพาราลดลงร้อยละ 17.88 ต่อปี จาก 21,657 ตันในปี 2551 เป็น 11,927 ตันในปี 2555

(5) อุตสาหกรรมอื่นๆ มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.10 ต่อปี จาก 24,951 ตันในปี 2551 เป็น 31,036 ตันในปี 2555

3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาราคายางพาราในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับภาวะราคายางพาราในตลาดโลก แต่ราคายางพาราปรับตัวลดลงอย่างมากในปี 2555 เนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่ซบเซา รวมทั้งการเกิดสึนามิในญี่ปุ่นเมื่อเดือนมีนาคม และเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในไทยเมื่อปลายปี 2554 ทำให้ภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้รับผลกระทบ โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ราคายางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางก้อนคละ และน้ำยางสด ที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.91, 19.02 และ 13.23 ต่อปีตามลำดับ

(2) ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา

ราคาประมูลยางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางสด ณ ตลาดกลางยางพารา อ.หาดใหญ่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.36, 12.40 และ 12.76 ต่อปี ตามลำดับ

(3) ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี.

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง และน้ำยางข้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.60, 13.17 และ 11.93 ต่อปี ตามลำดับ

4) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาการส่งออกยางพาราของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ต่อปี จาก 2.69 ล้านตันในปี 2551 เป็น 2.80 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนและอินเดียเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามแนวโน้มการส่งออกยางแผ่นรมควันลดลงร้อยละ 6.41 ต่อปี เนื่องจากตลาดมีความต้องการใช้ยางแท่งเพิ่มขึ้น เพราะมีราคาต่ำกว่ายางแผ่นรมควัน ทำให้การส่งออกยางแท่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.52 ต่อปี สำหรับยางคอมปาวด์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.67 ต่อปี โดยส่งออกไปจีนมากที่สุด สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่

(1) จีนมีแนวโน้มนำเข้านำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นจาก 0.84 ล้านตันในปี 2551 เป็น 1.13 ล้านตันในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.38 ต่อปี

(2) สหรัฐอเมริกา นำเข้ายางพาราจากไทยปี 2551ปริมาณ 0.22 ล้านตัน ในปี 2552 นำเข้าลดลงมากเหลือ 0.16 ล้านตัน และมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็น 0.17 ลานตันในปี 2553 และเพิ่มขึ้นเป็น 0.20 ล้านตันในปี 2555 หรือแนวโน้มนำเข้ายางพาราเพิ่มขึ้นโดยรวมร้อยละ 0.82 ต่อปี โดยนำเข้ายางแท่งมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ยางแผ่นรมควัน

(3) ญี่ปุ่น มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.39 ล้านตันในปี 2551 เหลือ 0.29 ล้านตันในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 3.19 ต่อปี

(4) มาเลเซียมีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.42 ล้านตันในปี 2551 เหลือ 0.36 ล้านตันในปี 2554 แต่ในปี 2555 นำเข้าเพิ่มขึ้นเป็น 0.45 ล้านตัน แต่ในภาพรวมการนำเข้าลดลงร้อยละ 1.69 ต่อปี

ปี 2555 ไทยส่งออกยางพารา 2.80 ล้านตัน ลดลงจาก 3.06 ล้านตันของปี 2554 ร้อยละ 2.46 เนื่องจากภัยพิบัติน้ำท่วมของอุตสาหกรรมยานยนต์เมื่อเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 ที่ผ่านมา ได้ชะลอการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์ทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยส่งออกยางพาราลดลงในช่วงไตรมาสแรกของปี 2555 ประกอบกับราคายางมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สภาความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างประเทศ:ITRC จึงมีมาตรการให้ไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย ลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 เป็นการลดซัพพลายในตลาด เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง การส่งออกยางพาราของไทยจึงลดลงดังกล่าว โดยคาดว่าจะส่งออกยางแผ่นรมควันได้ 0.69 ล้านตัน ลดลงจาก 0.75 ล้านตันของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 8.00 ยางแท่ง 1.12 ล้านตัน ลดลงจาก 1.22 ล้านตันของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 8.20 น้ำยางข้น 0.48 ล้านตัน ลดลงจาก 0.53 ล้านตันของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 9.43 ยางคอมปาวด์ 0.38 ล้านตัน ลดลงจาก 0.42 ล้านตันของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 9.52

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

คาดว่าผลผลิตยางพาราโลกมีประมาณ 11.60 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศผู้ผลิตต่าง ๆ ที่ขยายเนื้อที่ปลูกได้ทยอยเปิดกรีดยางเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกษตรกรดูแลรักษาต้นยางเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต

2.1.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้ยางพารา

คาดว่าความต้องการใช้ยางพาราของโลกจะเพิ่มขึ้นจากปี 2555 เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนและอินเดีย อย่างไรก็ตามจากภาวะเศรษฐกิจของโลกที่อยู่ในช่วงถดถอยจะทำให้ความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา

2) ราคา

คาดว่าราคายางพาราในตลาดโลกจะทรงตัวใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา จากการที่คาดว่าเศรษฐกิจของอเมริกาและสหภาพยุโรปจะกระเตื้องขึ้น

3) การส่งออก

คาดว่าการส่งออกยางพาราในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากคาดว่าอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางในจีนและอินเดียจะขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่าจะมีเนื้อที่กรีดประมาณ 14.07 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 13.81 ล้านไร่ของปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88 และมีผลผลิตยางประมาณ 3.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.58 ล้านตันในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.63 สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าลดลงเป็น 260 กิโลกรัมต่อไร่ จาก 263 กิโลกรัม ต่อไร่ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 1.14 เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการขยายเนื้อที่ปลูกยางพารา ประกอบกับราคายางพารามีแนวโน้มสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกยางทำให้มีเนื้อที่กรีดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกษตรกรดูแลและบำรุงรักษาต้นยางพาราอย่างดี

2.2.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้ยางพารา

คาดว่าการใช้ยางพาราจะเพิ่มขึ้นเป็น 0.55 ล้านตัน เนื่องจากยังมีความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์จากนโยบายการคืนภาษีสำหรับรถยนต์คันแรก นอกจากนี้โรงงานอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจะกลับมาทำการผลิตได้เต็มที่อีกครั้งหลังจากหยุดการผลิตเพราะประสบกับภัยพิบัติน้ำท่วมเมื่อปลายปี 2554 ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ยางพาราภายในประเทศให้มากขึ้น

2) ราคา

คาดว่าราคายางพาราในประเทศจะทรงตัวใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ตามภาวะราคาในตลาดโลก

3) การส่งออก

คาดว่าการส่งออกยางพาราของไทยจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากคาดว่าจีนและอินเดียจะนำเข้ายางพาราจากไทยมากยิ่งขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

1) เนื้อที่กรีดได้เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

2) สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของยางพารา

3) การดูแลรักษาของเกษตรกร

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

1) ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของโลกคาดว่าจะกระเตื้องขึ้น โดยเฉพาะในสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และจีน ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้ยางพารารายใหญ่ของไทย ส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

2) กรณีพิพาทระหว่างจีนกับญี่ปุ่นเกี่ยวกับหมู่เกาะเตียวหยู (เซนกากุ) ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ของญี่ปุ่นในจีน อาจทำให้การส่งออกของไทยไปจีนเพิ่มขึ้นไม่มาก

3) ราคายางพาราของไทยอยู่ในระดับสูง ทำให้ผู้ซื้อหันไปซื้อจากประเทศคู่แข่ง เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม

ตารางที่ 1 การผลิตยางพาราโลก

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)					ผลผลิต (ล้านตัน)				
	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	อื่นๆ	รวม	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	อื่นๆ	รวม
2551	16.72	21.40	7.79	20.06	65.97	3.14	2.75	1.07	3.04	10.00
2552	17.25	21.47	6.43	21.55	66.70	3.08	2.44	0.86	3.12	9.50
2553	18.09	21.53	6.38	25.54	71.54	3.16	2.74	0.94	3.47	10.31
2554	18.30	21.60	6.38	26.86	73.14	3.31	3.03	1.00	3.58	10.92
2555*	18.50	21.64	6.58	28.00	74.72	3.59	2.90	1.05	3.60	11.14
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.65**	**0.28**	**-3.40**	**9.28**	**3.47**	**3.46**	**3.28**	**1.14**	**4.87**	**3.62**

ที่มา: IRSG Vol.66 No. 1-3 July – September 2011, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 2 ผลผลิต ปริมาณการใช้ยาง การส่งออก การนำเข้า สต็อกของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	ปริมาณการใช้	ส่งออก	นำเข้า	สต็อก
2551	10.03	10.15	6.76	7.08	1.31
2552	9.60	9.55	6.28	6.31	1.36
2553	10.40	10.78	7.15	7.40	1.50
2554	10.54	10.89	7.19	7.37	1.53
2555*	10.90	10.70	7.94	7.95	1.57
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.63**	**2.40**	**4.68**	**3.95**	**4.92**

ที่มา: IRSG Vol.66 No. 1-3 July – September 2011, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้ใช้ที่สำคัญ

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	จีน	อเมริกา	ญี่ปุ่น	อินเดีย	EU
2551	10.15	2.92	1.04	0.88	0.88	1.13
2552	9.55	3.67	0.69	0.64	0.90	0.80
2553	10.78	3.65	0.93	0.75	0.94	1.13
2554	10.89	3.81	0.98	0.76	0.98	1.19
2555*	10.70	3.15	0.81	0.63	0.81	0.98
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**20.40**	**1.91**	**-1.48**	**-4.84**	**-0.80**	**1.13**

ที่มา: IRSG Vol.66 No. 1-3 July – September 2011, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 4 ราคายางพาราในตลาดสิงคโปร์และตลาดโตเกียว

ปี	ตลาดสิงคโปร์ (SICOM)				ตลาดโตเกียว (TOCOM)	
	ยางแผ่นรมควันชั้น 3		ยางแท่ง		ยางแผ่นรมควันชั้น 3	
	US/ก.ก.	บาท/ก.ก.	US/ก.ก.	บาท/ก.ก.	เยน/ก.ก.	บาท/ก.ก.
2551	258.56	85.28	252.88	83.38	269.29	84.64
2552	192.32	65.24	180.58	61.21	178.05	64.61
2553	364.89	115.27	338.35	105.98	323.51	116.79
2554	381.39	144.54	451.38	136.40	381.39	144.46
2555	345.00	107.00	330.00	100.00	268.00	105.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**13.45**	**13.31**	**15.59**	**12.35**	**7.81**	**13.15**

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 5 การส่งออกยางพาราของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	เวียดนาม
2551	6.76	2.69	2.30	0.92	0.66
2552	6.28	2.74	2.00	0.70	0.73
2553	7.15	2.87	2.37	1.25	0.78
2554	7.19	2.88	2.37	1.22	0.79
2555*	7.00	2.80	2.00	1.00	0.90
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.07**	**1.31**	**-1.09**	**5.25**	**7.24**

ที่มา: IRSG Vol.66 No. 1-3 July – September 2011, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 6 พื้นที่ปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทย

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)	เนื้อที่กรีดได้ (ล้านไร่)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)	ผลผลิต (ล้านตัน)
2551	16.72	11.37	278	3.13
2552	17.25	11.60	266	3.06
2553	18.09	12.06	253	3.02
2554	18.30	12.77	262	3.21
2555	18.50	13.81	263	3.58
GR	**2.65**	**4.97**	**-1.25**	**3.22**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกร

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2551	8,979.10	2,056.73	11,035.83	39.70
2552	8,963.46	2,068.29	11,031.75	41.47
2553	8,859.88	2,062.55	10,922.43	40.01
2554	9,606.96	2,314.84	11,921.80	46.57
2555	13,021.91	3,249.62	16,271.53	61.87
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**8.47**	**10.82**	**8.92**	**10.55**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 การใช้ยางพาราในประเทศแยกตามชนิดของยาง

หน่วย: ตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	อื่น ๆ	รวม
2551	162,225	135,029	81,788	18,553	397,595
2552	119,450	107,315	100,262	72,388	399,415
2553	119,693	140,759	115,205	82,980	458,637
2554	109,337	147,683	159,958	69,767	486,745
2555*	119,038	160,801	174,165	75,996	530,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-6.83**	**6.92**	**21.88**	**32.09**	**8.03**

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 9 การใช้ยางพาราในประเทศแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

หน่วย: ตัน

ปี	ยางล้อ	ถุงมือยาง	ยางยืด	ยางรัดของ	อื่น ๆ	รวม
2551	244,443	52,436	54,108	21,657	24,951	397,595
2552	256,044	42,635	50,107	23,806	26,823	399,415
2553	315,244	49,663	46,064	13,101	34,565	458,637
2554	313,821	67,413	66,054	10,954	28,503	486,745
2555*	341,709	73,404	71,924	11,927	31,036	530,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**9.13**	**11.97**	**8.82**	**-17.88**	**5.10**	**8.03**

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 10 ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นาและราคาประมูลตลาดกลางหาดใหญ่

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคาเกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา			ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา อ. หาดใหญ่		
	ยางแผ่นดิบคุณภาพ 3	ยางก้อนคละ	น้ำยางสด	ยางแผ่นดิบคุณภาพ 3	ยางแผ่นรมควัน	น้ำยางสด
2551	76.52	38.35	73.13	79.62	82.34	75.28
2552	55.19	27.36	52.57	58.53	60.82	55.64
2553	102.72	51.91	99.40	106.51	110.21	103.90
2554	128.61	63.76	120.28	131.83	138.13	126.50
2555*	92.00	60.00	90.00	95.00	98.00	91.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**12.91**	**19.02**	**13.23**	**12.36**	**12.40**	**12.76**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร
ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 11 ราคายางพาราส่งออก เอฟ.โอ.บี.

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ยางแผ่นรมควันชั้น 3	ยางแท่ง	น้ำยางข้น
2551	86.78	84.84	57.86
2552	65.24	62.41	44.61
2553	115.58	108.91	77.14
2554	148.00	140.45	94.08
2555*	109.00	103.00	70.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**13.60**	**13.17**	**11.93**

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 12 การส่งออกยางพาราของไทยแยกตามชนิดยาง

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	ยางคอมปาวด์	อื่น ๆ	รวม
2551	0.77	0.99	0.50	0.20	0.42	2.69
2552	0.69	0.83	0.61	0.46	0.21	2.79
2553	0.69	0.93	0.54	0.47	0.21	2.84
2554	0.75	1.22	0.53	0.42	0.14	3.06
2555*	0.69	1.12	0.48	0.38	0.13	2.80
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.35**	**6.52**	**-2.20**	**12.67**	**-24.05**	**1.74**

ที่มา: กรมศุลกากร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 13 การส่งออกยางพาราของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

หน่วย: ล้านตัน

ปี	จีน	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม
2551	0.84	0.22	0.39	0.42	0.84	2.69
2552	1.19	0.16	0.26	0.49	0.68	2.79
2553	1.12	0.17	0.34	0.44	0.77	2.84
2554	1.34	0.21	0.34	0.36	0.81	3.06
2555*	1.13	0.20	0.29	0.45	0.73	2.80
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**7.38**	**0.82**	**-3.19**	**-1.69**	**-1.05**	**1.74**

ที่มา: กรมศุลกากร, ปี 2555 เป็นตัวเลขประมาณการ

8. กาแฟ

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตกาแฟโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 7.44 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 8.25 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 ต่อปี เนื่องจาก เวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตกาแฟเป็นอันดับสองของโลก และประเทศผู้ผลิตอื่นๆ ขยายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่ปลูก และสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุดได้แก่ บราซิล รองลงมาคือ เวียดนาม และโคลัมเบีย โดยมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 35.76 15.26 และ 5.45 ของผลผลิตโลก ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50 ของผลผลิตโลก เป็นผลผลิตของบราซิล และ เวียดนาม ซึ่งเป็นผู้ผลิตกาแฟที่สำคัญ

(1) บราซิล เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิการายใหญ่อันดับ 1 ของโลกเช่นกัน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงตามสภาพภูมิอากาศ ทำให้มีอัตราการขยายตัวของผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.22 ต่อปี

(2) เวียดนาม เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก รองจากบราซิล และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตารายใหญ่อันดับ 1 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.08 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 1.26 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.56 ต่อปี เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) โคลัมเบีย เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของโคลัมเบียลดลง จาก 0.75 ล้านตัน ในปี 2550/51 เหลือ 0.45 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือลดลงร้อยละ 9.89 ต่อปี

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟ

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 7.66 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 8.35 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 ต่อปี เนื่องจากการบริโภคโดยรวมของโลกขยายตัว ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุดได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU-27) รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล และ ญี่ปุ่น โดยในปี 2554/55 แต่ละประเทศมีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟปริมาณ 2.72 ล้านตัน 1.38 ล้านตัน 1.20 ล้านตัน และ 0.41 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดนิวยอร์ก เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 76.70 บาท ในปี 2550/51 เป็นกิโลกรัมละ 78.34 บาท ในปี 2553/54 และโน้มลดลงเล็กน้อยเหลือกิโลกรัมละ 76.80 บาท ในปี 2554/55 หรือราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.14 ต่อปี และ ราคากาแฟอาราบิกาตลาดนิวยอร์ก เพิ่มขึ้นจากราคากิโลกรัมละ 99.58 บาท ในปี 2550/51 เป็นกิโลกรัมละ 184.46 บาท ในปี 2553/54 และโน้มลดลงเหลือกิโลกรัมละ 135.11 บาท ในปี 2554/55 หรือราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.42 ต่อปี สำหรับราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดลอนดอน เพิ่มขึ้นจากราคากิโลกรัมละ 46.93 บาท ในปี 2551/52 เป็นกิโลกรัมละ 63.42 บาท ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.67 ต่อปี เนื่องจากความต้องการกาแฟของโลกเพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

การส่งออก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.25 ต่อปี โดยมีการส่งออก 5.89 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 6.50 ล้านตัน ในปี 2554/55 ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญได้แก่ โดยบราซิลส่งออก 1.64 ล้านตัน ในปี 2550/51 เพิ่มเป็น 1.82 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.19 ต่อปี เวียดนามส่งออก 0.94 ล้านตันในปี 2550/51 เพิ่มเป็น 1.16 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.44 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.69 ล้านตัน ในปี 2550/51 ลดลง เหลือ 0.44 ล้านตัน ในปี 2554/55 หรือลดลงร้อยละ 9.31 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตลดลง

(4) การนำเข้า

การนำเข้า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้น จาก 5.85 ล้านตัน ในปี 2550/51 เป็น 6.35 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ากาแฟที่สำคัญได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ รัสเซีย ตามลำดับ โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีอัตราการขยายตัวการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.19 ต่อปี มีปริมาณนำเข้าเฉลี่ย 2.62 ล้านตัน ประเทศสหรัฐอเมริกานำเข้า 1.34 ล้านตัน ในปี 2550/51 เพิ่มขึ้นเป็น 1.39 ล้านตันในปี 2554/55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ1.11 ต่อปี ญี่ปุ่นมีอัตราการขยายตัวการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.69 ต่อปี มีปริมาณนำเข้าร้อยละ 0.41 ล้าน เนื่องจากความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

แหล่งปลูกกาแฟที่สำคัญของไทยอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และในภาคเหนือได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เป็นต้น โดยร้อยละ 79 ของผลผลิตทั้งหมด เป็นพันธุ์โรบัสตาปลูกในภาคใต้ และอีกร้อยละ 21 ของผลผลิตทั้งหมด เป็นพันธุ์อาราบิกาปลูกในภาคเหนือ

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผลกาแฟของไทยลดลงจาก 388,662 ไร่ ในปี 2551 เหลือ 306,112 ไร่ ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 5.83 ต่อปี และ ผลผลิตกาแฟลดลงจาก 50,442 ตัน ในปี 2551 เหลือ 41,461 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 6.54 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูงกว่า

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 5,078.25 บาทต่อไร่ ในปี 2551 เป็น 6,238.02 บาทต่อไร่ ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.86 และ ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้นจาก 39.06 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2551 เป็น 46.17 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.74 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย และ ค่ายาปราบศัตรูพืช

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้นจาก 57,500 ตัน ในปี 2551 เป็น 67,628 ตัน ปี ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.69 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากกระแสความนิยมดื่มกาแฟคั่วบด และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

(2) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาสูงขึ้น จากกิโลกรัมละ 61.43 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 69.34 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.17 ต่อปี เนื่องจากราคาตลาดโลกที่สูงขึ้น และจากความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟของไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้น จาก 1,662 ตัน มูลค่า 151 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 2,690 ตัน มูลค่า 237 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.39 และ 17.56 ต่อปี ตามลำดับ และการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 3,391 ตัน มูลค่า 716 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 7,581 ตัน มูลค่า 1,165 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.36 และ 10.55 ต่อปี ตามลำดับ

(4) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก ปริมาณ 14,815 ตัน มูลค่า 1,184 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น ปริมาณ 32,629 ตัน และมูลค่า 2,409 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.51 และ 39.87 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอ สำหรับกาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2,889 ตัน มูลค่า 639 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 6,535 ตัน มูลค่า 1,981 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.19 และ 37.65 ต่อปี ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดคะเนผลผลิตกาแฟโลกปี 2555/56 มี 8.87 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.25 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 7.52 คาดว่าประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ อาทิ บราซิล เวียดนาม และโคลัมเบีย จะผลิตมากขึ้นรวมทั้งประเทศผู้ผลิตอื่นๆ ผลิตมากขึ้นเช่นกันจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย โดยมีประเทศผู้ผลผลิตที่สำคัญ เช่น บราซิล ผลผลิตเพิ่มขึ้น จาก 2.95 ล้านตัน ในปี 2554/55 เป็น 3.35 ล้านตัน ในปี 2555/56 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.56 ประเทศเวียดนาม ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.26 ล้านตัน ในปี 2554/55 เป็น 1.34 ล้านตัน ในปี 2555/56 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.35 โคลัมเบีย ผลผลิตจะทรงตัวเท่ากับ ในปี 2554/55

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้กาแฟ

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดคะเนความต้องการใช้กาแฟของโลกปี 2555/56 มี 8.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.35 ล้านตันของปี 2554/55 ร้อยละ 1.80 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นในประเทศบราซิล และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

(2) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟตลาดโลก คาดว่าจะลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตโลกเพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดคะเนการส่งออกกาแฟโลกปี 2555/56 มี 6.92 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 6.50 ล้านตัน ในปี 2554/55 ร้อยละ 6.46 ต่อปี จากการคาดคะเนว่า มีความ

ต้องการบริโภคกาแฟเพิ่มขึ้น ประเทศที่ส่งออกมากที่สุดได้แก่ บราซิล โดยคาดว่าจะส่งออกในปี 2555/56 ปริมาณ 2.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.82 ล้านตัน ของปี 2554/55 ร้อยละ 12.09 รองลงมาได้แก่ ประเทศเวียดนาม คาดว่าจะส่งออก ปริมาณ 1.23 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554/55 ร้อยละ 6.03

(4) การนำเข้า

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดคะเนการนำเข้าเมล็ดกาแฟโลกปี 2555/56 มี 6.73 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 6.35 ล้านตัน ในปี 2554/55 ร้อยละ 5.98 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุดได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU-27) 2.82 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 1.41 ล้านตัน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดคะเนเนื้อที่ให้ผลทั้งประเทศประมาณ 279,060 ไร่ ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 8.84 เนื่องจากมีการโค่นต้นกาแฟในภาคใต้เพิ่มขึ้น ผลผลิตประมาณ 38,140 ตัน ลดลงจากปีที่แล้ว ร้อยละ 8.01 เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลลดลง และผลผลิตต่อไร่ 137 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 1.48 เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟ

คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก ปี 2555 เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น จาก 67,628 ตัน ในปี 2555 เป็น 70,000 ตัน ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.51

(2) ราคา

ในปี 2556 ราคาต่างประเทศ คาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจาก ผลผลิตในประเทศลดลง

(3) การส่งออก

คาดว่าการส่งออกเมล็ดกาแฟจะลดลงจากปีที่แล้ว เนื่องจากความต้องการเมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลผลิตในประเทศลดลง ทำให้เมล็ดกาแฟในประเทศมีไม่เพียงพอ

(4) การนำเข้า

คาดว่าจะมีการนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของโรงงานที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น สำหรับกาแฟสำเร็จรูป คาดว่าจะมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคานำเข้าถูกลง จากการเปิดตลาดกาแฟสำเร็จรูปภายใต้ AFTA อัตราภาษีร้อยละ 0

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

ราคากาแฟในช่วงปี 2545 ตกต่ำเหลือกิโลกรัมละ 26.46 บาท ส่งผลให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมันแซมต้นกาแฟ เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูงกว่า

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคในประเทศ และการส่งออกในรูปของกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลผลิตในประเทศมีน้อย ทำให้ปริมาณส่งออกเมล็ดกาแฟลดลงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 ผลผลิตกาแฟของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56*
1. บราซิล	2.95	3.20	2.69	3.27	2.95	0.22	3.35
2. เวียดนาม	1.08	1.02	1.11	1.17	1.26	4.56	1.34
3. โคลัมเบีย	0.75	0.52	0.49	0.51	0.45	-9.89	0.45
4. อินโดนีเซีย	0.48	0.60	0.63	0.56	0.50	0.13	0.58
5. อินเดีย	0.26	0.26	0.29	0.30	0.32	5.74	0.31
6. เอธิโอเปีย	0.30	0.33	0.36	0.37	0.38	6.05	0.39
7. เม็กซิโก	0.26	0.27	0.25	0.24	0.27	-0.42	0.26
8. กัวเตมาลา	0.25	0.24	0.24	0.23	0.23	-2.07	0.23
9. เปรู	0.17	0.24	0.20	0.25	0.31	13.23	0.29
10.ฮอนดูรัส	0.22	0.19	0.21	0.24	0.28	7.42	0.30
อื่น ๆ	0.72	1.30	1.24	1.28	1.30	12.37	1.37
รวม	**7.44**	**8.17**	**7.71**	**8.42**	**8.25**	**2.40**	**8.87**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (มิถุนายน 2555)

ตารางที่ 2 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ปริมาณ
2550/51	7.66
2551/52	7.48
2552/53	8.23
2553/54	7.98
2554/55	8.35
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.40
2555/56*	8.50

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ทีมา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (มิถุนายน 2555)

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56*
1. บราซิล	1.64	1.89	1.79	2.10	1.82	3.19	2.04
2. เวียดนาม	0.94	0.93	1.12	1.14	1.16	6.44	1.23
3. โคลัมเบีย	0.69	0.54	0.45	0.50	0.44	-9.31	0.44
4. อินโดนีเซีย	0.38	0.46	0.53	0.58	0.43	4.91	0.49
5. ฮอนดูรัส	0.21	0.18	0.19	0.23	0.25	6.12	0.27
6. กัวเตมาลา	0.23	0.23	0.23	0.22	0.22	-1.32	0.22
7. เปรู	0.16	0.23	0.19	0.23	0.31	14.14	0.28
8. เอธิโอเปีย	0.17	0.18	0.20	0.19	0.20	3.86	0.21
9. อินเดีย	0.22	0.18	0.26	0.35	0.34	16.60	0.32
10. ยูกันดา	0.19	0.18	0.16	0.19	0.19	0.54	0.20
อื่น ๆ	1.06	1.06	1.05	1.12	1.14	2.03	1.22
รวม	**5.89**	**6.06**	**6.17**	**6.85**	**6.50**	**3.25**	**6.92**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (มิถุนายน 2555)

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	ปี 2550/51	ปี 2551/52	ปี 2552/53	ปี 2553/54	ปี 2554/55	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปี 2555/56*
1. EU-27	2.61	2.60	2.65	2.65	2.61	0.19	2.82
2. สหรัฐอเมริกา	1.34	1.34	1.25	1.39	1.39	1.11	1.41
3. ญี่ปุ่น	0.40	0.42	0.40	0.45	0.40	0.69	0.43
4. รัสเซีย	0.25	0.19	0.23	0.25	0.27	4.38	0.29
5. แคนาดา	0.17	0.17	0.19	0.20	0.20	5.00	0.22
6. สวิสเซอร์แลนด์	0.10	0.10	0.12	0.13	0.13	8.19	0.14
7. เกาหลีใต้	0.09	0.10	0.10	0.12	0.12	7.87	0.13
8. แอลจีเรีย	0.12	0.12	0.12	0.10	0.11	-3.50	0.12
9. ฟิลิปปินส์	0.06	0.08	0.14	0.12	0.11	17.56	0.13
10. ออสเตรเลีย	0.07	0.07	0.08	0.08	0.09	6.57	0.09
อื่น ๆ	0.64	0.66	0.76	0.86	0.90	10.41	0.95
รวม	**5.85**	**5.85**	**6.04**	**6.35**	**6.35**	**2.49**	**6.73**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (มิถุนายน 2555)

ตารางที่ 5 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2551	388,662	50,442	130
2552	365,337	56,315	154
2553	359,489	48,955	136
2554	322,896	42,394	131
2555	306,112	41,461	135
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-5.83**	**-6.54**	**-0.86**
2556*	279,060	38,140	137

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2551	3,886.86	1,191.36	5,078.25	39.06
2552	4,866.74	1,293.86	6,160.60	40.00
2553	4,295.72	1,343.46	5,639.18	41.46
2554	4,580.60	1,381.64	5,962.24	45.51
2555	4,754.51	1,483.51	6,238.02	46.17
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.48**	**5.17**	**3.86**	**4.74**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ

หน่วย: ตัน

ปี	ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน
2551	57,500
2552	53,803
2553	58,000
2554	61,480
2555	67,628
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**4.69**
2556*	70,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยกรมการค้าภายใน
ที่มา: กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 8 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2550/51	1,662	151	3,391	716
2551/52	381	64	4,122	880
2552/53	535	77	8,308	1,108
2553/54	856	131	5,263	906
2554/55*	2,690	237	7,581	1,165
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**19.39**	**17.56**	**20.36**	**10.55**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 9 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2550/51	14,815	1,184	2,889	639
2551/52	6,503	395	2,222	517
2552/53	14,621	862	3,017	744
2553/54	34,851	2,734	4,446	1,314
2554/55*	32,629	2,409	6,535	1,981
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**38.51**	**39.87**	**26.19**	**37.65**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 10 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ [1/]	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) [2/]	ราคากาแฟอาราบิกา (นิวยอร์ก) [3/]	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) [4/]
2550/51	61.43	76.70	99.58	-
2551/52	68.35	57.65	105.36	46.93
2552/53	58.95	59.04	136.48	44.73
2553/54	71.96	78.34	184.46	65.28
2554/55	69.34	76.80	135.11	63.42
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.17**	**3.14**	**12.42**	**13.67**

ที่มา: [1/] ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/, 3/] ICO

[4/] Eronext

9. สับปะรด

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2550 - 2554 ผลผลิตสับปะรดลดลงร้อยละ 0.78 ต่อปี คือ ลดลงจาก 20.99 ล้านตัน ในปี 2550 เป็น 19.90 ล้านตัน ในปี 2554 โดยฟิลิปปินส์มีผลผลิตมากที่สุด 2.65 ล้านตัน หรือร้อยละ 13.32 ของผลผลิตโลก รองลงมาคือ ไทย และคอสตาริกา มีผลผลิต 2.59 และ 2.00 ล้านตัน หรือร้อยละ 13.02 และ 10.05 ของผลผลิตโลก ตามลำดับ

สำหรับผลผลิตปี 2555 คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2554 เนื่องจากในปี 2555 สภาพอากาศของประเทศที่เป็นแหล่งผลิตสับปะรดเอื้ออำนวยต่อการผลิตสับปะรด รวมทั้งมีปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสม ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น

1.1.2 การตลาด

1) ราคา

(1) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2550 - 2554 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.52 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจากตันละ 714 ดอลลาร์สหรัฐฯ (24,614 บาท) ในปี 2550 เป็นตันละ 996ดอลลาร์สหรัฐฯ (30,512 บาท) ในปี 2554 ซึ่งในปี 2554 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องของเคนย่ามีราคาสูงที่สุดตันละ 1,130 ดอลลาร์สหรัฐฯ (34,617 บาท) รองลงมาได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทยราคาส่งออกตันละ 1,051 ดอลลาร์สหรัฐฯ (32,197 บาท) และ 1,039 ดอลลาร์สหรัฐฯ (31,829 บาท) ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด ปี 2550 - 2554 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.40 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจากตันละ 871 ดอลลาร์สหรัฐฯ (30,026 บาท) ในปี 2550 เป็นตันละ 1,349 ดอลลาร์สหรัฐฯ (41,326 บาท) ในปี 2554 ซึ่งในปี 2554 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของเนเธอร์แลนด์มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,953 ดอลลาร์สหรัฐฯ (59,830 บาท) รองลงมาได้แก่ แอฟริกาใต้ และไทยราคาส่งออกตันละ 1,800 ดอลลาร์สหรัฐฯ (55,142 บาท) และ 1,582 ดอลลาร์สหรัฐฯ (48,464 บาท) ตามลำดับ

(2) ราคานำเข้า

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2550 - 2554 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.46 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจากตันละ 807 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,820 บาท) ในปี 2550 เป็น ตันละ 1,276 ดอลลาร์สหรัฐฯ (39,090 บาท) ในปี 2554

- น้ำสับปะรดเข้มข้น ปี 2550 - 2554 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.01 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจากตันละ 1,141 ดอลลาร์สหรัฐฯ (39,333 บาท) ในปี 2550 เป็นตันละ 1,835 ดอลลาร์สหรัฐฯ (56,215 บาท) ในปี 2554

2) การส่งออก

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2550 - 2554 ปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องลดลงร้อยละ 2.11 ต่อปี โดยไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก ซึ่งในปี 2554 ไทยส่งออกสับปะรดกระป๋อง 641 พันตัน หรือร้อยละ 51.16 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งออกร้อยละ 20.11 และ 13.57 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออก

สับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.99 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 870 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (29,991 ล้านบาท) ในปี 2550 เป็น 1,294 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (39,641 ล้านบาท) ในปี 2554 โดยในปี 2554 ไทยส่งออกสับปะรดกระป๋องมูลค่า 666 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (20,403 ล้านบาท) หรือร้อยละ 51.47 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

(2) น้ำสับปะรด ปี 2550 - 2554 ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.88 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 437 พันตัน ในปี 2550 เป็น 513 พันตัน ในปี 2554 โดยไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ซึ่งในปี 2554 ไทยส่งออกปริมาณ 141 พันตัน หรือร้อยละ 27.49 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ และคอสตาริกา ส่งออกร้อยละ 22.42 และ 14.81 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.15 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 374 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (12,893 ล้านบาท) ในปี 2550 เป็น 642 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (19,667 ล้านบาท) ในปี 2554 โดยในปี 2554 ไทยส่งออกน้ำสับปะรดมูลค่า 223 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (6,832 ล้านบาท) หรือร้อยละ 34.74 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

3) การนำเข้า

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2550 - 2554 ปริมาณการนำเข้าสับปะรดกระป๋องลดลงร้อยละ 3.28 ต่อปี คือ ลดลงจาก 1,249 พันตัน ในปี 2550 เป็น 1,206 พันตัน ในปี 2554 โดยสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก ซึ่งในปี 2554 สหรัฐอเมริกานำเข้าสับปะรดกระป๋อง 331 พันตัน หรือร้อยละ 27.45 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เยอรมัน และสเปน นำเข้าร้อยละ 8.87 และ 5.06 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับปี 2550 - 2554 มูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.86 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 1,008 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (34,749 ล้านบาท) ในปี 2550 เป็น 1,402 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (42,950 ล้านบาท) ในปี 2554 ซึ่งในปี 2554 สหรัฐอเมริกานำเข้าสับปะรดกระป๋องมูลค่า 387 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (11,856 ล้านบาท) หรือร้อยละ 27.60 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

(2) น้ำสับปะรด ปี 2550 - 2554 ปริมาณการนำเข้าน้ำสับปะรดลดลงร้อยละ 0.57 ต่อปี โดยเนเธอร์แลนด์เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก ซึ่งในปี 2554 เนเธอร์แลนด์นำเข้าน้ำสับปะรด 92 พันตัน หรือร้อยละ 24.15 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และอิตาลี นำเข้าร้อยละ 15.49 และ 6.56 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับปี 2550 - 2554 มูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรด เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.53 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 428 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (14,754 ล้านบาท) ในปี 2550 เป็น 658 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (20,158 ล้านบาท) ในปี 2554 ซึ่งในปี 2554 เนเธอร์แลนด์นำเข้าน้ำสับปะรดมูลค่า 141 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (4,319 ล้านบาท) หรือร้อยละ 21.43 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.67 4.44 และ 1.69 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับในปี 2555 มีเนื้อที่ เก็บเกี่ยว 622 พันไร่ ผลผลิต 2.42 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3.89 ตัน โดยเนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตต่อไร่ ลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 3.72 และ 2.99 ตามลำดับ เนื่องจากราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ในช่วงปลายปี 2554 ตกต่ำ ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนในการดูแลรักษาต้นสับปะรด ดังนั้น ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 6.56

1.2.2 การตลาด

1) การบริโภค

ผลผลิตประมาณร้อยละ 10 ของผลผลิตทั้งหมดจะบริโภคในประเทศในรูปผลสด สำหรับผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปจะส่งออกเกือบทั้งหมด

2) ราคา

(1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

- สับปะรดโรงงาน ปี 2551 - 2555 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ลดลงร้อยละ 5.97 ต่อปี คือ ลดลงจากกิโลกรัมละ 4.25 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 3.20 บาท ในปี 2555 ซึ่งในปี 2555 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากกิโลกรัมละ 4.92 บาท ของปี 2554 ร้อยละ 34.96 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 60 ของการส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรดทั้งหมดของไทย ประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจทำให้ปริมาณความต้องการสินค้าลดลง มีผลให้การสั่งซื้อสินค้าจากไทยลดลง ส่งผลให้โรงงานแปรรูปสับปะรดของไทยปรับลดกำลังการผลิต และปรับลดราคารับซื้อสับปะรดจากเกษตรกร

- สับปะรดบริโภคสด ปี 2551 – 2555 ราคาสับปะรดบริโภคสดที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.39 ต่อปี โดยในปี 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 6.50 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 7.80 บาท ในปี 2554 ร้อยละ 16.67

(2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ปี 2551 - 2555 ราคาขายส่งสับปะรดบริโภคสดศรีราชา เบอร์ 1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.44 ต่อปีคือ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 12.23 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 12.50 บาท ในปี 2555 ซึ่งในปี 2555 ราคาสับปะรดบริโภคสดขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ทรงตัวเท่ากับปี 2554

(3) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง ปี 2551 - 2555 ราคาส่งออกลดลงร้อยละ 0.19 ต่อปี คือ ลดลงจากกิโลกรัมละ 30.45 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 29.00 บาท ในปี 2555 ซึ่งราคาส่งออกในปี 2555 ลดลงจากกิโลกรัมละ 31.36 บาทของปี 2554 ร้อยละ 7.53

- น้ำสับปะรด ปี 2551 - 2555 ราคาส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.28 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 36.65 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 38.00 บาท ในปี 2555 ซึ่งราคาส่งออกในปี 2555 ลดลงจากกิโลกรัมละ 45.50 บาท ของปี 2554 ร้อยละ 16.48

3) การส่งออก

(1) สับปะรดกระป๋อง ปี 2551 - 2555 ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.64 ต่อปี โดยในปี 2555 ปริมาณส่งออก เท่ากับ 0.56 ล้านตัน ลดลงจาก 0.61 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 8.20 สำหรับมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.24 ต่อปี โดยในปี 2555 มูลค่าการส่งออก เท่ากับ 16,240 ล้านบาท ลดลงจาก 19,131 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 15.11

(2) น้ำสับปะรด ปี 2551 - 2555 ปริมาณส่งออกลดลงร้อยละ 1.37 ต่อปี คือ ลดลงจาก 0.15 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 0.14 ล้านตัน ในปี 2555 ซึ่งในปี 2555 ปริมาณการส่งออกลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 6.67 สำหรับมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 0.20 ต่อปี คือ ลดลงจาก 5,497 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 5,320 ล้านบาท ในปี 2555 ซึ่งมูลค่าการส่งออกในปี 2555 ลดลงจาก 6,825 ล้านบาท ของปี 2554 ร้อยละ 22.05

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ในปี 2556 คาดว่าผลผลิตสับปะรดของโลกจะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อที่ปลูกสับปะรดไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นแทน ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

2.1.2 การตลาด

เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าสับปะรด โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของโลก ยังอยู่ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น คาดว่าการส่งออกสับปะรดของโลกในภาพรวมจะทรงตัวใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม หากภาวะเศรษฐกิจของตลาดหลักฟื้นตัวเร็ว จะทำให้การส่งออกมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากสับปะรดเป็นสินค้าประเภทอาหารที่มีสารอาหารที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ

ราคา

คาดว่าราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ในปี 2556 คาดว่าจะมีผลผลิตประมาณ 2.32 ล้านตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 4.13 เนื่องจากราคาสับปะรดที่เกษตรกรขายได้ในปี 2555 มีราคาตกต่ำ ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนในการดูแลรักษา ประกอบกับเนื้อที่ปลูกสับปะรดแซมในสวนยางพาราลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากต้นยางพารามีอายุเกินกว่า 3 ปีแล้ว

2.2.2 การตลาด

1) ราคา

(1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

เนื่องจากคาดว่าราคาส่งออกจะยังคงทรงตัวหรือใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้จะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมาก และกระจุกตัว ราคาที่เกษตรกรขายได้อาจจะปรับตัวลดลง

(2) ราคาส่งออก

คาดว่าราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทย จะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2) การส่งออก

การส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากการชะลอตัวด้านเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ทำให้ลดปริมาณการสั่งซื้อ และต้องการซื้อในราคาที่ต่ำลง ประกอบกับค่าเงินบาทที่คาดว่าจะยังคงแข็งค่า จะส่งผลให้ประเทศคู่ค้าดังกล่าวชะลอการสั่งซื้อ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

ช่วงตั้งแต่กลางปี 2554 จนถึงปี 2555 ราคาสับปะรดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.50 – 5.00 บาท อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ได้แก่ ช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554 ช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน 2555 และช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.00 – 3.50 บาท ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสับปะรดกิโลกรัมละ 3.55 บาท ส่งผลให้เกษตรกรขาดเงินทุนในการดูแลรักษาต้นสับปะรด ประกอบกับเนื้อที่ปลูกสับปะรดที่ปลูกในสวนยางพาราลดลง เนื่องจากต้นยางพาราโตขึ้น รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่หนาวเย็นในระดับ 17 – 18 องศาเซลเซียส ในช่วงปลายปี 2555 ซึ่งจะส่งผลให้สับปะรดติดดอกโดยธรรมชาติ (ไม่ต้องใช้สารบังคับ) ไม่มากนัก นอกจากนี้อาจเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ในช่วงที่ต้นสับปะรดออกดอกแล้ว ดังนั้น คาดว่าในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2556 จะมีผลผลิตสับปะรดออกสู่ตลาดในปริมาณที่ต่ำกว่าปี 2555

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

คาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 60 ของการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดทั้งหมด) จะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้กำลังซื้อของประเทศดังกล่าวลดลง ส่งผลให้ปริมาณการสั่งซื้อสินค้าลดลง รวมทั้งปริมาณสินค้าคงคลังของผู้ประกอบการของไทยมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้เกิดการต่อรองราคาของประเทศคู่ค้าค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศมีความต้องการน้ำส้ม และ น้ำแอปเปิ้ล มากกว่าน้ำสับปะรด ดังนั้น จากปัจจัยดังกล่าว คาดว่ามูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทยจะมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม การที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง อาจมีผลให้ประเทศคู่ค้าเห็นว่าราคาผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทยลดลง ซึ่งจะเป็นปัจจัยบวกที่จะส่งผลกระทบให้การส่งออกของไทยลดลงไม่มากนัก

ตารางที่ 1 ผลผลิตสับปะรดของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฟิลิปปินส์	2.02	2.21	2.2	2.17	2.65	5.39
ไทย	2.19	2.28	1.89	1.92	2.59	1.65
คอสตาริกา	1.97	1.68	1.87	1.98	2.00	1.96
อินโดนีเซีย	2.24	1.27	1.56	1.41	1.50	-6.74
จีน	1.38	1.39	1.48	1.52	1.90	7.56
อื่นๆ	11.19	10.03	9.24	10.41	9.26	-3.36
รวม	**20.99**	**18.86**	**18.24**	**19.41**	**19.9**	**-0.78**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: FAO Production Yearbook 2012

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	568	421	619	563	509	439	519	465	641	666	0.66	7.53
ฟิลิปปินส์	242	122	233	135	204	137	172	126	252	193	-2.20	8.85
อินโดนีเซีย	91	58	221	170	147	115	137	115	170	169	8.02	19.10
เคนย่า	71	56	94	75	47	40	49	55	46	52	-14.10	-4.48
จีน	81	47	77	63	65	42	50	39	39	41	-17.25	-7.25
อื่นๆ	164	166	139	167	128	142	127	149	105	173	-9.35	-0.31
รวม	**1,217**	**870**	**1,383**	**1,173**	**1,100**	**915**	**1,054**	**949**	**1,253**	**1,294**	**-2.11**	**5.99**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	132	122	143	158	141	185	131	204	141	223	0.44	15.74
ฟิลิปปินส์	121	49	114	45	115	52	102	48	115	58	-2.11	4.10
คอสตาริกา	27	20	44	35	52	46	64	59	76	69	27.69	34.97
เนเธอร์แลนด์	69	98	72	108	67	126	71	134	64	125	-1.63	7.28
แอฟริกาใต้	15	13	15	15	14	16	10	16	10	18	-11.45	7.42
อื่นๆ	73	72	66	74	76	98	104	144	107	149	12.97	23.62
รวม	**437**	**374**	**454**	**435**	**465**	**523**	**482**	**605**	**513**	**642**	**3.88**	**15.15**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 4 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เคนย่า	784	799	862	1,124	1,130	11.32
ไทย	740	911	863	897	1,039	6.86
อินโดนีเซีย	637	772	778	839	994	10.22
จีน	579	815	656	764	1,051	11.94
ฟิลิปปินส์	505	578	672	735	766	11.33
เฉลี่ย	**714**	**848**	**833**	**900**	**996**	**7.52**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	ปี2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,420	1,500	1,881	1,887	1,953	9.06
ไทย	924	1,105	1,312	1,557	1,582	15.24
แอฟริกาใต้	867	1,000	1,143	1,600	1,800	21.30
คอสตาริก้า	741	795	885	922	908	5.70
ฟิลิปปินส์	405	395	452	471	504	6.33
เฉลี่ย	**871**	**959**	**1,135**	**1,287**	**1,349**	**12.40**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	351	296	409	352	341	343	318	337	331	387	-3.62	5.05
เยอรมัน	119	93	129	122	106	108	90	85	107	119	-5.57	1.33
สเปน	56	64	70	92	48	60	48	63	61	89	-2.04	2.85
เนเธอร์แลนด์	36	35	25	31	39	43	32	35	51	62	9.89	13.48
ฝรั่งเศส	50	37	39	52	36	47	29	37	33	47	10.66	1.39
อื่น ๆ	637	483	676	643	470	471	519	516	819	698	2.41	5.30
รวม	**1,249**	**1008**	**1,348**	**1,292**	**1,040**	**1,072**	**1,036**	**1,073**	**1,206**	**1,402**	**-3.28**	**4.86**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ

ปริมาณ: พันตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	91	90	90	108	88	134	93	157	92	141	0.55	13.56
สหรัฐอเมริกา	58	71	84	95	82	113	56	96	59	112	-3.64	9.66
สเปน	32	32	32	41	28	46	25	50	24	46	-7.89	9.68
อิตาลี	23	25	24	30	24	36	23	38	25	44	1.25	14.65
รัสเซีย	27	37	22	35	16	28	15	33	15	31	14.43	-4.04
อื่น ๆ	147	173	145	187	143	217	157	251	166	284	3.28	13.72
รวม	**378**	**428**	**397**	**496**	**381**	**574**	**369**	**625**	**381**	**658**	**-0.57**	**11.53**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 8 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,135	1,314	1,266	1,334	1,459	5.31
ฝรั่งเศส	734	1,343	1,299	1,287	1,424	13.69
เนเธอร์แลนด์	975	1,219	1,099	1,102	1,216	3.47
สหรัฐอเมริกา	842	860	1,004	1,062	1,169	9.06
เยอรมัน	780	949	1,016	951	1112	7.37
เฉลี่ย	**807**	**958**	**1,031**	**1,036**	**1,276**	**10.46**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 9 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
รัสเซีย	1,370	1,591	1,750	2,200	2,067	12.15
สเปน	1,000	1,281	1,643	2,000	1,917	19.09
สหรัฐอเมริกา	1,224	1,131	1,378	1,714	1,898	13.80
เนเธอร์แลนด์	1,024	1,200	1,523	1,688	1,533	12.17
อิตาลี	1,087	1,250	1,500	1,652	1,760	13.23
เฉลี่ย	**1,141**	**1,291**	**1,559**	**1,851**	**1,835**	**14.01**

ที่มา: Trademap 2012

ตารางที่ 10 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ สับปะรดของไทย

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (พันไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
2551	582	2.28	3.92
2552	567	1.89	3.34
2553	583	1.97	3.30
2554	646	2.59	4.01
2555	622	2.42	3.89
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.67**	**4.44**	**1.69**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องของไทย

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2551	0.56	17,052	30.45
2552	0.47	13,905	29.38
2553	0.48	13,644	28.15
2554	0.61	19,131	31.36
2555*	0.56	16,240	29.20
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.64**	**2.24**	**-0.19**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกน้ำสับปะรดของไทย

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2551	0.15	5,497	36.65
2552	0.15	6,524	43.08
2553	0.14	6,614	47.28
2554	0.15	6,825	45.50
2555*	0.14	5,320	38.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-1.37**	**-0.20**	**1.28**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร และ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาขายส่งสับปะรดบริโภคสด ณ ตลาดกรุงเทพฯ

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้		ราคาขายส่ง
	สับปะรดโรงงาน	สับปะรดบริโภคสด	สับปะรดบริโภคสด
2551	4.25	5.92	12.23
2552	5.00	6.74	12.50
2553	5.51	7.70	12.50
2554	4.92	7.80	12.50
2555*	3.20	6.50	12.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-5.67**	**3.39**	**0.44**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กรมการค้าภายใน

10. ลำไย

1.สถานการณ์ปี 2555

1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 966,831 ไร่ ในปี 2551 เป็นเนื้อที่ให้ผล 990,522 ไร่ ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.46 ต่อปี ขณะที่ผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 476,930 ตัน และ 493 กิโลกรัม ในปี 2551 เป็น 817,823 ตัน และ 826 กิโลกรัม ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.25 และ 13.76 ต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่รัฐให้ความช่วยเหลือโดยการแทรกแซงตลาดเป็นประจำเกือบทุกปี จึงจูงใจให้เกษตรกรลงทุนปลูกและดูแลรักษาต้นลำไยมากขึ้น ส่งผลให้เนื้อที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น

สำหรับในปี 2555 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 966,589 ไร่ ของปี 2554 ร้อยละ 2.48 ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 772,099 ตันของปี 2554 ร้อยละ 5.92 และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 799 กิโลกรัมของปี 2554 ร้อยละ 3.38

1.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

ผลผลิตลำไยส่วนใหญ่ที่ใช้บริโภคในประเทศจะอยู่ในรูปลำไยสด สำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง มีการบริโภคในประเทศไม่มาก โดยปี 2551-2555 ปริมาณความต้องการบริโภคลำไยสดและผลิตภัณฑ์ลดลงจากปริมาณ 50,000 ตัน ในปี 2551 เป็นปริมาณ 40,000 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 11.81 ต่อปี เนื่องจากมีการผลักดันการส่งออกเพิ่มขึ้น

ปี 2555 ปริมาณความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้นจาก 20,000 ตัน ในปี 2554 ร้อยละ 100.00

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551-2555 ราคาลำไยสดที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยราคาลำไยสดชนิดดี (เกรด AA) และชนิดคละเพิ่มขึ้นจากราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 30.01 บาท และ 18.61 บาทในปี 2551 เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 31.50 บาท และ 20.00 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.80 และ 10.08 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนราคาลำไยสดชนิดรอง (เกรด A) ลดลงจากราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 26.25 บาทในปี 2551 เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 24.00 บาทในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 0.90 ต่อปี

ปี 2551-2555 ราคาลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยราคาลำไยอบแห้งเกรด AA และเกรด B เพิ่มขึ้นจากราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 55.07 บาท และ 23.32 บาทในปี 2551 เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 70.00 บาทและ 24.00 บาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.21 และ 1.39 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนราคาลำไยอบแห้ง เกรด A ลดลงเล็กน้อยจากราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 40.05 บาทในปี 2551 เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 40.00 บาทในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 0.01 ต่อปี

สำหรับในปี 2555 ราคาลำไยสดชนิดดี (เกรด AA) กิโลกรัมละ 31.50 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 28.98 ของปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.70 สำหรับราคาลำไยสดชนิดรอง (เกรด A) และชนิดคละของปี 2555 กิโลกรัมละ 24.00 บาท และ 20.00 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 24.33 บาท และ 29.04 บาทของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 1.36 และ 31.13 ต่อปี ตามลำดับ

- ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี 2551-2555 ราคาส่งออก F.O.B. เฉลี่ยลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง ลำไยแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 15.53 บาท 20.01 บาท 22.51 บาท และ 49.05 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 18.86 บาท 77.30 บาท 81.08 บาท และ 106.38 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.70 45.36 39.09 และ 24.11 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 ราคาส่งออก F.O.B. เฉลี่ยของลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 16.06 52.53 และ 69.94 ตามลำดับ สำหรับราคาส่งออก F.O.B เฉลี่ยของลำไยแช่แข็งลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 8.67

(3) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ส่งออกลำไยรายใหญ่ของโลก โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปลำไยสด และลำไยอบแห้ง โดยตลาดหลักสำหรับลำไยสดของไทยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง ส่วนตลาดหลักสำหรับลำไยอบแห้งของไทยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และฮ่องกง ทั้งนี้ในช่วงปี 2551-2555 ปริมาณการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มสูงขึ้นจากปริมาณ 286,329 ตัน (496,933 ตันสด) ในปี 2551 เป็นปริมาณ 592,147 ตัน (916,447 ตันสด) ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.57 ต่อปี และมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 5,051 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 20,105 ล้านบาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.03 ต่อปี แยกเป็น

- ลำไยสดส่งออกเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 168,286 ตัน มูลค่า 2,613 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 440,000 ตัน มูลค่า 8,300 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.74 และ 30.72 ต่อปี ตามลำดับ

- ลำไยอบแห้งส่งออกเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 91,567 ตัน มูลค่า 1,833 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 141,000 ตัน มูลค่า 10,900 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.45 และ 59.09 ต่อปี ตามลำดับ

- ลำไยกระป๋องส่งออกลดลงจากปริมาณ 26,130 ตัน ในปี 2551 เป็นปริมาณ 11,100 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 20.85 ต่อปี ในขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 588 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 900 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.16 ต่อปี

- ลำไยแช่แข็งส่งออกลดลงจากปริมาณ 346 ตัน มูลค่า 17 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 47 ตัน มูลค่า 5 ล้านบาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 40.85 และ 28.84 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์มีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 483,844 ตัน และ 13,408 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 22.38 และ 49.95 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ขณะที่ความต้องการของตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดเก่าเพิ่มมากขึ้น ส่วนตลาดใหม่ได้แก่ ตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 การผลิต

คาดว่าเนื้อที่ให้ผลจะเพิ่มขึ้นจาก 990,522 ไร่ ในปี 2555 เป็น 992,860 ไร่ ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.24 เนื่องจากราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้ในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรจึงดูแลรักษาต้นลำไยเพิ่มขึ้น ทำให้เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้น ส่วนผลผลิตคาดว่าเพิ่มขึ้นจาก 817,823 ตัน ในปี 2555 เป็น 819,110 ตัน ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 826 กิโลกรัม ในปี 2555 เป็น 825 กิโลกรัม ในปี 2556 หรือลดลงร้อยละ 0.12

2.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

คาดว่าความต้องการบริโภคลำไยภายในประเทศประมาณ 50,000 ตัน เนื่องจากภาครัฐให้การส่งเสริมสนับสนุนและรณรงค์โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้ประชาชนหันมาบริโภคลำไยมากขึ้น

(2) ราคา

สำหรับปี 2556 คาดว่า ราคาลำไยสด และลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้จะลดลงประมาณร้อยละ 10 เนื่องจากผลผลิตลำไยเพิ่มสูงขึ้น

(3) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ 617,155 ตัน (973,655 ตันสด) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 4.22 เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดหลักยังคงขยายตัว อย่างไรก็ตาม ภาครัฐจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดเพื่อขยายการส่งออกทั้งในตลาดเดิมด้วยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และอินโดนีเซีย และตลาดใหม่ ได้แก่ อินเดีย ตะวันออกกลาง สหภาพยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออกลำไยของไทยปี 2556

(1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทย

- ราคาน้ำมันดีเซล

ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ราคาน้ำมันดีเซลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิตลำไยของเกษตรกรปรับตัวลดลง โดยเกษตรกรใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการผลิตและดูแลสวนลำไยคิดเป็นร้อยละ 2-3 ของต้นทุนการผลิตรวม ดังนั้นราคาน้ำมันที่ลดลงจะส่งผลกระทบกับต้นทุนการผลิตลำไยไม่มากนัก อย่างไรก็ตามต้นทุนการผลิตลำไยที่ลดลงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทยในปี 2556 โดยทำให้เกษตรกรดูแลรักษาสวนลำไยเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น

- ราคาผลผลิตลำไย

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2551-2555) ราคาผลผลิตลำไยของไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากลำไยของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง มีผลให้ราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้เพิ่มสูงขึ้น จูงใจให้เกษตรกรลงทุนปลูกลำไยและดูแลรักษาต้นลำไยมากขึ้น ส่งผลให้เนื้อที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น ราคาผลผลิตลำไยอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทยในปี 2556 โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มสูงขึ้นทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

(2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกลำไยของไทย

- มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรของสาธารณรัฐประชาชนจีนและอินโดนีเซีย

เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและอินโดนีเซียเป็นประเทศนำเข้าลำไยรายใหญ่ของไทย ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่างๆ ในการนำเข้าของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ส่งออกและการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดราคาประเมินซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ให้สูงขึ้น รวมถึงการกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบรับรองโรงคัดบรรจุจากเจ้าหน้าที่ของจีนก่อนการส่งออกไปจีน และการกำหนดมาตรการต่างๆ ในการนำเข้าของอินโดนีเซียจะส่งผลกระทบ

โดยตรงต่อผู้ส่งออกและการส่งออกลำไยของไทย เช่น การจำกัดจุดนำเข้าพืช ผัก ผลไม้ จาก 8 จุดนำเข้าเหลือเพียง 4 จุดนำเข้าคือ 3 ท่าเทียบเรือ และ 1 ท่าอากาศยาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่อนุญาตให้นำเข้าที่ท่าเรือ Tanjung Priok กรุงจาการ์ตา ซึ่งการบังคับใช้มาตรการเหล่านี้ อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

- ค่าเงินบาท

จากการที่ค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าลงในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการส่งออกมีรายรับเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ปริมาณการส่งออกลำไยเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากรายรับจูงใจให้ส่งออกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในเรื่องค่าระวางเรือขนส่งลำไยจากไทยไปจีน พบว่าการอ่อนค่าลงของเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ผู้ส่งออกมีภาระค่าระวางเรือในรูปของเงินบาทเพิ่มขึ้น โดยในช่วงฤดูกาลที่ผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดในเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2554 ค่าระวางเรือสำหรับตู้คอนเทนเนอร์ปรับอุณหภูมิ (ห้องเย็น) ขนาด 40 ฟุต จะมีราคาเฉลี่ยประมาณ 1,800 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตู้ หรือคิดเป็นเงินไทย 54,576 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยน 30.32 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ แต่เมื่อถึงช่วงเวลาที่ลำไยออกสู่ตลาดในเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2555 อัตราแลกเปลี่ยนได้อ่อนค่าลงมาเฉลี่ยอยู่ที่ 31.66 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ค่าระวางเรือในรูปเงินบาทเพิ่มขึ้นเป็น 56,988 บาท/ตู้ หรือค่าระวางเรือขนส่งเพิ่มขึ้นประมาณ 2,412 บาท/ตู้/เที่ยว ดังนั้นค่าเงินบาทจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการส่งออกลำไยของไทยในปี 2556 โดยค่าระวางเรือขนส่งลำไยที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการส่งออกเพิ่มขึ้น

- ปัญหาหนี้สินของสหภาพยุโรป และเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาชะลอตัว

การส่งออกลำไยของไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของลำไยสดและลำไยอบแห้ง ตลาดส่งออกหลักจะอยู่ในทวีปเอเชีย โดยตลาดส่งออกลำไยสดส่วนมากได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง คิดเป็นร้อยละ 33 27 และ 22 ตามลำดับ หรือส่วนแบ่งตลาดรวมทั้ง 3 ประเทศ คิดเป็นร้อยละ 82 ส่วนตลาดลำไยอบแห้งกว่าร้อยละ 90 ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้น ปัญหาหนี้สินของสหภาพยุโรปและการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาจึงยังไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการส่งออกลำไยสดและลำไยอบแห้งของไทย แต่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกลำไยกระป๋องและลำไยแช่แข็งของไทย ซึ่งตลาดส่งออกลำไยกระป๋องของไทยคือ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และอิตาลี เป็นต้น และตลาดส่งออกลำไยแช่แข็งของไทยคือ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา แต่ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยังมีน้อย ดังนั้นปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกไม่มาก โดยปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาจมีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลำไย ปี 2551-2555

ปี	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)
2551	966,831	476,930	493
2552	968,717	598,872	618
2553	954,574	525,230	550
2554	966,589	772,099	799
2555	990,522	817,823	826
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**0.46**	**14.25**	**13.76**
2556*	992,860	819,110	825

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2551-2555 และประมาณการปี 2556

ปี	ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	50,000	286,329	5,051
2552	45,000	409,952	6,825
2553	35,000	303,477	6,148
2554	20,000	483,844	13,408
2555	40,000	592,147	20,105
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	**-11.81**	**17.57**	**41.03**
2556*	**50,000**	**617,155**	**21,236**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2551-2555

ปี	ลำไยสด		ลำไยอบแห้ง		ลำไยกระป๋อง		ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	168,286	2,613	91,567	1,833	26,130	588	346	17
2552	239,828	3,633	144,154	2,590	25,766	589	204	13
2553	216,395	3,513	72,705	2,109	14,166	510	211	16
2554	320,089	5,247	149,924	7,605	13,773	551	58	5
2555*	440,000	8,300	141,000	10,900	11,100	900	47	5
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**24.74**	**30.72**	**9.45**	**59.09**	**-20.85**	**8.16**	**-40.85**	**-28.84**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ราคาลำไยสดและลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้ ปี 2551-2555

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)					
	ลำไยสด			ลำไยอบแห้ง		
	ชนิดดี	ชนิดรอง	ชนิดคละ	เกรด AA	เกรด A	เกรด B
2551	30.01	26.25	18.61	55.07	40.05	23.32
2552	24.22	22.26	12.84	62.22	41.99	22.88
2553	32.10	29.22	20.83	68.26	47.83	27.24
2554	28.98	24.33	29.04	77.25	42.05	24.81
2555	31.50	24.00	20.00	70.00	40.00	24.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.80**	**-0.90**	**10.08**	**7.21**	**-0.01**	**1.39**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บีลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2551-2555

ปี	ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี (บาท/กก.)			
	ลำไยสด	ลำไยอบแห้ง	ลำไยกระป๋อง	ลำไยแช่แข็ง
2551	15.53	20.01	22.51	49.05
2552	15.15	17.96	22.85	63.21
2553	16.23	29.01	36.03	77.61
2554	16.25	50.68	47.71	116.48
2555	18.86	77.30	81.08	106.38
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**4.70**	**45.36**	**39.09**	**24.11**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร

11. ทุเรียน

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 667,437 ไร่ ผลผลิต 637,790 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 956 กิโลกรัม ในปี 2551 เหลือ 581,524 ไร่ ผลผลิต 510,920 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 879 กิโลกรัม ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 3.11 6.82 และ 3.83 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 603,340 ไร่ ของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 3.62 ขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 508,603 ตัน ของปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.46 และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 843 กิโลกรัม ของปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.27

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551-2555 ความต้องการบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 397,524 ตัน ในปี 2551 เหลือ 164,920 ตันในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 20.94 ต่อปี การบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปผลสด

ปี 2555 การบริโภคภายในประเทศลดลงจาก 200,679 ตัน ของปี 2554 หรือลดลงร้อยละ 17.82 เนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่แนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมาก

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551-2555 ราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นโดยทุเรียนพันธุ์หมอนทองคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 20.93 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 31.15 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.07 ต่อปี ส่วนราคาทุเรียนพันธุ์ชะนีคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 11.78 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 19.80 บาทในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.07 ต่อปี

ปี 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้สำหรับทุเรียนพันธุ์หมอนทองคละและพันธุ์ชะนีคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 27.76 และ 18.57 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 12.21 และ 6.62 ตามลำดับ

- ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2551-2555 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองและพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 32.60 และ 20.84 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 44.11 และ 29.00 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.65 และ 7.32 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองและพันธุ์ชะนีขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 40.58 บาท และ 24.04 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 8.70 และ 20.63 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศมีมากและต่อเนื่อง ขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

- ราคาส่งออก

ปี 2551-2555 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง และทุเรียนกวนเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 15.42 25.55 และ 58.72 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 17.82 47.10 และ 100.00 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.60 17.92 และ 14.04 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนกวนเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 17.14 39.50 และ 74.62 บาท ของปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.97 19.24 และ 34.01 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

(3) การส่งออก

ไทยถือเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก ตลาดหลักสำคัญของไทยคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยส่งออกในรูปทุเรียนสดประมาณร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด ในปี 2551-2555 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 222,560 ตัน (240,266 ตันสด) มูลค่า 3,824.23 ล้านบาทในปี 2551 เป็นปริมาณ 339,760 ตัน (346,000 ตันสด) มูลค่า 6,665 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.22 และ 13.11 ต่อปี ตามลำดับ โดยรายละเอียดการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์มีดังนี้

- การส่งออกทุเรียนสด เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 203,127 ตัน มูลค่า 3,131.90 ล้านบาทในปี 2551 เป็นปริมาณ 325,000 ตัน มูลค่า 5,790 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.51 และ 14.50 ต่อปี ตามลำดับ

- การส่งออกทุเรียนกวน ลดลงจากปริมาณ 2,598 ตัน มูลค่า 152.55 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 600 ตัน มูลค่า 60 ล้านบาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 25.58 และ 15.11 ต่อปี ตามลำดับ

- การส่งออกทุเรียนแช่แข็ง ปริมาณลดลงจาก 16,311 ตัน ในปี 2551 เหลือปริมาณ 13,800 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 6.35 ต่อปี ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 416.73 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นมูลค่า 650 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.42 ต่อปี ตามลำดับ

- การส่งออกทุเรียนอบแห้ง ลดลงจากปริมาณ 524 ตัน ในปี 2551 เป็น 360 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 11.03 ต่อปี ในขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 123.05 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 165 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.04 ต่อปี

ปี 2555 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 289,665 ตัน (307,924 ตันสด) มูลค่า 5,589.20 ล้านบาท ของปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.29 และ 19.25 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการในตลาดต่างประเทศยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มีความต้องการมากทำให้ราคาผลิตภัณฑ์ทุเรียนอยู่ในระดับสูง จูงใจให้ผู้ประกอบการนำทุเรียนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และส่งออกเพิ่มมากขึ้น

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 579,790 ไร่ ลดลงจาก 581,524 ไร่ ของปี 2555 ร้อยละ 0.30 ในขณะที่ผลผลิตคาดว่าจะมี 547,900 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 510,920 ของปี 2555 ร้อยละ 7.24

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คาดว่าความต้องการบริโภคภายในประเทศของทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์จะมีประมาณ 179,300 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 164,920 ตัน ของปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 8.72 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิตและนโยบายสนับสนุนการบริโภคผลไม้ไทยของภาครัฐ

(2) ราคา

คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออกจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ถึงแม้ปริมาณผลผลิตจะเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการของตลาดต่างประเทศ และมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาของภาครัฐ

(3) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 6.06 หรือประมาณ 360,360 ตัน (368,600 ตันสด) โดยแยกเป็น ทุเรียนสด 345,000 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 14,000 ตัน ทุเรียนกวนและอบแห้ง 1,360 ตัน (9,600 ตันสด) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิต รวมทั้งความต้องการทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ในตลาดต่างประเทศยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

ในปี 2555 เนื้อที่ให้ผลผลิตลดลง จากการโค่นต้นทุเรียนทิ้งจากปัญหาโรครากเน่าโคนเน่า ประกอบกับเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ขณะที่ปริมาณผลผลิตภาพรวมเพิ่มขึ้นจากปี 2554 เล็กน้อย เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการติดดอกออกผล และมีปริมาณน้ำเพียงพอ รวมทั้งความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรสนใจดูแลรักษาสวนทุเรียนมากขึ้น

สำหรับในปี 2556 คาดว่า ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2555 จากสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการออกดอกและติดผล อาจทำให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ลดต่ำลงในช่วงกลางฤดู

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ในปี 2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปี 2554 เนื่องจากความต้องการในตลาดต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักสำหรับทุเรียนสดของไทยปรับตัวสูงขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในรูปของเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯไม่กระทบต่อการส่งออก เนื่องจากการซื้อขายในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนจะใช้สกุลเงินหยวน

สำหรับต้นทุนค่าขนส่งทางเรือ ในปี 2555 อัตราแลกเปลี่ยนได้อ่อนค่าลงจากปี 2554 เล็กน้อย ส่งผลให้ผู้ส่งออกของไทยมีต้นทุนค่าขนส่งทางเรือเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ค่าระวางเรือจากไทยไปฮ่องกงในช่วงฤดูกาลที่ทุเรียนออกสู่ตลาดมาก จะเสียค่าระวางสูงสุดประมาณ 1,800 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 40 ฟุต (ตู้คอนเทนเนอร์ปรับอุณหภูมิ) เมื่อคิดเป็นเงินบาทจะส่งผลให้มีค่าระวางตู้ละ 56,988 บาท (อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2555 เฉลี่ย 31.66 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือเพิ่มขึ้นตู้ละ 2,412 บาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 (อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2554 เฉลี่ย 30.32 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ส่วนการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนกวน ซึ่งตลาดหลักอยู่ที่สหรัฐอเมริกา รัสเซีย ออสเตรเลีย และ เนเธอร์แลนด์ ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจซบเซาในสหรัฐอเมริกา และวิกฤตยูโรโซนในประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ทำให้มีกำลังซื้อลดลง ส่งผลให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงจากปี 2554

สำหรับปี 2556 หากสถานการณ์เงินบาทยังคงมีทิศทางอ่อนค่าลงจากปี 2555 รวมทั้งค่าระวางเรือยังอยู่ในระดับเดิม จะส่งผลกระทบต่อการส่งออกโดยเฉพาะในด้านค่าระวางขนส่ง ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนการส่งออกทางเรือเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดหลัก นอกจากการส่งออกทางเรือแล้วยังสามารถส่งออกทางบก โดยขนส่งตามเส้นทางสาย R9 R3 และ R12 ซึ่งจะเป็นการเพิ่มช่องทางการส่งออกได้อีกทางหนึ่ง ในขณะที่ราคาน้ำมันดีเซลในช่วงเดือนมิถุนายน 2555 เป็นต้นมาได้ปรับตัวลดลง

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ทุเรียน

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2551	667,437	637,790	956
2552	628,244	661,665	1,053
2553	611,206	568,067	929
2554	603,340	508,603	843
2555*	581,524	510,920	879
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.11**	**-6.82**	**-3.83**
2556*	579,790	547,900	945

หมายเหตุ: *ประมาณการ
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์

ปี	การบริโภคภายในประเทศ (ตันสด)	การส่งออก		
		ปริมาณ(ตัน)	ปริมาณ (ตันสด)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	397,524	222,560	240,266	3,824.23
2552	361,973	279,572	299,692	4,952.40
2553	320,940	226,728	247,127	4,627.90
2554	200,679	289,665	307,924	5,589.20
2555*	164,920	339,760	346,000	6,665.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-20.94**	**9.22**	**7.86**	**13.11**
2556*	179,300	360,360	368,600	7,045.00

หมายเหตุ: *ประมาณการ
อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก.
ทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.
ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกทุเรียนแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	ทุเรียนสด		ทุเรียนกวน		ทุเรียนแช่แข็ง		ทุเรียนอบแห้ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2551	203,127	3,131.90	2,598	152.55	16,311	416.73	524	123.05	222,560	3,824.23
2552	256,172	4,114.41	3,142	182.49	19,768	510.74	490	144.76	279,572	4,952.40
2553	207,501	3,690.34	3,421	234.48	15,440	560.64	366	142.44	226,728	4,627.90
2554	271,949	4,662.52	3,071	229.17	14,323	565.81	323	131.69	289,665	5,589.20
2555*	325,000	5,790.00	600	60	13,800	650	360	165	339,760	6,665.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**10.51**	**14.50**	**-25.58**	**-15.11**	**-6.35**	**10.42**	**-11.03**	**5.04**	**9.22**	**13.11**
2556*	345,000	6,125.00	1,000	78.00	14,000	672.00	360	170.00	360,360	7,045.00

หมายเหตุ: *ประมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก.

ทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งและราคาส่งออกทุเรียน

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/]		ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ[2/]		ราคาส่งออก[3/]		
	หมอนทอง	ชะนี	หมอนทอง	ชะนี	ทุเรียนสด	ทุเรียนแช่แข็ง	ทุเรียนกวน
2551	20.93	11.78	32.60	20.84	15.42	25.55	58.72
2552	21.52	12.89	29.58	22.96	16.06	25.82	58.15
2553	25.36	14.02	46.74	28.88	17.78	36.31	68.55
2554	27.76	18.57	40.58	24.04	17.14	39.50	74.62
2555*	31.15	19.80	44.11	29.00	17.82	47.10	100.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**11.07**	**15.07**	**9.65**	**7.32**	**3.60**	**17.92**	**14.04**

หมายเหตุ: *ประมาณการ

ที่มา: [1/] ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมการค้าภายใน

[3/] จากการคำนวณ

12. มังคุด

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 396,325 ไร่ ผลผลิต 175,247 ตัน ในปี 2551 เป็น 404,578 ไร่ ผลผลิต 175,421 ตัน ในปี 2555 โดยเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.67 ต่อปี ขณะที่ผลผลิตลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5.96 ต่อปี และผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 442 กิโลกรัม ในปี 2551 เหลือ 434 กิโลกรัม ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 6.54 ต่อปี

ปี 2555 เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 409,683 ไร่ ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 1.25 ส่วนผลผลิตและผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 146,079 ตัน และผลผลิตไร่จาก 357 กิโลกรัม ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 20.09 และ 21.57 ตามลำดับ

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551-2555 ความต้องการบริโภคภายในประเทศลดลงจากปริมาณ 130,979 ตัน ในปี 2551 เหลือเพียง 45,321 ตัน ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 30.32 ต่อปี โดยการบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปผลสด

ปี 2555 การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 34,362 ตัน ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 31.89 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิต

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551-2555 ราคามังคุดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 12.19 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 17.04 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.42 ต่อปี

ปี 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้มังคุดคละลดลงจากกิโลกรัมละ 25.01 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 31.87

- ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2551-2555 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันลดลงจากกิโลกรัมละ 30.08 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 29.77 บาท ในปี 2555 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ราคามังคุดมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.86 ต่อปี

ปี 2555 ราคามังคุดผิวมันขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ลดลงจากกิโลกรัมละ 31.13 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 4.37

- ราคาส่งออก

ปี 2551-2555 ราคาส่งออกมังคุดสดเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 16.32 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 19.00 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.69 ต่อปี ส่วนมังคุดแช่แข็งลดลงจากกิโลกรัมละ 89.53 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 80.00 บาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ 3.10 ต่อปี

ปี 2555 ราคาส่งออกมังคุดสดและมังคุดแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 18.43 บาท และ 63.56 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 3.09 และ 25.87 ตามลำดับ

(3) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกมังคุดรายใหญ่ของโลก ส่วนใหญ่ส่งออกในรูปมังคุดสด โดยตลาดหลักของไทยได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีความต้องการมังคุดคุณภาพดีอย่างต่อเนื่อง ในปี 2551-2555 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 44,268 ตัน มูลค่า 743.95 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 130,100 ตัน มูลค่า 2,540 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.39 และ 29.09 ต่อปี ตามลำดับ โดยรายละเอียดการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์มีดังนี้

- การส่งออกมังคุดสด เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 43,979 ตัน มูลค่า 718.04 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 129,600 ตัน มูลค่า 2,498 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.45 และ 29.61 ต่อปี ตามลำดับ

- การส่งออกมังคุดแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 289 ตัน มูลค่า 25.91 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 500 ตัน มูลค่า 42 ล้านบาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.31 และ 7.93 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2555 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 111,717 ตัน มูลค่า 2,070.74 ล้านบาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 16.46 และ 22.66 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการตลาดต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดส่งออกที่สำคัญยังคงเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 409,800 ไร่ ผลผลิต 247,640 ตัน เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 404,578 ไร่ ผลผลิต 175,421 ตัน ของปี 2555 ร้อยละ 1.29 และ 41.17 ตามลำดับ

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คาดว่าการบริโภคภายในประเทศ มังคุดสดและผลิตภัณฑ์จะมีปริมาณ 103,090 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 45,321 ตัน ของปี 2555 ร้อยละ 127.47 เนื่องจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก

(2) ราคา

คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นความต้องการมังคุดคุณภาพของตลาดทั้งในและต่างประเทศมีอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพและความต้องการส่งออก

(3) การส่งออก

คาดว่าปริมาณการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 11.11 หรือประมาณ 144,550 ตัน โดยแยกเป็นมังคุดสด 144,000 ตัน และมังคุดแช่แข็ง 550 ตัน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิต ประกอบกับสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดหลักมีความต้องการมังคุดคุณภาพดีอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

ในปี 2555 เนื้อที่ให้ผลลดลงจากปี 2554 โดยในภาคตะวันออกมีการโค่นต้นทิ้ง และปลูกยางพาราแซมในสวนมังคุดทำให้เนื้อที่ให้ผลลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ราคาไม่จูงใจและไม่คุ้มกับค่าจ้างเก็บเกี่ยว สำหรับภาคใต้ประสบปัญหาฝนแล้งทิ้งช่วง ทำให้ผลเล็ก ไม่สมบูรณ์ และผลผลิตบางส่วน

เกิดเนื้อแก้วยางไหล ส่งผลต่อคุณภาพของมังคุด แต่อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตภาพรวมในปี 2555 ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลผลิตเกรดคละ และทยอยออกสู่ตลาดหลายรุ่น

สำหรับในปี 2556 คาดว่าจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกและออกผล จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา และอาจทำให้ราคาที่เกษตรกรได้รับลดต่ำลงโดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตกระจุกตัวออกสู่ตลาด โดยเฉพาะผลผลิตบางส่วนที่ไม่ได้คุณภาพ

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ในปี 2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2554 จากการเพิ่มขึ้นของผลผลิต เนื่องจากราคาในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดหลักปรับตัวสูงขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในรูปของเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯไม่กระทบต่อการส่งออก เนื่องจากการซื้อขายในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนจะใช้สกุลเงินหยวน

สำหรับต้นทุนค่าขนส่งทางเรือ ในปี 2555 อัตราแลกเปลี่ยนได้อ่อนค่าลงจากปี 2554 เล็กน้อย ส่งผลให้ผู้ส่งออกของไทยมีต้นทุนค่าขนส่งทางเรือเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ค่าระวางเรือจากไทยไปฮ่องกงในช่วงฤดูกาลที่มังคุดออกสู่ตลาดมาก จะเสียค่าระวางสูงสุดประมาณ 1,800 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 40 ฟุต (ตู้คอนเทนเนอร์ปรับอุณหภูมิ) เมื่อคิดเป็นเงินบาทจะส่งผลให้มีค่าระวางตู้ละ 56,988 บาท (อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2555 เฉลี่ย 31.66 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือเพิ่มขึ้นตู้ละ 2,412 บาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 (อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2554 เฉลี่ย 30.32 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)

สำหรับปี 2556 หากสถานการณ์เงินบาทยังคงมีทิศทางอ่อนค่าลงจากปี 2555 รวมทั้งค่าระวางเรือยังอยู่ในระดับเดิม จะส่งผลกระทบต่อการส่งออกโดยเฉพาะในด้านค่าระวางขนส่ง ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนการส่งออกทางเรือเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดหลัก นอกจากการส่งออกทางเรือแล้วยังสามารถส่งออกทางบก โดยขนส่งตามเส้นทางสาย R9 R3 และ R12 ซึ่งจะเป็นการเพิ่มช่องทางการส่งออกได้อีกทางหนึ่ง ในขณะที่ราคาน้ำมันดีเซลในช่วงเดือนมิถุนายน 2555 เป็นต้นมาได้ปรับตัวลดลง

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มังคุด

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2551	396,325	175,247	442
2552	399,438	270,554	677
2553	405,622	250,508	618
2554	409,683	146,079	357
2555*	404,578	175,421	434
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.67**	**-5.96**	**-6.54**
2556*	409,800	247,640	604

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกมังคุดและผลิตภัณฑ์

ปี	การบริโภคภายในประเทศ	การส่งออก	
	(ตัน)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	130,979	44,268	743.95
2552	152,567	117,987	1,879.06
2553	130,936	119,572	1,955.83
2554	34,362	111,717	2,070.74
2555*	45,321	130,100	2,540.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-30.32**	**23.39**	**29.09**
2556*	103,090	144,550	2,795.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกมังคุดแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มังคุดสด		มังคุดแช่แข็ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2551	43,979	718.04	289	25.91	44,268	743.95
2552	117,690	1,858.41	297	20.65	117,987	1,879.06
2553	119,263	1,928.81	309	27.02	119,572	1,955.83
2554	111,451	2,053.88	265	16.86	111,717	2,070.74
2555*	129,600	2,498.00	500	42.00	130,100	2,540.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**23.45**	**29.61**	**10.31**	**7.93**	**23.39**	**29.09**
2556*	144,000	2,750.00	550	45.00	144,550	2,795.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งและราคาส่งออกมังคุด

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคามังคุดคละที่เกษตรกรขายได้[1/]	ราคาขายส่งมังคุดผิวมันตลาดกรุงเทพฯ[2/]	ราคาส่งออก[3/]	
			มังคุดสด	มังคุดแช่แข็ง
2551	12.19	30.08	16.32	89.53
2552	9.81	18.97	15.79	69.55
2553	13.00	24.78	16.17	87.43
2554	25.01	31.13	18.43	63.56
2555	17.04	29.77	19.00*	80.00*
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**17.42**	**4.86**	**4.69**	**-3.10**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: [1/] ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมการค้าภายใน

[3/] จากการคำนวณ

13. มันฝรั่ง

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2549-2553 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่ง เพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 0.25 ต่อปี คือ เพิ่มขึ้นจาก 115.10 ล้านตัน ในปี 2549 เป็น 116.58 ล้านตัน ในปี 2553 โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 1.49 ต่อปี คือเพิ่มขึ้นจาก 305.71 ล้านตันในปี 2549 เป็น 324.42 ล้านตันในปี 2553

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

การส่งออกมันฝรั่งของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2549-2553) ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอัตราเฉลี่ย 5 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.81 คือ เพิ่มขึ้นจาก 9.75 ล้านตัน ในปี 2549 เป็น 11.36 ล้านตัน ในปี 2553

(2) การนำเข้า

การนำเข้ามันฝรั่งของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2549-2553) ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอัตราเฉลี่ย 5 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 คือ เพิ่มขึ้นจาก 9.71 ล้านตัน ในปี 2549 เป็น 10.81 ล้านตัน ในปี 2553

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งรวมเพิ่มขึ้นจาก 47,824 ไร่ และ 114,499 ตันในปี 2551 เป็น 65,979 ไร่ และ 157,749 ตันในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 2.21 และ 2.99 ต่อปี ตามลำดับ โดยแยกเป็นเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งบริโภคเพิ่มขึ้นจาก 3,697 ไร่ และ 9,458 ตัน ในปี 2551 เป็น 5,338 ไร่ และ 13,116 ตันในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 0.97 และ 1.25 ต่อปี ตามลำดับ และเป็นเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งโรงงานเพิ่มขึ้นจาก 44,127 ไร่ และ 105,041 ตัน ในปี 2551 เป็น 60,641 ไร่ และ 144,633 ตันในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 2.32 และ 3.15 ต่อปี ตามลำดับ

แหล่งปลูกมันฝรั่งที่สำคัญ 5 อันดับแรกอยู่ในภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน พะเยา และตาก เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูก สภาพอากาศที่เหมาะสมและเป็นพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล เหมาะสำหรับการปลูกมันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกมันฝรั่งในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม เลย ซึ่งมีการนำมันฝรั่งโรงงานและมันฝรั่งบริโภคไปส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูก

ต้นทุนการผลิตต่อไร่มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน ปี 2551-2555 มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จากไร่ละ 19,398.46 บาทในปี 2551 เป็นไร่ละ 19,417.00 บาท ในปี 2555 และต้นทุนต่อกิโลกรัมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย จากกิโลกรัมละ 8.15 บาทในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 8.14 บาท ในปี 2555 สำหรับมันฝรั่งพันธุ์บริโภคก็มีแนวโน้มใกล้เคียงกันในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จากไร่ละ 20,971.28 บาทในปี 2551 เป็นไร่ละ 22,741.84 บาท ในปี 2555 และต้นทุนต่อกิโลกรัมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย จากกิโลกรัมละ 8.20 บาทในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 9.26 บาท ในปี 2555

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2551-2555 ความต้องการใช้มันฝรั่งรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 7.04 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 186,759 ตัน ในปี 2551 เป็น 236,799 ตัน ในปี 2555 เนื่องจากโรงงานแปรรูปมีความต้องการใช้วัตถุดิบมันฝรั่งภายในโรงงานเพิ่มขึ้น โดยมีการผลิตภายในมีสัดส่วนร้อยละ 62 ของความต้องการใช้ภายในประเทศ ส่วนที่เหลือร้อยละ 38 นำเข้าต่างประเทศ

(2) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551-2555 ราคามันฝรั่งโรงงานเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 3.37 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัม 8.72 บาทในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 11.40 บาทในปี 2555 ส่วนราคามันฝรั่งบริโภคเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาอัตราร้อยละ 1.95 ต่อปี โดยเปลี่ยนแปลงจากกิโลกรัม 10.53 บาทในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 9.50 บาทในปี 2555

(3) การส่งออก

ปี 2551-2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันฝรั่งสดแช่เย็นลดลงอัตราเฉลี่ยร้อยละ 31.11 และ 19.21 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์มันฝรั่งปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.39 และ 20.46 ต่อปี ตามลำดับ ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

ประเทศกลุ่มอาเซียนมีอัตราการขยายการส่งออกเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า เนื่องจากการเปิดการค้าเสรีมากจึงทำให้มีการส่งออกมันฝรั่ง ไปขายยังประเทศเพื่อนบ้านมาก ได้แก่ เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ซึ่งเป็นการส่งออกในรูปผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มีการผลิตภายในประเทศ

(4) การนำเข้า

ปี 2551-2555 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันฝรั่งสดแช่เย็นอัตราลดลงเฉลี่ยร้อยละ 8.61 และ 7.09 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์มันฝรั่งปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11.76 และ 20.23 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากการผลิตภายในประเทศยังไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการ เช่น เฟรนช์ฟราย และแป้งมันฝรั่ง จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ตลาดนำเข้าหลักของไทย ได้แก่ แคนาดา สหรัฐอเมริกา เยอรมัน สาธารณรัฐประชาชนจีน

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดว่า ในปี 2556 จะมีเนื้อที่เพาะปลูก 67,440 ไร่ ผลผลิต 162,470 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 2.21 และ 2.99 ตามลำดับ เนื่องจากว่าการเติบโตธุรกิจมันฝรั่งพันธุ์โรงงานมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้น โรงงานต้องการมันฝรั่งสดเข้ามาใช้ในขบวนการแปรรูปในโรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการขยายพื้นที่การเพาะปลูกและการนำเข้ามันฝรั่งสดเพิ่มขึ้น ส่วนมันฝรั่งพันธุ์บริโภค เนื่องจากมีการนำเข้าหัวพันธุ์มันฝรั่งจากต่างประเทศมาส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกในประเทศ เพื่อสนองความต้องการผู้บริโภคในประเทศเป็นหลัก จึงมีการจำกัดการนำเข้าหัวพันธุ์มาเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งที่ผ่านมาความต้องการ

มันฝรั่งพันธุ์บริโภคมีการเติบโตไม่มากนัก การขยายพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งพันธุ์บริโภคค่อนข้างจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

คาดว่าการใช้มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน มีขยายการผลิตเพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี 2556 เนื่องจากโรงงานจะมีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นโดยพันธุ์โรงงานจะมีความต้องการใช้มันฝรั่งสด 180,000 ตัน สำหรับพันธุ์บริโภคมีความต้องการใช้ภายในประเทศประมาณ 13,000 ตัน

(2) ราคา

ราคาเกษตรกรขายได้มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน อยู่ประมาณกิโลกรัมละ 10.50-11.50 บาท ในฤดูแล้ง ส่วนฤดูฝนกิโลกรัมละ 14.00 บาท ซึ่งเป็นราคาที่โรงงานประกันรับซื้อจากเกษตรกร ส่วนพันธุ์บริโภคราคาปี 2556 น่าจะขยับสูงขึ้นจากปีที่แล้วบ้าง เพราะว่าอนาคตมันฝรั่งมีการขยายตัว ทำให้ราคามันฝรั่งดีขึ้น เกษตรกรจึงขายมันฝรั่งได้ราคาสูงขึ้นจากปีที่แล้วบ้าง

(3) การส่งออก

คาดว่าปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้นยังมีไม่มากนัก เนื่องจากผลผลิตมันฝรั่งผลิตเพื่อสนองความต้องการใช้ในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ มุ่งเน้นสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเป็นหลัก ผลผลิตที่ผลิตได้ยังมีไม่เพียงพอที่จะส่งไปขายต่างประเทศ ส่วนมันฝรั่งพันธุ์บริโภคก็จะขายในประเทศเป็นหลัก การส่งออกขายต่างประเทศมีเพียงเล็กน้อย

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

(1) ยังไม่สามารถผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งทดแทนการนำเข้าได้สมบูรณ์ การสนับสนุนงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรผลิตทำหัวพันธุ์มีจำกัด ได้รับงบประมาณไม่มากนัก จึงทำให้ผลิตหัวพันธุ์เพื่อนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกได้น้อย หัวพันธุ์ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกจะนำเข้ามาจากต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งมีต้นทุนสูง และถ้าปีใดต่างประเทศผลิตหัวพันธุ์ได้ไม่เพียงพอก็ไม่สามารถหาหัวพันธุ์มาให้เกษตรกรปลูกได้

(2) ยังไม่สามารถผลิตหัวมันฝรั่งสดใช้ในประเทศได้เพียงพอในฤดูฝน ซึ่งเป็นข้อจำกัด การผลิตหัวมันฝรั่งสดส่งโรงงานแปรรูป จึงต้องมีการเปิดตลาดให้มีการนำเข้าโควตาหัวมันฝรั่งสดใน 3 ปี (ปี 2555-2557) ปีละ 360,000 ตัน เนื่องจากที่ผ่านมาการผลิตหัวมันฝรั่งสดมักพบปัญหาโรคใบไหม้ ไส้เดือนฝอยบางพื้นที่ ทำให้ได้รับผลผลิตไม่เพียงพอ

(3) การทดสอบสายพันธุ์ใหม่ๆ เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีคุณภาพ และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทดแทนการนำเข้ายังทำได้จำกัด ประเทศผู้ผลิตหัวพันธุ์ได้ลดการผลิตมันฝรั่งพันธุ์แอตแลนติกลง อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตมันฝรั่งภายในประเทศไทยในอนาคต ได้หัวพันธุ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการที่กำลังขยายตัว

2.2.2 ผลกระทบจากนโยบายภาครัฐ

(1) กรมวิชาการเกษตรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กำลังดำเนินการจัดทำโครงการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งทดแทนการนำเข้า โดยขอรับเงินจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้วิจัยหาเทคโนโลยีการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งต้านทานโรคใบไหม้ที่ระบาดหนักในพื้นที่ภาคเหนือและในฤดูฝน ทำให้ผลผลิตเสียหาย ถ้าได้รับการสนับสนุนงบประมาณจำนวนหนึ่งมา

ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งพันธุ์แอตแลนติกทดแทนการนำเข้า จะทำให้เกษตรกรได้รับหัวพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ราคาถูก ทดแทนการนำเข้าและส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในฤดูฝนลดการนำเข้าหัวมันฝรั่งสดเพื่อการแปรรูปได้

(2) ต้องบูรณาการร่วมกับหลายๆ หน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อทดสอบมันฝรั่งสายพันธุ์ใหม่ๆ และหาหัวพันธุ์มันฝรั่งที่สามารถนำมาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกทดแทนการนำเข้า ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เฟรนช์ฟรายต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด ถ้าสามารถทดสอบหาพันธุ์ที่เหมาะสมและปลูกได้ อาจจะมีอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าในประเทศเกิดขึ้นใหม่ ภาครัฐจะต้องร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศเพื่อหาเทคโนโลยีและสายพันธุ์ใหม่ๆ มาทดสอบใช้ในประเทศให้เกษตรกรผลิตทดแทนการนำเข้า

ตารางที่ 1 พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ปริมาณนำเข้า ปริมาณส่งออก มันฝรั่งของโลก ปี 2549-2553

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ปริมาณส่งออก (ล้านตัน)	ปริมาณนำเข้า (ล้านตัน)
2549	115.10	305.71	9.75	9.71
2550	116.66	322.57	10.52	10.51
2551	113.51	327.57	10.28	10.22
2552	116.62	332.14	10.22	9.59
2553	116.58	324.42	11.36	10.81
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**0.25**	**1.49**	**2.81**	**1.25**

ที่มา: FAO Production Yearbook 2011

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มันฝรั่งของไทย ปี 2551-2555

ปี	มันฝรั่งรวม			มันฝรั่งบริโภค			มันฝรั่งโรงงาน		
	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก
2551	47,824	114,499	2,394	3,697	9,458	2,558	44,127	105,041	2,380
2552	50,837	126,386	2,486	4,366	11,679	2,675	46,471	114,707	2,468
2553	60,319	134,645	2,232	4,484	10,260	2,288	55,835	124,385	2,228
2554	62,521	145,898	2,334	5,500	14,863	2,702	57,021	131,035	2,298
2555	65,979	157,749	2,391	5,338	13,116	2,457	60,641	144,633	2,385
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.21**	**2.99**	**0.75**	**0.97**	**1.25**	**0.27**	**2.32**	**3.15**	**0.81**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตมันฝรั่งพันธุ์บริโภคและมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน ปี 2551-2555

ปี	มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน		มันฝรั่งพันธุ์บริโภค	
	ต้นทุนรวม (บาทต่อไร่)	ต้นทุน (บาทต่อกิโลกรัม)	ต้นทุนรวม (บาทต่อไร่)	ต้นทุน (บาทต่อกิโลกรัม)
2551	19,398.46	8.15	20,971.28	8.20
2552	19,597.42	7.93	21,171.44	7.97
2553	19,853.85	8.91	21,479.15	9.39
2554	19,619.10	8.54	20,900.31	7.74
2555	19,417.00	8.14	22,740.84	9.26

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 การใช้ภายในประเทศ การส่งออกและการนำเข้ามันฝรั่ง ปี 2551-2555

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	การใช้ภายในประเทศ[1/] (ตัน)	การส่งออกมันฝรั่งและผลิตภัณฑ์		การนำเข้ามันฝรั่งและผลิตภัณฑ์	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2551	186,759	1,141.85	75.03	73,402.00	1,970.60
2552	199,331	2,088.07	120.91	75,033.05	1,997.22
2553	217,605	3,125.72	157.26	86,085.88	2,206.25
2554	244,811	1,415.76	158.93	100,328.75	2,940.89
2555*	236,799	1,113.56	149.15	101,000	3,281.77
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**7.04**	**-4.29**	**17.91**	**4.78**	**15.11**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
[1/] จากการคำนวณ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันฝรั่งสดแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2551- 2555

ปี	มันฝรั่งสดแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	310.43	5.40	831.42	69.63	1,141.85	75.03
2552	840.46	16.85	1,247.61	104.06	2,088.07	120.91
2553	1,828.01	30.25	1,297.71	127.01	3,125.72	157.26
2554	281.71	7.38	1,134.05	151.54	1,415.76	158.93
2555*	83.22	2.81	1,030.34	146.34	1,113.56	149.15
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-31.11**	**-19.21**	**3.39**	**20.46**	**-4.29**	**17.91**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันฝรั่งและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2551- 2555

ปี	มันฝรั่งสดแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	33,724.42	514.21	39,677.57	1,456.39	73,402.00	1,970.60
2552	32,567.56	540.65	42,465.50	1,456.58	75,033.05	1,997.22
2553	30,354.55	471.10	55,731.33	1,735.15	86,085.88	2,206.25
2554	48,328.33	742.19	52,000.42	2,198.70	100,328.75	2,940.89
2555*	17,644.93	303.86	62,517.83	2,977.91	80,162.76	3,281.77
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-8.61**	**-7.09**	**11.76**	**20.23**	**4.78**	**15.11**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2551-2555

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/]	
	มันฝรั่งโรงงาน (บาท/กิโลกรัม)	มันฝรั่งบริโภค (บาท/กิโลกรัม)
2551	8.72	10.53
2552	12.33	7.83
2553	10.25	13.00
2554	10.40	11.67
2555*	11.40	9.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.37**	**1.95**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: [1/] ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

14. กล้วยไม้

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การตลาด

การส่งออก การส่งออกกล้วยไม้ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2550-2554) ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.72 แต่มูลค่าการส่งออกมีอัตราเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.12 โดยมีประเทศเนเธอร์แลนด์มีมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้มากที่สุดเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 42.24

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตกล้วยไม้ลดลงจาก 21,602 ไร่ และ 51,834 ตัน ในปี 2551 เป็น 18,550 ไร่ และ 44,580 ตันในปี 2555 หรือลดลงอัตราร้อยละ 4.05 และ 3.88 ต่อปี ตามลำดับ สาเหตุมาจากการเกิดอุทกภัยในช่วงปลายปี 2554 ทำให้พื้นที่ปลูกและผลผลิตกล้วยไม้บางส่วนเกิดความเสียหาย ส่งผลให้แนวโน้มในภาพรวมลดลง ส่วนผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 2,400 กิโลกรัม ในปี 2551 เป็น 2,403 กิโลกรัม ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 0.16 ต่อปี

แหล่งปลูกกล้วยไม้ที่สำคัญ 5 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม ราชบุรี และสมุทรสาคร เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูก สภาพอากาศที่เหมาะสมและใกล้ทะเล นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกกล้วยไม้ในจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ กาญจนบุรี ปทุมธานี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และชลบุรี เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเหมาะแก่การเจริญเติบโตของกล้วยไม้ มีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์ และการคมนาคมขนส่งสะดวก

ต้นทุนการผลิตต่อไร่กล้วยไม้สกุลหวายของเกษตรกร ปี 2553-2555 มีแนวโน้มอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.63 ต่อปี จากไร่ละ 148,882.05 บาทในปี 2553 เป็นไร่ละ 172,462.07 บาท ในปี 2555 โดยต้นทุนผันแปรอัตราเพิ่มขึ้นต่อปีร้อยละ 4.33 จากไร่ละ 100,986.36 บาท ในปี 2553 เป็นไร่ละ 109,924.32 บาท ในปี 2555 และต้นทุนคงที่อัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.27 ต่อปีจากไร่ละ 47,895.69 บาท ในปี 2553 เป็นไร่ละ 62,537.75 บาท ในปี 2555 เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะค่าต้นพันธุ์ วัสดุ อุปกรณ์การปลูกและโรงเรือนมีราคาเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมอัตราเพิ่มขึ้นต่อปีร้อยละ 8.03 จากกิโลกรัมละ 61.50 ในปี 2553 เป็นกิโลกรัมละ 71.77 บาท ในปี 2555

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2551-2555 ความต้องการใช้ดอกกล้วยไม้ภายในประเทศอัตราลดลงร้อยละ 3.02 ต่อปี โดยลดลงจากปริมาณ 26,683 ตัน ในปี 2551 เป็น 25,159 ตัน ในปี 2555 เนื่องจากภาวะอุทกภัย ทำให้สวนกล้วยไม้เสียหายจำนวนมาก ผลผลิตจึงลดลง ทำให้ผลผลิตที่ใช้ในประเทศลดลงด้วย ซึ่งความต้องการใช้ในประเทศในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีสัดส่วนร้อยละ 46 ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 54 ส่งออกต่างประเทศ

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2551-2555 ราคาดอกกล้วยไม้ (ก้านช่อยาว 55-60 ซ.ม.) ที่เกษตรกรขายได้อัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.69 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากช่อละ 4.53 บาท ในปี 2551

เป็นช่อละ 5.29 บาทในปี 2555 เกษตรกรที่มีสวนกล้วยไม้สามารถต่อรองราคากับผู้ส่งออกได้ราคาสูงขึ้นกว่าเดิม

- ราคาส่งออก ปี 2551-2555 ราคาส่งออกดอกกล้วยไม้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 95.86 บาท หรือช่อละ 2.90 บาท ในปี 2551 เป็นกิโลกรัมละ 105.35 บาท หรือช่อละ 3.19 บาท ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.24 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศมีน้อย แต่ความต้องการกล้วยไม้ไทยในตลาดต่างประเทศยังมีอยู่ต่อเนื่องทำให้ราคาขยับตัวสูงขึ้น

(3) การส่งออก

ปี 2551-2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกดอกกล้วยไม้อัตราลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5.02 และ 3.84 ต่อปี ตามลำดับ โดยลดลงจากปริมาณ 25,152 ตันและมูลค่า 2,411 ล้านบาท ในปี 2551 เป็นปริมาณ 19,424 ตัน และมูลค่า 2,046 ล้านบาทในปี 2555 เนื่องจากผลผลิตในประเทศลดลงจากภาวะน้ำท่วมจึงมีปริมาณเหลือส่งออกน้อยลง ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม ลาว

ประเทศกลุ่มอาเซียนมีอัตราการขยายการส่งออกเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าเนื่องจากการเปิดการค้าเสรีมากจึงทำให้มีการส่งออกกล้วยไม้กำ และไม้ตัดดอกไปขายยังประเทศเพื่อนบ้านมากทั้ง เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ส่วนประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรปอัตราการขยายการส่งออกทั้งปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มลดลง อาจจะเป็นเพาะว่าการเข้มงวดเกี่ยวกับมาตรการนำเข้าต้องปลอดโรคและแมลงในการนำกล้วยไม้ไปขายในประเทศเหล่านี้

ไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้เขตร้อนมากเป็นอันดับ 1 ของโลก หากพิจารณาสัดส่วนการส่งออกสามารถแบ่งเป็นมูลค่าส่งออกดอกกล้วยไม้ร้อยละ 80.23 เป็นกล้วยไม้สกุลหวาย (Dendrobium) รองลงมาเป็น สกุลม็อคคาร่า อะแรนด้า อะแรนเธอรา อะแรคนิส ออนซิเดียม แวนด้า และซิมบิเดียม เป็นต้น และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.77 เป็นการส่งออกต้นกล้วยไม้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ฟาแลนนอปซิส (Phalaenopsis) และ ซิมบิเดียม (Cymbidium)

ความนิยมกล้วยไม้ของไทยแบ่งออกเป็นตลาดเอเชีย ได้แก่ญี่ปุ่น จีน และอินเดีย โดยมีญี่ปุ่นเป็นตลาดใหญ่ที่สุด มีความต้องการดอกกล้วยไม้สีอ่อน ทรงกลม ช่อยาว ตลาดยุโรป ได้แก่ อิตาลี และเนเธอร์แลนด์โดยมีอิตาลีเป็นลูกค้าที่สำคัญ มีความต้องการกล้วยไม้สีขาว และสีเข้ม ช่อยาว ส่วนตลาดอื่นๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย สำหรับประเทศคู่แข่งของกล้วยไม้ไทย คือ มาเลเซียและสิงคโปร์

(4) การนำเข้า

ประเทศไทยมีการนำเข้าดอกกล้วยไม้ทุกปีในปริมาณและมูลค่าไม่มากโดยในปี 2551-2555 ปริมาณการนำเข้าเฉลี่ย 5 ปีอัตราลดลงร้อยละ 5.61 โดยเปลี่ยนแปลงจาก 1.46 ตัน ในปี 2551 เป็น 3.13 ตัน ในปี 2555 ส่วนมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 0.43 ล้านบาทในปี 2551 เป็น 1.09 ล้านบาทในปี 2555 โดยนำเข้าจาก นิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ และไต้หวัน

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดว่าในปี 2556 จะมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวกล้วยไม้ 19,790 ไร่ ผลผลิต 47,820 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 6.68 และ 0.54 ตามลำดับ

เนื่องจากเกิดอุทกภัยในช่วงปลายปี 2554 ทำให้เนื้อที่และผลผลิตกล้วยไม้ในแหล่งปลูก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา เกิดความเสียหาย ไม่สามารถฟื้นฟูเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ภายในปี 2555 รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนลดการปลูกลง เนื่องจากต้นพันธุ์และวัสดุปลูก เช่น กาบมะพร้าวขาดแคลนและมีราคาแพง ขณะที่ความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศยังเป็นไปตามปกติ สถานการณ์ดังกล่าว การผลิตกล้วยไม้ในปี 2556 เกษตรกรแม้ว่าจะได้รับการชดเชยเงินฟื้นฟูสวนกล้วยไม้จากรัฐบาลไปแล้ว แต่ก็ยังต้องอยู่ในช่วงระยะฟื้นฟูสวนกล้วยไม้ให้กลับมามีสภาพเหมือนเดิม เพราะว่าการขาดแคลนวัสดุกาบมะพร้าว และแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมที่จะนำมาใช้ในการฟื้นฟูสวน

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

คาดว่าการใช้ดอกกล้วยไม้ภายในประเทศจะทรงตัวอยู่ในระดับเดิม 20,000 ตัน หรือร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งหมด

(2) ราคา

คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้และราคาส่งออก จะสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมาค่อนข้างมาก เนื่องจากผลผลิตลดลงและปัจจัยการผลิตมีราคาแพงเกษตรกรสามารถต่อรองราคาจากผู้ส่งออกได้เพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

คาดว่าปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้จะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากการลดลงของผลผลิต ถึงแม้ว่าความต้องการของตลาดต่างประเทศจะยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องก็ตาม โดยคาดว่าจะส่งออกได้ประมาณ 20,000 ตัน ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

(1) ที่ดินมีราคาสูงขึ้น ทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกทำได้ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากแหล่งปลูกกล้วยไม้ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณรอบๆ กรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งที่ดินในบริเวณดังกล่าวมักมีราคาแพงและมีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้น

(2) ใช้เงินลงทุนสูง เกษตรกรที่จะเข้ามาปลูกกล้วยไม้จะต้องมีเงินลงทุนสูงและมีความรู้ความชำนาญในการเพาะปลูก

(3) ภัยธรรมชาติ ผลจากการเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้พื้นที่ปลูกและผลผลิตบางส่วนเสียหายซึ่งการฟื้นฟูเข้าสู่สภาวะปกติต้องใช้ระยะเวลาและเงินลงทุน ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนผลผลิตขึ้นในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ ในช่วงฤดูร้อนที่สภาพอากาศร้อนจัด จะส่งผลให้การติดดอกของกล้วยไม้ลดลง

(4) เกษตรกรยังมีการเข้าร่วมแปลง GAP น้อย ทำให้คุณภาพดอกกล้วยไม้มีคุณภาพการส่งออกยังทำได้จำกัด

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

(1) มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้า ที่มีการนำมาบังคับใช้ในการนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะในสหภาพยุโรป ที่มีความเข้มงวดในการกำหนดค่าสารตกค้างในการนำเข้าดอกกล้วยไม้ โดยมีการเผาทำลายกล้วยไม้ที่นำเข้าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากตรวจพบสารเคมีตกค้าง Methyl Bromide ที่ใช้ในการรมยากำจัดแมลงโดยเฉพาะเพลี้ยไฟที่ติดไปกับดอกกล้วยไม้ ทำให้การขยายตลาดส่งออกที่ผ่านมาทำได้ไม่มากนัก

(2) ต้นทุนค่าขนส่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งออกกล้วยไม้ต้องขนส่งทางอากาศเท่านั้น ทำให้ค่าขนส่งเป็นต้นทุนที่มากที่สุดในการส่งออกร้อยละ 55-60 ของค่าสินค้าและมีแนวโน้มที่จะปรับสูงขึ้นตามภาวะราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มขึ้น

(3) นโยบายรัฐบาล คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553 เห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์การแข่งขันกล้วยไม้ไทยในตลาดโลก พ.ศ. 2554-2559 ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เพื่อมุ่งให้ประเทศไทยเป็นผู้นำในการส่งออกกล้วยไม้ของโลก มีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ให้ได้ 10,000 ล้านบาทในปี 2559 ซึ่งจะช่วยผลักดันการส่งออกเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออก กล้วยไม้ของโลก ปี 2550-2554

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

	2550		2551		2552		2553		2554		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
ประเทศ	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	800	3,850.40	951	3,957.49	5,713	3,175.76	5,331	2,732.23	5,403	2,961.86	74.09	-8.56
ไทย	24,564	2,551.60	25,152	2,417.58	24,601	2,381.28	25,270	2,312.90	24,644	2,246.67	0.11	-2.94
สิงคโปร์	0	557.34	2,294	705.83	5,464	789.78	2,853	623.44	0	714.42	na	3.79
ไต้หวัน	0	0.00	0	0.00	1,502	290.34	1,597	529.33	1,829	601.01	na	na
นิวซีแลนด์	1,372	511.30	1,210	511.89	1,033	457.21	2,327	508.46	864	374.87	-2.67	-6.08
มาเลเซีย	0	0.00	0	0.00	2,353	153.89	2,574	186.27	2,635	161.10	na	na
เวียดนาม	0	0.00	26	8.11	388	56.14	109	96.83	169	133.44	na	na
สหรัฐอเมริกา	0	8.19	48	14.65	153	22.18	50	10.85	0	55.41	na	42.24
เบลเยี่ยม	0	38.75	180	55.48	324	46.80	187	40.90	0	54.22	na	3.74
เกาหลีใต้	345	53.33	86	32.36	92	36.91	83	31.25	139	40.68	-16.92	-5.60
อื่นๆ	385	176.45	3,225	540.18	1,607	253.15	570	141.34	173	95.66	-28.36	-22.63
รวม	27,466	7,747.35	33,172	8,243.56	43,230	7,663.42	40,951	7,213.80	35,856	7,439.35	7.72	-2.12

ที่มา: Website www.Trademap.org

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่กล้วยไม้

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2551	21,602	51,834	2,400
2552	22,200	52,422	2,361
2553	22,779	54,026	2,432
2554	19,910	47,670	2,394
2555*	18,550	44,580	2,403
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-4.05**	**-3.88**	**0.16**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตกล้วยไม้สกุลหวาย

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2553	100,986.36	47,895.69	148,882	61.50
2554	99,036.65	46,453.75	145,490	60.77
2555	109,924.32	62,537.75	172,462	71.77
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**4.33**	**14.27**	**7.63**	**8.03**

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 การใช้ภายในประเทศ การส่งออกและการนำเข้าดอกกล้วยไม้

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	การใช้ภายในประเทศ[1/] (ตัน)	การส่งออกดอกกล้วยไม้		การนำเข้าดอกกล้วยไม้	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2551	26,683	25,152	2,411	1.46	0.43
2552	27,826	24,601	2,366	4.91	1.17
2553	28,794	25,270	2,305	2.09	0.84
2554	23,027	24,644	2,220	0.60	0.20
2555*	25,159	19,424	2,046	3.13	1.10
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**-3.02**	**-5.02**	**-3.84**	**-5.61**	**1.26**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร
[1/] จากการคำนวณ

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ไทยไปยังประเทศต่างๆ ปี 2550-2554

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่มประเทศ	2550		2551		2552		2553		2554		อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	4,604.19	831.59	4,333.87	719.98	4,307.21	740.46	4,603.61	777.14	4,300.20	752.67	-0.76	-1.22
สหรัฐอเมริกา	3,609.20	568.81	3,322.31	519.57	2,891.57	445.85	2,793.07	410.71	2,677.26	396.61	-7.42	-9.12
กลุ่มสหภาพยุโรป	4,147.67	436.97	4,227.45	439.91	3,871.78	446.56	3,367.90	359.12	2,884.27	321.68	-9.1	-7.83
สาธารณรัฐประชาชนจีน	7,179.12	222.76	7,625.99	209.12	7,493.04	232.17	7,593.16	243.74	7,072.18	172.55	0.34	-3.51
กลุ่มอาเซียน	717.12	47.75	813.16	47.02	1,201.77	80.37	1,841.98	86.88	2,102.95	105.16	34.57	24.52
อื่นๆ	4,309.63	437.54	4,829.36	475.48	4,835.80	421.01	5,070.13	427.56	5,607.02	471.51	5.92	0.43
รวม	**24,566.93**	**2,545.40**	**25,152.14**	**2,411.07**	**24,601.17**	**2,366.43**	**25,269.84**	**2,305.15**	**24,643.87**	**2,220.19**	**0.11**	**-3.13**

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกดอกกล้วยไม้

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/] (ก้านช่อยาว 55-60 ซม.) บาท/ช่อ	ราคาส่งออกดอกกล้วยไม้[2/]	
		บาท/กก.	บาท/ช่อ
2551	4.53	95.86	2.90
2552	4.14	96.19	2.91
2553	3.68	91.22	2.76
2554	3.96	90.09	2.73
2555	5.29	105.35	3.19
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.69**	**1.24**	**1.24**

หมายเหตุ: * ข้อมูลประมาณการ
ดอกกล้วยไม้ 33 ช่อ : 1 กิโลกรัม

ที่มา: [1/] ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] จากการคำนวณ

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กลุ่มปศุสัตว์และประมง

15. ไก่เนื้อ
16. ไข่ไก่
17. สุกร
18. โคเนื้อ
19. โคนม
20. กุ้ง
21. ปลาป่น

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

15. ไก่เนื้อ

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.45 ต่อปี โดยรัสเซียมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุด คือ ร้อยละ 12.85 เนื่องจากภาครัฐได้มีการสนับสนุนให้มีการขยายการเลี้ยงไก่เพิ่มขึ้น และคาดว่าแนวโน้มยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2555 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 82.42 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 80.66 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 2.18 โดยสหรัฐอเมริกายังคงเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุด คือ 16.48 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ จีน 13.70 ล้านตัน บราซิล 12.75 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 9.48 ล้านตัน ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551-2555 การบริโภคเนื้อไก่ของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.33 ต่อปี โดยในปี 2555 การบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีประมาณ 80.99 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 79.44 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 1.95 โดยจีนเป็นประเทศที่มีการบริโภคเนื้อไก่มากที่สุด คือ 13.54 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 13.32 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 9.14 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2551-2555 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.65 ต่อปี โดยในปี 2555 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกมีประมาณ 9.86 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.52 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 3.57 ผลจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกตั้งแต่ปี 2547 ทำให้บราซิลซึ่งเป็นประเทศปลอดไข้หวัดนกก้าวขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลกแทนสหรัฐอเมริกา โดยในปี 2555 บราซิลสามารถส่งออกเนื้อไก่ได้ประมาณ 3.48 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.21 ล้านตัน สหภาพยุโรป 1.08 ล้านตัน และไทย 0.54 ล้านตัน ซึ่งไทยได้ก้าวมาเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่อันดับที่ 4 ของโลกตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา

(3) การนำเข้า

ปี 2551-2555 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.73 ต่อปี โดยในปี 2555 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 8.51 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.29 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 2.65 โดยในปี 2555 ญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่เป็นอันดับ 1 ของโลก คือ 0.86 ล้านตัน ลดลงจาก 0.90 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 4.44 รองลงมาได้แก่ ซาอุดิอาระเบีย 0.75 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 0.74 ล้านตัน ส่วนประเทศเม็กซิโก ในปี 2555 มีปริมาณการนำเข้า 0.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.58 ล้านตัน ในปี 2554 ร้อยละ 8.62 หลังจากพบการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก H7N3 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ส่งผลให้ฟาร์มสัตว์ปีกเสียหายและถูกทำลายไปกว่า 1.7 ล้านตัว คิดเป็นร้อยละ 40 ของการเลี้ยงสัตว์ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นมูลค่าความเสียหายต่อเศรษฐกิจในประเทศเป็นอย่างมาก

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 การผลิตไก่เนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.74 ต่อปี โดยในปี 2555 มีการผลิตไก่เนื้อ 1,055.93 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 994.32 ล้านตัว ในปี 2554 ร้อยละ 6.20 เนื่องจาก

การผลิตไก่เนื้อของไทยมีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน และมีระบบการผลิตที่ปลอดภัย ทำให้ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อไก่ของไทยทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออกเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551-2555 การบริโภคเนื้อไก่ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.77 ต่อปี โดยในปี 2555 มีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ 947,458 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 935,798 ตัน ในปี 2554 ร้อยละ 1.25

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2551-2555 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.49 ต่อปี โดยในปี 2555 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 41.91 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 46.81 บาท ในปี 2554 ร้อยละ 10.47 เนื่องจากมีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อให้รองรับความต้องการบริโภคเนื้อไก่จากต่างประเทศ ส่งผลให้ราคาไก่เนื้อปรับตัวลดลง

- ราคาส่งออก

ปี 2555 ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 64.01 บาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 63.36 บาท ในปี 2554 ร้อยละ 1.03 ส่วนราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในปี 2555 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 139.02 บาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 137.26 บาท ในปี 2554 ร้อยละ 1.28

(3) การส่งออก

ปี 2551-2555 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.67 ต่อปี โดยในปี 2555 ไทยสามารถส่งออกเนื้อไก่ได้รวม 500,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 63,189 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 466,845 ตัน มูลค่า 60,293 ล้านบาท ของปี 2554 ร้อยละ 7.10 และ 4.80 ตามลำดับ ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป (ร้อยละ 39.48) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 38.70) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 11.33) และประเทศอื่นๆ (ร้อยละ 10.49)

ด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ในปี 2555 ส่งออกปริมาณ 75,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,801 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 51,260 ตัน มูลค่า 3,248 ล้านบาท ของปี 2554 ร้อยละ 46.31 และ 47.81 ตามลำดับ เนื่องจากสหภาพยุโรปได้อนุญาตให้ไทยส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งได้อีกครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 ส่งผลให้ไทยสามารถส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งได้เพิ่มขึ้น ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็ง คือ กลุ่มประเทศในอาเซียน ส่วนใหญ่ส่งไปยังประเทศสปป.ลาว และมาเลเซีย (ร้อยละ 52.77) ตลาดอื่นๆ ในอาเซียน (ร้อยละ 1.54) แอฟริกา (ร้อยละ 10.22) กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ บาห์เรน (ร้อยละ 9.81) รัสเซีย (ร้อยละ 9.95) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 8.74) และประเทศอื่นๆ (ร้อยละ 6.97)

ด้านการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในปี 2555 ส่งออกจำนวน 420,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 58,388 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 415,585 ตัน มูลค่า 57,045 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 1.06 และ 2.35 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยตลาดส่งออกไก่แปรรูปหลักที่สำคัญคือ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 46.15) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 45.41) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 3.04) และประเทศอื่นๆ (ร้อยละ 5.04)

2. แนวโน้ม ปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าการผลิตเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 83.54 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 82.42 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 1.36 ถึงแม้ว่าการผลิตไก่เนื้อของโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่มีอัตราการเติบโตลดลง เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีประมาณ 81.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 80.99 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 0.94 ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดคือ จีน โดยคาดว่าจะมีการบริโภคเท่ากับ 13.95 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 13.23 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 9.21 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่ของโลกจะมีประมาณ 10.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.86 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 1.93 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก และแอฟริกา ผู้ผลิตรายเดิม (บราซิล สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป) ยังคงเป็นผู้ครองตลาด ในขณะที่ผู้ผลิตรายเล็กมีส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้น และบราซิลยังคงเป็นประเทศที่ส่งออกเนื้อไก่สูงสุดคือ 3.58 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.48 ล้านตัน ในปี 2555 ร้อยละ 2.87 รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และไทย ตามลำดับ ซึ่งไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าการนำเข้าเนื้อไก่ของโลก มีประมาณ 8.66 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.51 ล้านตันในปี 2555 ร้อยละ 1.76 ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น ซาอุดิอาระเบีย และสหภาพยุโรป โดยในปี 2556 คาดว่าประเทศดังกล่าวจะมีปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่ 0.84 0.75 และ 0.75 ล้านตัน ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าการผลิตไก่เนื้อของไทยยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นสอดรับกับจำนวนประชากรและการส่งออกที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากหลังจากเริ่มส่งออกไก่สดแช่แข็งในหลายประเทศ โดยในปี 2556 คาดว่าไทยจะสามารถผลิตไก่เนื้อได้ประมาณ 1,067.35 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 1,055.93 ล้านตัว ในปี 2555 ร้อยละ 1.08

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของไทยมีประมาณ 953,107 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 947,458 ตัน ในปี 2555 ร้อยละ 0.60 โดยการบริโภคในประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65.14 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2556 คาดว่าราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 44.00 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 41.91 บาท ของปี 2555 ร้อยละ 4.99 เนื่องจากราคาไก่เนื้อปรับตัวสูงขึ้นตามต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์และค่าแรงงาน อีกทั้งความต้องการบริโภคของตลาด (ทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ) ที่เพิ่มขึ้น

- ราคาส่งออก

ปี 2556 ราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปในปี 2556 คาดว่าจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2555

(3) การส่งออก

ในปี 2556 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่ของไทยจะขยายตัวเพิ่มขึ้นตามปริมาณความต้องการบริโภคของตลาด ทั้งตลาดญี่ปุ่น ซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย และตลาดสหภาพยุโรปคาดว่าจะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง ที่อนุญาตให้ไทยสามารถส่งออกได้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 ซึ่งคาดว่าในปี 2556 จะสามารถส่งออกได้ตามโควตาภาษีไก่สดของสหภาพยุโรป จำนวน 97,710 ตันต่อปี และโควตานำเข้าเนื้อไก่แปรรูปจากไทย 160,033 ตันต่อปี แม้ว่าปริมาณความต้องการเนื้อไก่ของไทยในตลาดสหภาพยุโรปมีสูงกว่าโควตาที่ไทยได้รับอนุญาต และเนื้อไก่ยังเป็นเนื้อสัตว์ที่มีราคาถูกกว่าเนื้อสัตว์ประเภทอื่น

โดยในปี 2556 คาดว่าไทยสามารถส่งออกเนื้อไก่รวมได้ปริมาณ 510,000 ตัน มูลค่า 65,400 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 500,000 ตัน มูลค่า 63,189 ล้านบาท ในปี 2555 ร้อยละ 2 โดยแยกเป็นการส่งออกไก่สดแช่แข็งปริมาณ 80,000 ตัน มูลค่า 5,200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 75,000 ตัน มูลค่า 4,801 ล้านบาท ในปี 2555 ร้อยละ 6.67 และ 8.31 ตามลำดับ และเป็นการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปริมาณ 430,000 ตัน มูลค่า 60,200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 420,000 ตัน มูลค่า 58,388 ล้านบาท ในปี 2555 ร้อยละ 2.38 และ 3.10 ตามลำดับ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตหรือการส่งออกของไทย

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) จากรายงานขององค์การสหประชาชาติที่คาดการณ์ว่า ในขณะนี้ประชากรโลกเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 7,000 ล้านคน ทำให้ความต้องการบริโภคอาหารโปรตีนจากเนื้อสัตว์โดยเฉพาะเนื้อไก่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

(2) จากการที่ไทยโดนระงับการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป เป็นระยะเวลา 8 ปี ตั้งแต่การเกิดไข้หวัดนก แต่คณะกรรมการยุโรปด้านห่วงโซ่อาหารและสุขภาพสัตว์ได้มีมติยกเลิกการห้ามนำเข้าไก่สดจากประเทศไทย โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 เป็นต้นไป ซึ่งคาดว่าในปี 2556 จะส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งได้ตามโควต้า 97,710 ตันต่อปี จึงส่งผลให้การส่งออกเนื้อไก่ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตเนื้อไก่ของไทยแล้ว ยังจะทำให้ส่วนแบ่งการตลาดส่งออกเนื้อไก่ไทยไปยังตลาดโลกเพิ่มขึ้น และส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อของไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

(3) ฟิลิปปินส์ได้ประกาศยกเลิกการห้ามนำเข้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกจากไทย ตั้งแต่ช่วงปี 2547 ที่มีการระบาดของไข้หวัดนก โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2555 ซึ่งทาง

ฟิลิปปินส์ได้ให้กรมปศุสัตว์ยื่นหนังสือขอรับการรับรองสถานที่ผลิตต่อกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ก่อนจะเริ่มส่งออกได้อีกครั้ง

(4) อิหร่าน มีความต้องการที่จะนำเข้าไก่สดจากไทย เพื่อทดแทนการนำเข้าจากบราซิล

(5) การดำเนินการเรื่อง Compartment และ Traceability สามารถสร้างความมั่นใจให้ประเทศคู่ค้ายอมรับและเป็นโอกาสที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกไก่สดได้เพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) ประเทศไทยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์สัตว์ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ

(2) วัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อสูงขึ้น

(3) ขาดแคลนแรงงานในโรงงานแปรรูปเนื้อไก่ ส่งผลต่อการบริหารจัดการและต้นทุนด้านแรงงานในอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่

(4) ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อของไทยโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศคู่แข่ง เช่น บราซิล สหรัฐอเมริกา และจีน

(5) แม้ปัจจุบัน (ณ วันที่ 23 กันยายน 2555) ไม่มีรายงานการพบโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยเป็นเวลา 3 ปี 10 เดือน 11 วัน นับจากวันที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2551 แต่ประเทศคู่ค้าบางส่วนยังมีมาตรการห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานในการขอให้แต่ละประเทศพิจารณายกเลิกการห้ามนำเข้าเนื้อไก่จากไทย ซึ่งสหภาพยุโรปเป็นกลุ่มประเทศแรกที่ได้อนุญาตให้นำเข้าไก่สดจากไทยได้ โดยเริ่มส่งออกได้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2555

(6) การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจยุโรป เมื่อพิจารณาประเทศในกลุ่ม PIIGS (Portugal, Ireland, Italy, Greece, and Spain) ที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ แต่ไทยส่งออกไก่แปรรูปไปยังประเทศกลุ่มนี้น้อยมาก เพียงร้อยละ 3.42 ดังนั้นการส่งออกเนื้อไก่ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากสินค้าเนื้อไก่เป็นอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภค อีกทั้งราคาเนื้อไก่ยังถูกกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ เช่น เนื้อสุกร เนื้อโค เป็นต้น และคาดว่าความต้องการบริโภคจะไม่ลดลง นอกจากนี้สินค้าอาหารจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีทั้งด้านคุณภาพและราคา แต่ด้านราคาส่งออกเนื้อไก่ไม่สามารถปรับราคาขึ้นได้ตามต้นทุนที่สูงขึ้นที่เกิดจากการปรับขึ้นค่าแรงงานและราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สูงขึ้น จากการที่สหภาพยุโรปประสบปัญหาเศรษฐกิจ จึงยังคงมีการต่อรองด้านราคากันอยู่

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
สหรัฐอเมริกา	16,561	15,935	16,563	16,694	16,476	0.36	16,341
จีน	11,840	12,100	12,550	13,200	13,700	3.86	14,100
บราซิล	11,033	11,023	12,312	12,863	12,750	4.54	13,005
สหภาพยุโรป [3/]	8,594	8,756	9,202	9,310	9,480	2.61	9,580
รัสเซีย	1,680	2,060	2,310	2,575	2,750	12.85	2,850
ไทย	1,170	1,200	1,280	1,350	1,550	7.04	1,450
ประเทศอื่น ๆ	21,929	22,543	23,655	24,669	25,498	4.00	26,217
รวมทั้งหมด	**72,807**	**73,617**	**77,872**	**80,661**	**82,422**	**3.45**	**83,543**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน และ [3/] สหภาพยุโรป ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2549 สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ
ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Oct. 2012

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
จีน	11,954	12,210	12,457	13,015	13,540	3.18	13,950
สหรัฐอเมริกา	13,435	12,946	13,470	13,664	13,318	0.37	13,225
สหภาพยุโรป [3/]	8,579	8,710	8,954	8,997	9,140	1.60	9,210
ประเทศอื่น ๆ	37,947	38,779	41,841	43,764	44,991	4.72	45,368
รวมทั้งหมด	**71,915**	**72,645**	**76,722**	**79,440**	**80,989**	**3.33**	**81,753**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน และ [3/] สหภาพยุโรป ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2549 สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ
ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Oct. 2012

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
บราซิล	3,242	3,222	3,272	3,443	3,478	2.09	3,582
สหรัฐอเมริกา	3,157	3,093	3,069	3,162	3,211	0.56	3,152
สหภาพยุโรป [3/]	727	765	929	1,035	1,080	11.56	1,120
ไทย	383	379	423	467	540	9.37	580
จีน	285	291	379	423	400	11.09	400
ประเทศอื่น ๆ	554	680	786	992	1,152	20.22	1,218
รวมทั้งหมด	**8,348**	**8,430**	**8,867**	**9,522**	**9,861**	**4.65**	**10,052**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน และ [3/] สหภาพยุโรป ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2549 สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ
ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Oct. 2012

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
ญี่ปุ่น	737	645	789	895	855	6.45	840
ซาอุดิอาระเบีย	510	605	681	785	750	10.87	750
สหภาพยุโรป [3/]	712	719	681	722	740	0.82	750
เม็กซิโก	433	492	549	578	630	9.54	640
อิรัก	227	397	522	598	603	26.66	610
รัสเซีย	1,166	929	656	504	515	-20.12	520
ฮ่องกง	236	253	295	410	370	14.82	380
จีน	399	401	286	238	240	-14.26	250
ประเทศอื่น ๆ	3,115	2,889	3,335	3,557	3,809	6.29	3,915
รวมทั้งหมด	**7,535**	**7,330**	**7,794**	**8,287**	**8,512**	**3.73**	**8,655**

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน และ [3/] สหภาพยุโรป ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2549 สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry : World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service. Oct. 2012

ตารางที่ 5 การผลิต การบริโภคและส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทย

ปี	ผลผลิต[3/] (ล้านตัว)	ผลผลิต (ตัน)	บริโภค (ตัน)	ส่งออก (ตัน)		
				ไก่สด	ไก่แปรรูป	รวม
2551	920.75	1,157,935	774,607	23,351	359,990	383,341
2552	917.26	1,257,365	878,004	25,237	354,124	379,361
2553	970.94	1,330,949	898,737	33,292	398,924	432,216
2554	994.32	1,362,998	935,798	51,260	415,585	466,845
2555 [1/]	1,055.93	1,447,458	947,458	75,000	420,000	500,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**2.74**	**4.53**	**2.77**	**39.13**	**5.90**	**8.85**
2556 [2/]	1,067.35	1,463,107	953,107	80,000	430,000	510,000

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน [3/] ตั้งแต่ 2552 ปรับน้ำหนักไก่เฉลี่ยที่ใช้ในการคำนวณเพิ่มขึ้นจาก 2.00 เป็น 2.18 กก./ตัว

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็ง และเนื้อไก่แปรรูป

ประเทศ		2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556 [2/]
ไก่สดแช่แข็ง	ปริมาณ (ตัน)	23,351	25,237	33,292	51,260	75,000	35.56	80,000
	มูลค่า (ล้านบาท)	1,346	1,583	1,877	3,248	4,801	38.57	5,200
เนื้อไก่แปรรูป	ปริมาณ (ตัน)	359,990	354,124	398,924	415,585	420,000	4.80	430,000
	มูลค่า (ล้านบาท)	50,275	47,456	50,346	57,045	58,388	4.96	60,200
รวมทั้งหมด	ปริมาณ (ตัน)	383,341	379,361	432,216	466,845	500,000	7.67	510,000
	มูลค่า (ล้านบาท)	51,621	49,039	52,223	60,293	63,189	6.30	65,400

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556 [2/]
ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	37.27	38.14	42.78	46.81	41.91	4.49	44.00
ราคาส่งออก							
ไก่สดแช่แข็ง (บาท/กก.)	57.64	62.73	56.38	63.36	64.01	2.22	65.00
เนื้อไก่แปรรูป (บาท/กก.)	139.66	134.01	126.20	137.26	139.02	0.15	140.00

หมายเหตุ: [1/] ข้อมูลเบื้องต้น [2/] ข้อมูลคาดคะเน
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

16. ไข่ไก่

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ปริมาณการผลิตไข่ไก่ขยายตัวในอัตราร้อยละ 3.61 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการเลี้ยงไก่ไข่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ไก่ไข่สามารถให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

จากการประมาณการปริมาณการผลิตไข่ไก่ของศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2555 มีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 11,022 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 10,024 ล้านฟอง ของปี 2554 ร้อยละ 9.96 เนื่องจากเกษตรกรมีการขยายการเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพันธุ์สัตว์มีราคาลดลง

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ผลผลิตไข่ไก่ร้อยละ 95-99 ใช้บริโภคภายในประเทศ การบริโภคไข่ไก่เฉลี่ยทั้งประเทศในช่วง 5 ปี (2551-2555) ขยายตัวในอัตราร้อยละ 4.65 ต่อปี ในปี 2555 มีปริมาณการบริโภคไข่ไก่เฉลี่ย 10,923.87 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 9,952.30 ล้านฟอง ของปี 2554 ร้อยละ 9.76 เนื่องจากไข่ไก่มีราคาถูกเมื่อเทียบกับอาหารโปรตีนชนิดอื่น และสามารถปรุงอาหารได้ง่ายและหลากหลาย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐได้มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภค โดยได้กำหนดให้ปี 2555 เป็นปีแห่งการรณรงค์บริโภคไข่ไก่ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหันมาบริโภคไข่ไก่เพิ่มขึ้น

(2) ราคา

- **ราคาที่เกษตรกรขายได้**

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ สูงขึ้นในอัตราร้อยละ 4.20 ต่อปี โดยในปี 2555 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยฟองละ 2.55 บาท ลดลงจากฟองละ 3.01 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 15.28 เนื่องจากมีการขยายการเลี้ยงไก่ไข่เพิ่มขึ้น หลังจากการเปิดนำเข้าพันธุ์ไก่ไข่เสรีตั้งแต่ปี 2553 ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดมากอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าเกษตรกรบางส่วนมีการปรับลดการผลิต หรือปลดแม่ไก่ยืนกรงเร็วขึ้น แต่ระดับราคาก็ยังไม่สูงขึ้นมากนัก

- **ราคาส่งออก**

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ราคาส่งออกไข่ไก่สดสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 6.81 ต่อปี และราคาผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ลดลงในอัตราร้อยละ 5.30 ต่อปี โดยในปี 2555 ราคาส่งออกไข่ไก่สดเฉลี่ยฟองละ 2.74 บาท ลดลงจากฟองละ 3.09 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 11.33 ส่วนผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ ราคาส่งออกเฉลี่ยตันละ 61,329 บาท ลดลงจากเฉลี่ยตันละ 76,317 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 19.64

- **ราคานำเข้า**

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ ลดลงในอัตราร้อยละ 6.05 ต่อปี โดยในปี 2555 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ เฉลี่ยตันละ 249,000 บาท เพิ่มขึ้นจากตันละ 217,850 บาท ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 14.30

(3) การส่งออก

การส่งออกไข่ไก่แบ่งออกเป็น การส่งออกไข่ไก่สด และผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ ได้แก่ ไข่เหลวรวม ไข่แดงเหลว ไข่ผงรวม และไข่ขาวผง

- การส่งออกไข่ไก่สด

การส่งออกเป็นการระบายผลผลิตส่วนเกินเพื่อรักษาระดับราคาในประเทศเท่านั้น ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ฮ่องกง และแอฟริกา โดยมีสัดส่วนการส่งออกไปยังฮ่องกงร้อยละ 80-90 ของปริมาณการส่งออกไข่ไก่สดทั้งหมด ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ปริมาณการส่งออกไข่ไก่สดลดลงในอัตราร้อยละ 35.64 ต่อปี ส่วนมูลค่าลดลงในอัตราร้อยละ 31.28 ต่อปี เนื่องจากมีมาตรการชะลอการส่งออกตั้งแต่ปี 2553 และระดับราคาในประเทศค่อนข้างสูง ทำให้การส่งออกไข่ไก่มีปริมาณค่อนข้างน้อยในปี 2553 และปี 2554 โดยในปี 2555 การส่งออกไข่ไก่สดมีปริมาณ 99.13 ล้านฟอง มูลค่า 271.43 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2554 ซึ่งส่งออกปริมาณ 71.70 ล้านฟอง มูลค่า 221.99 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.26 และ 22.27 ตามลำดับ เนื่องจากมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากส่งผลให้ระดับราคาในประเทศต่ำ ทำให้มีการส่งออกเพิ่มขึ้นเพื่อระบายผลผลิตส่วนเกินในประเทศ เพื่อให้ระดับราคาในประเทศสูงขึ้น

- การส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.73 ต่อปี แต่มูลค่าการส่งออกลดลงในอัตราร้อยละ 3.92 ต่อปี โดยในปี 2555 มีปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ 3,208.62 ตัน มูลค่า 196.78 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี 2554 ซึ่งมีปริมาณการส่งออก 3,481.40 ตัน มูลค่า 265.69 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าลดลงร้อยละ 7.84 และ 25.94 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกได้มากที่สุดคือไข่เหลวรวม ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ ญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ 59.50 ของปริมาณการส่งออกไข่เหลวรวมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย มีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 22.10 และ 5.80 ตามลำดับ

(4) การนำเข้า

ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ ได้แก่ ไข่แดงผง ไข่ขาวผง ไข่ผงรวม และไข่เหลวรวม ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.83 ต่อปี แต่มูลค่าลดลงในอัตราร้อยละ 5.46 โดยในปี 2555 มีปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ 1,256.97 ตัน มูลค่า 313.26 ล้านบาท ปริมาณลดลงจาก 1,565.75 ตัน ส่วนมูลค่าลดลงจาก 333.86 ล้านบาท ในปี 2554 ร้อยละ 19.72 และ 6.17 ตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาจะใช้เป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ลูกชิ้นปลา กุ้งชุบแป้งทอด ไอศกรีม เป็นต้น รวมทั้งใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามากที่สุด คือ ไข่ขาวผง โดยนำเข้ามากที่สุดจากประเทศอิตาลี คิดเป็นร้อยละ 36.70 ของการนำเข้าไข่ขาวผงทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ มีสัดส่วนการนำเข้าร้อยละ 21.20 และ 8.80 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 การผลิต

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้คาดคะเนผลผลิตไข่ไก่จากปริมาณการนำเข้าพันธุ์ไก่ไข่ คาดว่าปี 2556 จะมีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 11,360 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 11,022 ล้านฟอง ในปี 2555 ร้อยละ 3.07 ซึ่งเป็นผลจากการนำเข้าพันธุ์ไก่ไข่ที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2553 ทำให้

ยังมีปริมาณพันธุ์ไก่ไข่ในระบบอยู่มาก ถึงแม้ว่าผู้นำเข้าไก่พันธุ์จะมีการปรับการผลิตตามสถานการณ์โดยการลดการนำเข้าจากแผนที่ขอไว้ แต่ผลของการนำเข้าที่ลดลงจะส่งผลในช่วงปลายปี 2556-2557

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นจากปี 2555 เนื่องจากไข่ไก่สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายและสะดวก ประกอบกับราคาสุกรและไก่เนื้อคาดว่าจะมีราคาสูงขึ้น

(2) ราคา

ปี 2556 คาดว่าราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศจะค่อนข้างทรงตัวหรือปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2555 เนื่องจากเกษตรกร สหกรณ์ ภาคเอกชน ได้เริ่มมีการปรับตัวในการวางแผนการผลิตที่รัดกุมขึ้น และมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2555 เนื่องจากต้องระบายผลผลิตส่วนเกินในประเทศ เพื่อรักษาระดับราคาในประเทศ รวมทั้งเป็นการรักษาและขยายตลาดการส่งออก

(4) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากโรงงานแปรรูปในประเทศมีน้อย รวมทั้งไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ประเภทต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ เพราะความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากไข่แตกต่างกัน

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

การนำเข้าพันธุ์ไก่ไข่อย่างเสรี เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลผลิตและราคาอย่างมาก เนื่องจากเกษตรกรมีการขยายการเลี้ยงไก่ไข่เพิ่มขึ้น และมีเกษตรกรรายใหม่เพิ่มขึ้นอีกด้วย ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินความต้องการ โดยจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ต้นปี 2555 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้อยู่ในระดับต่ำมาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะมีมาตรการมาช่วยเหลือ รวมทั้งเกษตรกรได้มีการปลดแม่ไก่ไข่เร็วขึ้น แต่ระดับราคาก็สูงขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น จากการที่ราคาไข่ไก่อยู่ในระดับต่ำทำให้ผู้นำเข้าไก่ไข่พันธุ์ได้มีการชะลอการนำเข้าโดยนำเข้าลดลงจากแผนเดิมที่วางไว้ อย่างไรก็ตามผลของการชะลอการนำเข้าพันธุ์สัตว์น่าจะส่งผลในช่วงปลายปี 2556-2557 เนื่องจากไก่ไข่พันธุ์ที่นำเข้าจะส่งผลกระทบต่อการผลิตประมาณ 2-3 ปี

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคไข่ไก่ของไทย ปี 2550-2554

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
ปริมาณการผลิต[1/] (ล้านฟอง)	9,424.00	9,618.00	9,787.00	10,024.00	11,022.00	**3.61**	11,360.00
ปริมาณการส่งออก[2/] (ล้านฟอง)	406.38	349.99	143.80	71.70	99.13	**-35.64**	na
ปริมาณการบริโภค[3/] (ล้านฟอง)	9,017.62	9,268.01	9,643.20	9,952.30	10,923.87	**4.65**	na
อัตราการบริโภค (ฟอง/คน/ปี)	142.00	145.00	150.00	155.00	170.00	**4.36**	na

หมายเหตุ: * ประมาณการ
** คาดคะเน มิถุนายน 2555
ที่มา: 1/, 3/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2/ กรมศุลกากร

ตารางที่ 2 การส่งออกไข่ไก่ และผลิตภัณฑ์ ปี 2551-2555

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไข่ไก่สด						
ปริมาณ (ล้านฟอง)	406.38	349.99	143.80	71.70	99.13	**- 35.64**
มูลค่า (ล้านบาท)	920.06	823.04	375.12	221.99	271.43	**- 31.28**
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	3,257.03	2,844.90	3,478.90	3,481.40	3,208.62	**1.73**
มูลค่า (ล้านบาท)	224.50	304.33	279.18	265.69	196.78	**- 3.92**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 3 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ ปี 2551-2555

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	1,295.99	1,356.00	1,554.86	1,565.75	1,256.97	**0.83**
มูลค่า (ล้านบาท)	402.48	354.61	373.21	333.86	313.26	**- 5.46**

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 4 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2550-2554

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ฟอง) 1/	2.34	2.37	2.65	3.01	2.55	**4.20**
ราคาส่งออก 2/ (เอฟ.โอ.บี) ไข่ไก่สด (บาท/ฟอง)	2.26	2.35	2.61	3.09	2.74	**6.81**
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	68,002.00	106,980.00	80,319.00	76,317.00	61,329.00	**- 5.30**
ราคานำเข้า 2/ (ซี.ไอ.เอฟ) ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	310,550.00	261,510.00	240,028.00	217,850.00	249,000.00	**- 6.05**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: 1/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2/ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

17. สุกร

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2555 การผลิตเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 104.36 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีปริมาณ 101.98 ล้านตัน ร้อยละ 2.33 ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา และบราซิล โดยผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.84 2.36 และ 1.02 ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรปและแคนาดาผลิตลดลงร้อยละ 0.82 และ 0.39 ตามลำดับ เนื่องจากต้นทุนค่าอาหารสัตว์สูงขึ้น

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2555 การบริโภคเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 103.79 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีปริมาณ 101.58 ล้านตัน ร้อยละ 2.17 ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยจีน สหรัฐอเมริกา รัสเซีย บราซิล และญี่ปุ่น มีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.87 1.40 1.65 0.45 และ 0.44 ตามลำดับ นอกจากสหภาพยุโรปที่มีการบริโภคลดลงร้อยละ 1.27 เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป

(2) การส่งออก

ปี 2555 การส่งออกเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 7.24 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีปริมาณ 7.00 ล้านตัน ร้อยละ 3.44 ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป แคนาดา และบราซิล ส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.02 3.45 4.43 และ 3.60 ตามลำดับ ส่วนจีนซึ่งเป็นประเทศคู่แข่งในตลาดฮ่องกงซึ่งเป็นตลาดส่งออกเนื้อสุกรที่สำคัญของไทย มีการส่งออกลดลงร้อยละ 11.89 เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2555 การนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศผู้นำเข้าเนื้อสุกรที่สำคัญมีปริมาณรวม 6.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีปริมาณ 6.61 ล้านตัน ร้อยละ 2.15 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าต่างๆ ส่วนใหญ่นำเข้าเพิ่มขึ้น นอกจากเกาหลีใต้ที่นำเข้าลดลงถึงร้อยละ 21.88 เพราะมีการขยายการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้นหลังจากประสบปัญหาโรคปากและเท้าเปื่อยระบาดซึ่งทำให้ปริมาณการผลิตสุกรลดลงในปี 2554

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2555 มีปริมาณการผลิตสุกร 12.82 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 11.89 ล้านตัวของปี 2554 ร้อยละ 7.86 เนื่องจากการผลิตสุกรในปี 2554 ประสบปัญหาจากโรคทางระบบสืบพันธุ์และระบบทางเดินหายใจ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome: PRRS) ทำให้ปริมาณการผลิตลดลง ส่งผลให้ราคาสุกรปรับตัวสูงขึ้นมากจึงจูงใจให้มีการขยายการผลิต

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

สุกรที่ผลิตได้อาศัยตลาดภายในประเทศเป็นหลัก โดยใช้บริโภคภายในประเทศประมาณร้อยละ 95 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ปี 2555 มีปริมาณการบริโภคสุกร 11.91 ล้านตัว หรือ 0.95 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 5.54 เนื่องจากราคาสุกรลดลง เพราะมีการขยายการผลิตจนทำให้มีปริมาณสุกรมากเกินความต้องการ ประกอบกับมีการจัดจำหน่ายเนื้อสุกรราคาถูกเพื่อกระตุ้นการบริโภค

(2) ราคา

ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ปี 2555 เฉลี่ยประมาณกิโลกรัมละ 57.00 บาท ลดลงจากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 65.50 บาทของปี 2554 ร้อยละ 12.98 ทั้งนี้ราคาสุกรได้ลดลงตั้งแต่ต้นปี 2555 จากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 61.06 บาทในเดือนมกราคม เหลือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 52.89 บาทในเดือนมีนาคม เนื่องจากมีปริมาณสุกรเพิ่มขึ้น ขณะที่ความต้องการบริโภคค่อนข้างทรงตัว ทำให้มีปริมาณสุกรส่วนเกินเหลือสะสมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรประสบการขาดทุน ในเดือนเมษายนราคาสุกรปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศร้อนทำให้สุกรเจริญเติบโตช้าลง ประกอบกับมีการส่งออกสุกรมีชีวิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้นเพื่อระบายผลผลิตและมีการจัดจำหน่ายเนื้อสุกรราคาถูกเพื่อกระตุ้นการบริโภค ทำให้สามารถลดปริมาณสุกรส่วนเกินได้ส่วนหนึ่ง แต่ราคาสุกรเริ่มอ่อนตัวลงอีกตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นมา และลดลงมากในเดือนตุลาคม โดยราคาลดลงเหลือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 51.53 บาท เนื่องจากความต้องการบริโภคชะลอตัวจากภาวะฝนตกชุกต่อเนื่องและเกิดน้ำท่วมในบางพื้นที่ ประกอบกับมีเทศกาลกินเจ แต่ในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคมราคาสุกรปรับตัวสูงขึ้น เพราะมีเทศกาลต่างๆ และการท่องเที่ยวในช่วงปลายปีทำให้ความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น

(3) การส่งออก

การส่งออกสุกรมีปริมาณเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดจากโรคปากและเท้าเปื่อย โดยเป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูปร้อยละ 1-2 และสุกรมีชีวิตร้อยละ 3-4 เนื้อสุกรส่งออกไปยังฮ่องกงและสปป.ลาว ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปส่งออกไปยังญี่ปุ่นและฮ่องกง สำหรับสุกรมีชีวิตส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมาร์ ปี 2555 ส่งออกเนื้อสุกรประมาณ 1,500 ตัน มูลค่า 94.00 ล้านบาท ลดลงจากปี 2554 ซึ่งส่งออกปริมาณ 2,577 ตัน มูลค่า 140.24 ล้านบาท ร้อยละ 41.79 และ 32.97 ตามลำดับ ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปส่งออกประมาณ 12,000 ตัน มูลค่า 2,600.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งส่งออกปริมาณ 9,450 ตัน มูลค่า 2,155.60 ล้านบาท ร้อยละ 26.98 และ 20.62 ตามลำดับ สำหรับสุกรมีชีวิตส่งออกประมาณ 642,00 ตัว เป็นสุกรพันธุ์ประมาณ 42,000 ตัว ลดลงจากปี 2554 ซึ่งส่งออก 83,044 ตัว ร้อยละ 49.42 และเป็นสุกรมีชีวิตอื่นๆ ประมาณ 600,000 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งส่งออก 353,716 ตัว ร้อยละ 69.63

(4) การนำเข้า

ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ของสุกรแช่เย็นแช่แข็ง (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) และผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ปี 2555 นำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ประมาณ 15,000 ตัน มูลค่า 180.00 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 21,463 ตัน มูลค่า 289.48 ล้านบาทของปี 2554 ร้อยละ 30.11 และ 37.82 ตามลำดับ เนื่องจากราคาสุกรภายในประเทศลดลงทำให้ความต้องการนำเข้าไม่เพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่นำเข้าตับจากเยอรมนี เกาหลีใต้ แคนาดา และเดนมาร์ก และส่วนอื่นๆ จากเนเธอร์แลนด์

เยอรมนี อิตาลี และเบลเยียม ส่วนผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรนำเข้าประมาณ 860 ตัน มูลค่า 57.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 836 ตัน มูลค่า 54.00 ล้านบาทของปี 2554 ร้อยละ 2.87 และ 5.56 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าการผลิตเนื้อสุกรจะมีปริมาณรวม 104.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 เพียงร้อยละ 0.33 โดยคาดว่าประเทศผู้ผลิตที่สำคัญหลายประเทศ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และแคนาดา จะผลิตลดลงร้อยละ 0.55 1.28 และ 0.84 ตามลำดับ เนื่องจากต้นทุนค่าอาหารสัตว์สูงขึ้นทำให้กำไรของผู้ผลิตลดลง แต่มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและมีการสนับสนุน/อุดหนุนด้านการผลิตของรัฐบาลในบางประเทศ ทำให้ผลผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยคาดว่าจีน บราซิล และรัสเซีย จะผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.17 2.15 และ 1.47 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าความต้องการบริโภคเนื้อสุกรจะมีปริมาณรวม 104.25 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 เพียงร้อยละ 0.45 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวในหลายประเทศโดยเฉพาะในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทำให้ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรลดลง แต่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นในจีน รัสเซีย และบราซิล ทำให้ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

(2) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 7.34 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 1.35 โดยคาดว่าสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับ 1 จะส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.82 และสหภาพยุโรปจะส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.17 เนื่องจากตลาดรัสเซียและจีนมีความต้องการเพิ่มขึ้น ส่วนบราซิล ชิลี และเม็กซิโก จะส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.61 2.94 และ 22.22 ตามลำดับ แต่คาดว่าแคนาดาจะส่งออกลดลงร้อยละ 4.40 เนื่องจากผลผลิตลดลงและค่าเงินที่แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง

(3) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าจะมีปริมาณนำเข้ารวม 6.83 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 1.26 โดยคาดว่ารัสเซีย จีน เม็กซิโก และเกาหลีใต้ จะนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.56 5.16 2.22 และ 1.00 ตามลำดับ ส่วนญี่ปุ่นคาดว่าจะนำเข้าในระดับเดิม สำหรับฮ่องกงคาดว่าจะนำเข้าปริมาณ 0.45 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 1.14

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คาดว่า ปี 2556 จะมีปริมาณการผลิตสุกร 13.06 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 12.82 ล้านตัวของปี 2555 ร้อยละ 1.84 ปริมาณการผลิตใกล้เคียงกับปี 2555 โดยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากราคาสุกรในปี 2555 ลดลงมากจากการขยายการผลิตมากเกินความต้องการ ประกอบกับราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตสุกรสูงขึ้น จึงมีผู้เลี้ยงสุกรบางส่วนขาดทุนจนต้องเลิกกิจการไปซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายเล็กและรายย่อย ขณะที่รายใหญ่บางรายยังมีการขยายการผลิต จึงคาดว่าปริมาณการผลิตโดยรวมจะยังคงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าปริมาณการบริโภคสุกรจะเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เพราะราคาสุกรจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2555 ประกอบกับกำลังซื้อของประชาชนไม่ได้เพิ่มขึ้นในขณะที่สินค้าต่างๆ มีราคาสูงขึ้น โดยคาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคสุกร 12.00 ล้านตัว หรือ 0.96 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 0.73

(2) ราคา

ปี 2556 คาดว่าราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้โดยเฉลี่ยจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2555 แม้ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยและคาดว่าต้นทุนการผลิตสุกรจะยังคงอยู่ในระดับสูง ส่วนราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2555

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละจะไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสุกรภายในประเทศจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2555 ประกอบกับฮ่องกงซึ่งเป็นตลาดส่งออกเนื้อสุกรของไทยนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการนำเข้าจากไทยลดลง ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปคาดว่าการส่งออกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีโรงงานแปรรูปเพื่อส่งออกเพิ่มขึ้นและตลาดยังมีความต้องการเพิ่มขึ้น สำหรับสุกรมีชีวิตที่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกัมพูชาคาดว่าจะลดลงจากปี 2555 ซึ่งมีการส่งออกปริมาณมากเพราะต้องการระบายผลผลิตส่วนเกิน

(4) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าการนำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสุกรภายในประเทศจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2555 ทำให้ความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้น ส่วนการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2555

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 โรคระบาด โดยเฉพาะโรค PRRS ซึ่งทำให้อัตราการสูญเสียจากการเลี้ยงสุกรสูงขึ้น แม้ว่าจะมีการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งช่วยลดความเสียหายจากโรค แต่ถ้ามีการระบาดของโรคดังกล่าวในวงกว้างเช่นเดียวกับปี 2554 รวมทั้งปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนซึ่งทำให้สุกรมีภูมิต้านทานต่อโรคต่ำ อาจทำให้ปริมาณการผลิตลดลง

2.3.2 ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสุกร

(1) ภัยแล้งหรืออุทกภัย ถ้าเกิดในแหล่งผลิตพืชอาหารสัตว์ที่สำคัญของไทยหรือของโลกจะมีผลกระทบทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหายและส่งผลให้ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้น เช่น การเกิดภัยแล้งในสหรัฐอเมริกาในปี 2555 ส่งผลให้ราคาข้าวโพดและกากถั่วเหลืองสูงขึ้น โดยเฉพาะราคากากถั่วเหลืองปรับตัวสูงขึ้นมากเพราะไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งในรูปถั่วเหลืองเมล็ดและกากถั่วเหลืองกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณการใช้ภายในประเทศ

(2) นโยบายรับจำนำของรัฐบาล ทำให้ราคาข้าว มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ในระดับสูง จึงส่งผลให้ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ ได้แก่ รำข้าว ปลายข้าว ข้าวโพด และมันเส้น สูงขึ้น ส่งผลต่อเนื่องทำให้ต้นทุนการผลิตสุกรสูงขึ้นด้วย

(3) ราคาน้ำมันและก๊าซ มีแนวโน้มที่จะทรงตัวในระดับสูง แต่ก็ยังมีความผันผวนจากสถานการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลาง ถ้าราคาปรับตัวสูงขึ้นจะทำให้ต้นทุนค่าขนส่งปัจจัยการผลิตต่างๆ

เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอาหารสัตว์ซึ่งจะทำให้ราคาอาหารสัตว์สูงขึ้น นอกจากนี้การปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมันจะทำให้ความต้องการใช้พืชพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อปริมาณวัตถุดิบอาหารสัตว์และทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

(3) ค่าแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาทต่อวันจะมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 ส่งผลกระทบทำให้ต้นทุนการผลิตสุกรสูงขึ้นด้วย เนื่องจากต้องปรับค่าจ้างแรงงานในการเลี้ยงสุกร รวมทั้งแรงงานต่างด้าวซึ่งตามกฎหมายก็ต้องปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทต่อวันด้วย แม้อาจมีผู้ไม่ปฏิบัติตามแต่ก็ต้องมีการปรับค่าจ้างจากเดิม มิฉะนั้นอาจขาดแคลนแรงงานได้

2.3.3 ความผันผวนของค่าเงินบาท เงินบาทมีโอกาสแข็งค่าขึ้นจากเงินทุนที่ไหลเข้ามาลงทุนในตลาดเอเชียและไทย ถ้าค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าหรือคู่แข่งจะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกลดลง สำหรับสินค้าสุกรได้รับผลกระทบน้อยเพราะเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก การส่งออกมีปริมาณน้อย

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2551-2556

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
จีน	46,205	48,905	51,070	49,500	51,400	2.28	52,000
สหภาพยุโรป *	22,596	22,434	22,571	22,938	22,750	0.36	22,625
สหรัฐอเมริกา	10,599	10,442	10,186	10,331	10,575	-0.15	10,440
บราซิล	3,015	3,130	3,195	3,227	3,260	1.89	3,330
รัสเซีย	1,736	1,844	1,920	2,000	2,045	4.17	2,075
เวียดนาม	1,850	1,910	1,930	1,960	2,000	1.83	2,025
แคนาดา	1,786	1,788	1,771	1,797	1,790	0.09	1,775
ฟิลิปปินส์	1,242	1,234	1,247	1,250	1,300	1.05	1,275
ประเทศอื่น ๆ	8,868	8,846	9,043	8,981	9,243	0.98	9,165
รวม	**97,897**	**100,533**	**102,933**	**101,984**	**104,363**	**1.43**	**104,710**

หมายเหตุ: 1/ ข้อมูลเบื้องต้น
2/ คาดคะเน
* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, October 2012

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2551-2556

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
จีน	46,691	48,823	51,157	50,004	51,940	2.40	52,615
สหภาพยุโรป *	21,024	21,057	20,841	20,753	20,490	-0.66	20,270
สหรัฐอเมริกา	8,813	9,013	8,653	8,340	8,457	-1.59	8,369
รัสเซีย	2,843	2,719	2,835	2,971	3,020	2.12	3,075
บราซิล	2,390	2,423	2,577	2,644	2,656	3.03	2,686
ญี่ปุ่น	2,486	2,467	2,488	2,522	2,533	0.60	2,531
เวียดนาม	1,826	1,891	1,912	1,940	1,980	1.89	2,005
เม็กซิโก	1,605	1,770	1,784	1,710	1,805	2.02	1,790
ประเทศอื่น ๆ	10,321	10,227	10,496	10,698	10,910	1.57	10,912
รวม	**97,999**	**100,390**	**102,743**	**101,582**	**103,791**	**1.27**	**104,253**

หมายเหตุ: 1/ ข้อมูลเบื้องต้น

2/ คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, October 2012

ตารางที่ 3 ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2551-2556

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
สหรัฐอเมริกา	2,110	1,857	1,916	2,354	2,425	5.29	2,445
สหภาพยุโรป *	1,727	1,416	1,755	2,204	2,280	10.50	2,375
แคนาดา	1,129	1,123	1,159	1,197	1,250	2.71	1,195
บราซิล	625	707	619	584	605	-2.53	645
จีน	223	232	278	244	215	-0.23	200
ชิลี	142	152	130	139	170	2.74	175
เม็กซิโก	91	70	78	86	90	1.85	110
เบลารุส	54	31	62	85	87	21.68	90
ออสเตรเลีย	48	40	41	41	37	-4.84	35
อื่น ๆ	71	54	44	62	78	3.32	65
รวม	**6,220**	**5,682**	**6,082**	**6,996**	**7,237**	**5.24**	**7,335**

หมายเหตุ: 1/ ข้อมูลเบื้องต้น

2/ คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 27 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, October 2012

ตารางที่ 4 ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2551-2556

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555[1/]	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556[2/]
ญี่ปุ่น	1,267	1,138	1,198	1,254	1,260	0.86	1,260
รัสเซีย	1,107	876	916	971	975	-1.50	1,000
จีน	709	270	415	758	775	12.87	815
เม็กซิโก	535	678	687	594	675	3.38	690
เกาหลีใต้	430	390	382	640	500	8.30	505
สหรัฐอเมริกา	377	378	390	364	367	-0.91	363
ฮ่องกง	346	369	347	432	440	6.59	445
อื่น ๆ	1,489	1,441	1,560	1,594	1,757	4.41	1,756
รวม	**6,260**	**5,540**	**5,895**	**6,607**	**6,749**	**3.32**	**6,834**

หมายเหตุ: 1/ ข้อมูลเบื้องต้น
2/ คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, October 2012

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคสุกร ปี 2551-2556

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม	2556**
ปริมาณการผลิต[1/] (ล้านตัว)	12.088	11.771	12.099	11.890	12.824	1.29	13.060
(ล้านตัน)	0.967	0.942	0.968	0.951	1.026	1.29	1.045
ปริมาณส่งออก[2/] (ตัน)	9,917	9,264	9,724	12,027	13,500	9.18	16,500
ปริมาณการบริโภค[3/] (ล้านตัน)	0.952	0.886	0.922	0.903	0.953	0.21	0.960

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น
** คาดคะเน

ที่มา: 1/, 3/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
2/ กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การส่งออกเนื้อสุกรชำแหละ เนื้อสุกรแปรรูป และสุกรมีชีวิต ปี 2551-2555

รายการ		2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อสุกรชำแหละ	ปริมาณ (ตัน)	4,107	2,648	1,500	2,577	1,500	-18.47
	มูลค่า : ล้านบาท	337.81	141.50	78.04	140.24	94.00	-22.64
เนื้อสุกรแปรรูป	ปริมาณ (ตัน)	5,810	6,616	8,224	9,450	12,000	19.81
	มูลค่า : ล้านบาท	1,507.08	1,617.06	1,819.96	2,155.60	2,600.00	14.78
สุกรพันธุ์	ปริมาณ (ตัว)	144,562	48,969	46,497	83,044	42,000	-17.67
	มูลค่า : ล้านบาท	303.62	102.82	129.30	318.58	84.00	-13.40
สุกรมีชีวิตอื่น ๆ	ปริมาณ (ตัว)	283,608	389,110	242,831	353,716**	600,000	15.07
	มูลค่า : ล้านบาท	1,012.43	1,683.20	1,036.04	1,579.76	2,400.00	18.09

หมายเหตุ: * ประมาณการ
** ปรับปริมาณส่งออกที่ผิดปกติ เดือนธันวาคม 2554

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) ปี 2551-2555

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	142	262	946	836	860	61.00
มูลค่า (ล้านบาท)	35.45	39.66	40.16	54.00	57.00	13.41
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	11,485	11,095	10,142	21,463	15,000	12.68
มูลค่า (ล้านบาท)	208.16	162.72	111.77	289.48	180.00	2.89

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2551-2555

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	53.32	56.88	59.99	65.50	57.00	2.78
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	82.25	53.44	52.03	54.42	63.00	-5.02
เนื้อสุกรแปรรูป	259.39	244.42	221.30	228.11	217.00	-4.17
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ของสุกรรวม	18.12	14.67	11.02	13.49	12.00	-8.68
ตับ	29.16	27.14	26.39	22.77	20.00	-8.88

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กรมศุลกากร

18. โคเนื้อ

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 การผลิตเนื้อโคของประเทศต่างๆ ลดลงในอัตราร้อยละ 0.44 ต่อปี ในปี 2555 มีปริมาณการผลิต 57.17 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีปริมาณการผลิต 56.99 ล้านตัน ร้อยละ 0.32 ประเทศผู้ผลิตเนื้อโครายใหญ่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และจีน มีผลผลิตเนื้อโคลดลงแต่ไม่มากนัก แต่บางประเทศมีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ บราซิล และอินเดีย ส่งผลให้ผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศต่างๆ ระหว่างปี 2551-2555 ลดลงในอัตราร้อยละ 0.84 ต่อปี ประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมา ได้แก่ บราซิล และสหภาพยุโรป การบริโภคเนื้อโคในปี 2555 มีปริมาณ 55.51 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีการบริโภคปริมาณ 55.38 ล้านตัน ร้อยละ 0.23

(2) การส่งออก

การส่งออกเนื้อโคปี 2551-2555 เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.64 ต่อปี โดยอินเดียมีการส่งออกมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ บราซิลและออสเตรเลีย ในปี 2555 มีการส่งออกเนื้อโค 8.32 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีการส่งออก 8.11 ล้านตัน ร้อยละ 2.59 เนื่องจากอินเดียมีการส่งออกเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 29.82 และบราซิลส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.02 แม้ว่าออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา จะมีการส่งออกลดลง แต่จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้นของอินเดียและบราซิล ส่งผลให้การส่งออกเนื้อโคของโลกเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

การนำเข้าเนื้อโคปี 2551-2555 มีการนำเข้าลดลงในอัตราร้อยละ 0.31 ต่อปี ในปี 2555 มีการนำเข้าเนื้อโค 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีการนำเข้า 6.52 ล้านตัน ร้อยละ 2.45 เนื่องจากสหรัฐอเมริกา รัสเซีย และญี่ปุ่น มีการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้น ส่วนเกาหลีใต้และสหภาพยุโรปมีการนำเข้าลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 การผลิตโคเนื้อของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 2.92 ต่อปี สำหรับปี 2555 มีปริมาณการผลิตโคเนื้อ 1.06 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 153.08 พันตัน ลดลงจากปี 2554 ซึ่งมีปริมาณการผลิต 1.09 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 161.41 พันตัน ร้อยละ 2.75 เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อกว่าร้อยละ 50 ได้หันไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น และเกษตรกรบางส่วนได้มีการขายโคเนื้อออกไปเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้โคเนื้อมีจำนวนน้อยลง

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2551-2555 ความต้องการบริโภคเนื้อโคของไทยลดลงในอัตราเพียงร้อยละ 0.08 ต่อปี สำหรับปี 2555 คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคโคเนื้อ 1.25 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 180.58 พันตัน ทรงตัวจากปี 2554 เนื่องจากราคาโคเนื้อและเนื้อโคที่ปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 10-20 จากปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การบริโภคเนื้อโคชะลอตัวลง ประกอบกับมีความเชื่อด้านศาสนาและการรักษาสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการบริโภคเนื้อโคอีกด้วย

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้

จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2551-2555 ราคาโคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.10 ต่อปี สำหรับปี 2555 โคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้ราคากิโลกรัมละ 58.00 บาท สูงขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีราคากิโลกรัมละ 49.76 บาท ร้อยละ 16.56 เนื่องจากปริมาณการผลิตลดลง ทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น ส่วนใหญ่โคเนื้อที่ซื้อไปเพื่อเข้าโรงฆ่าจะเป็นแม่โคและเป็นโคขนาดใหญ่ และจากการที่ราคาโคมีชีวิตปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มีการปรับราคาเนื้อโคชำแหละตามไปด้วย โดยปัจจุบันราคาเนื้อโคชำแหละกิโลกรัมละ 200-240 บาท สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 25-30

- ราคาส่งออก

ปี 2551-2555 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 9.79 ต่อปี ในปี 2555 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 16.20 ส่วนราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงในอัตราร้อยละ 7.37 ต่อปี ในปี 2555 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 21.04

- ราคานำเข้า

ปี 2551-2555 ราคานำเข้าโคมีชีวิตลดลงในอัตราร้อยละ 5.29 ต่อปี ในปี 2555 ราคานำเข้าโคมีชีวิตลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 5.29 ส่วนราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงในอัตราร้อยละ 9.29 ต่อปี โดยเนื้อโคที่นำเข้าจะเป็นเนื้อโคคุณภาพ ซึ่งผลิตในประเทศได้ไม่เพียงพอกับความต้องการเพื่อรองรับผู้บริโภคในตลาดบน ในปี 2555 ราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 5.10

(3) การส่งออก

ปี 2551-2555 การส่งออกโคมีชีวิตของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.23 ต่อปี โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย และสปป.ลาว ปี 2555 การส่งออกโคมีชีวิตมีปริมาณ 147,000 ตัว มูลค่า 1,400 ล้านบาท เทียบกับปี 2554 ซึ่งส่งออกปริมาณ 121,778 ตัว มูลค่า 998.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.71 และ 40.27 ตามลำดับ ประเทศเพื่อนบ้านยังคงมีความต้องการโคเนื้อจากไทย แม้ว่าราคาโคเนื้อจะปรับตัวสูงขึ้น แต่การส่งออกโคมีชีวิตก็ยังคงเพิ่มขึ้น

ปี 2551-2555 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตรา 1.89 เท่า ต่อปี เนื่องจากยังคงมีความต้องการเนื้อโคจากประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ปี 2555 การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 6,430 ตัน มูลค่า 665 ล้านบาท เทียบกับปี 2554 ซึ่งส่งออกปริมาณ 4,464 ตัน มูลค่า 381 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.04 และ 74.54 ตามลำดับ เนื่องจากมีการส่งออกเนื้อโคส่วนใหญ่ไปยัง สปป.ลาว เพิ่มขึ้น

(4) การนำเข้า

ปี 2551-2555 การนำเข้าโคมีชีวิตของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 58.47 ต่อปี โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศเมียนมาร์ ปี 2555 การนำเข้าโคมีชีวิตมีปริมาณ 71,140 ตัว มูลค่า 305 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 46,107 ตัว มูลค่า 205.03 ล้านบาท ร้อยละ 54.29 และ 48.76 ตามลำดับ

ปี 2551-2555 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 64.33 ต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเนื้อโคจากประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ส่วนผลิตภัณฑ์นำเข้าจากประเทศอินเดีย นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ปี 2555 การนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 11,470 ตัน มูลค่า 1,705 ล้านบาท เทียบกับปี 2554 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 7,626.37 ตัน มูลค่า 1,078.68 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.40 และ 58.06 ตามลำดับ การนำเข้าเนื้อโคคุณภาพจากออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่มีการนำเข้าเนื้อโคที่เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 40 จากประเทศอินเดีย ซึ่งคาดว่าจะเป็นการนำเข้าเพื่อส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

2. แนวโน้ม ปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าการผลิตเนื้อโคจะมีปริมาณ 57.53 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 0.62 ประเทศที่คาดว่าจะผลิตเนื้อโคเพิ่มขึ้นเป็นปีที่สองติดต่อกัน ได้แก่ อินเดียและบราซิล ส่วนจีนคาดว่ามีการผลิตเพิ่มขึ้น แต่สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป คาดว่ามีผลผลิตลดลง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2556 คาดว่าจะมีการบริโภคเนื้อโค 55.57 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 0.11 โดยประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุดยังคงเป็นสหรัฐอเมริกา 11.36 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ บราซิล 7.99 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 7.75 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าจะมีการส่งออกเนื้อโค 8.96 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 7.69 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้ามีความต้องการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้น อินเดียมีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.57 บราซิล ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ก็มีการส่งออกเนื้อโคเพิ่มขึ้น ยกเว้นสหรัฐอเมริกาที่มีการส่งออกลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าจะมีการนำเข้าเนื้อโคของโลก 6.98 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 4.49 เนื่องจากสหรัฐอเมริกา รัสเซีย เกาหลีใต้ นำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้น และญี่ปุ่น ผลผลิตลดลง ความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น จึงนำเข้าเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่ามีปริมาณการผลิตลดลงจากปี 2555 เนื่องจากเกษตรกรยังคงหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลตอบแทนสูงกว่าแทน และมีข้อจำกัดในปัจจัยต่างๆ ในการผลิต เช่น พื้นที่การเลี้ยง

โคเนื้อ จึงทำให้เกษตรกรกลับมาเลี้ยงโคเนื้อไม่มากนัก การขยายพันธุ์จึงทำได้น้อยมาก ปริมาณการผลิตยังคงลดลง ถึงแม้ว่าราคาโคเนื้อจะปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่จูงใจให้เกษตรกรกลับมาเลี้ยงโคเนื้อ

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

โคที่ผลิตได้ในประเทศจะใช้บริโภคเกือบทั้งหมด และมีบางส่วนที่ได้จากการนำเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย และลักลอบนำเข้าทั้งในรูปของโคมีชีวิตและเนื้อโคชำแหละ ปี 2556 คาดว่าการบริโภคใกล้เคียงกับปี 2555 หรือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามการเพิ่มของประชากร

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2556 คาดว่าราคาโคเนื้อจะสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณการผลิตลดลง ส่วนราคาเนื้อโคภายในประเทศจะปรับสูงขึ้น

- ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2556 คาดว่าราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2555 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับปี 2555 ส่วนราคานำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ คาดว่าจะสูงขึ้นจากปี 2555

(3) การส่งออก

ปี 2556 คาดว่าการส่งออกโคมีชีวิตและเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2555

(4) การนำเข้า

ปี 2556 คาดว่าการนำเข้าโคมีชีวิตเพิ่มขึ้นจากปี 2555 เนื่องจากจำนวนโคเนื้อในประเทศลดลง จึงมีการนำเข้าแม่โคจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น แต่จะนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2555 เนื่องจากยังคงมีความต้องการเนื้อโคเพิ่มขึ้น และราคาเนื้อโคในประเทศมีราคาที่สูงขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตของไทย

2.3.1 ปัจจัยการผลิต

ผลผลิตโคเนื้อในประเทศ 2-3 ปีที่ผ่านมาลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในช่วงปี 2551-2552 ราคาโคเนื้อตกต่ำ เกษตรกรประสบภาวะขาดทุน มีการส่งออกโคมีชีวิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย ลาว กัมพูชา เวียดนาม ซึ่งมีความต้องการโคเนื้อจากไทย เนื่องจากราคาถูก จึงส่งผลให้เกษตรกรมีการขายโคเนื้อออกไปเป็นจำนวนมาก และเกษตรกรบางส่วนนำพื้นที่ไปปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ดีและมีรายได้สูงกว่าการเลี้ยงโคเนื้อ ส่งผลให้ขาดแคลนพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ ประกอบกับวัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้น จึงส่งผลให้ปริมาณการผลิตโคเนื้อลดลง ในอนาคตอาจจะเกิดการขาดแคลนแม่พันธุ์โคเนื้อได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ทั้งเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อคุณภาพดี จะขาดแคลนโคเนื้อเข้าขุน และเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อทั่วไปก็จะขาดแคลนแม่พันธุ์โคเนื้อในการผลิตลูกโค จึงควรเร่งส่งเสริมและหามาตรการในการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาเลี้ยงโคเนื้อกันให้มากขึ้น เพื่อรองรับตลาดในอนาคต

2.3.2 นโยบายการค้าเสรี (AEC)

ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 จึงต้องสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ดังกล่าว โดยไทยมีศักยภาพในการผลิตเนื้อโคคุณภาพดีและเป็นที่ต้องการของประเทศเพื่อนบ้านสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มีรายได้สูง ตลาดอาเซียนมีความต้องการ

โคเนื้อและผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูง และไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง โดยไทยส่งออกโคมีชีวิตส่วนใหญ่ไปยังประเทศมาเลเซีย ส่วนเนื้อโคแช่เย็นแช่แข็งส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศลาว แม้ว่าประเทศเพื่อนบ้านจะยังคงมีความต้องการโคเนื้อจากไทย แต่ผลผลิตโคเนื้อกลับลดลง จากการที่เกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่เลี้ยงโคไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดที่ได้ผลตอบแทนที่ดีและเร็วกว่าดังกล่าวแล้ว ราคาโคเนื้อจึงขยับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้การส่งออกชะลอตัวลง เกษตรกรหรือสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคเนื้อจะต้องมีการวางแผนการผลิตและการตลาดเพื่อรองรับตลาดอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น อาจจะต้องหาฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อโคของโลก

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
สหรัฐอเมริกา	12,163	11,891	12,046	11,988	11,709	-0.677	11,273
บราซิล	9,024	8,935	9,115	9,030	9,210	0.515	9,375
สหภาพยุโรป	8,090	7,913	8,048	8,023	7,815	-0.552	7,700
จีน	6,132	5,764	5,600	5,550	5,540	-2.380	5,580
อินเดีย	2,552	2,514	2,842	3,244	3,643	10.151	4,168
อื่นๆ	20,391	20,150	19,634	19,153	19,253	-1.642	19,429
รวม	**58,352**	**57,167**	**57,285**	**56,988**	**57,170**	**-0.440**	**57,525**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade USDA Foreign Agricultural Service, October 2012

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของโลก

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
สหรัฐอเมริกา	12,403	12,239	12,038	11,651	11,666	-1.703	11,361
บราซิล	7,252	7,374	7,592	7,730	7,876	2.145	7,985
สหภาพยุโรป	8,352	8,263	8,147	7,941	7,855	-1.611	7,750
จีน	6,080	5,749	5,589	5,523	5,524	-2.292	5,571
อาร์เจนตินา	2,758	2,761	2,346	2,320	2,452	-4.010	2,602
อื่นๆ	20,632	19,799	20,430	20,210	20,140	-0.277	20,297
รวม	**57,477**	**56,185**	**56,142**	**55,375**	**55,513**	**-0.837**	**55,566**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade USDA Foreign Agricultural Service, October 2012

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคของโลก

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
อินเดีย	672	609	917	1,294	1,680	29.515	2,160
บราซิล	1,801	1,596	1,558	1,340	1,394	-6.641	1,450
ออสเตรเลีย	1,407	1,364	1,368	1,410	1,380	-0.056	1,410
สหรัฐอเมริกา	905	878	1,043	1,263	1,124	8.297	1,111
นิวซีแลนด์	533	514	530	503	521	-0.670	529
อื่น ๆ	2,298	2,508	2,419	2,305	2,225	-1.479	2,296
รวม	**7,616**	**7,469**	**7,835**	**8,115**	**8,324**	**2.642**	**8,956**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade USDA Foreign Agricultural Service, October 2012

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคของโลก

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
สหรัฐอเมริกา	1,151	1,191	1,042	933	1,069	-3.844	1,188
รัสเซีย	1,228	1,053	1,075	1,065	1,070	-2.607	1,080
ญี่ปุ่น	659	697	721	745	746	3.196	750
เกาหลีใต้	295	315	366	431	375	8.258	405
สหภาพยุโรป	466	498	437	367	350	-8.403	350
อื่นๆ	2,976	2,796	3,000	2,982	3,073	1.294	3,204
รวม	**6,775**	**6,550**	**6,641**	**6,523**	**6,683**	**-0.314**	**6,977**

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade USDA Foreign Agricultural Service, October 2012

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก การนำเข้า และการบริโภคเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
การผลิต [1/] (ล้านตัว)	1.187	1.173	1.160	1.087	1.063	-2.924
(พันตันน้ำหนักซาก)	170.930	168.960	167.080	161.410	153.080	-2.628
ส่งออก [2/] (พันตัน)	0.090	0.610	0.490	4.560	4.460	166.921
นำเข้า [2/] (พันตัน)	1.860	2.020	2.980	7.870	7.630	51.937
การบริโภค [1/] (ล้านตัว)	1.250	1.252	1.255	1.254	1.254	0.080
(พันตันน้ำหนักซาก)	180.000	180.290	180.720	180.580	180.580	0.080

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

[2/] กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การนำเข้า-ส่งออกโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
การส่งออก						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	93,986.00	236,036.00	254,601.00	121,778.00	147,000.00	8.230
มูลค่า (ล้านบาท)	642.75	1,474.36	1,448.61	998.04	1,400.00	12.375
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	86.01	613.59	497.14	4,463.89	6,430.00	189.012
มูลค่า (ล้านบาท)	13.82	46.70	43.13	381.40	665.00	167.713
การนำเข้า						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	15,529.00	9,687.00	26,479.00	46,107.00	71,140.00	58.472
มูลค่า (ล้านบาท)	75.67	57.42	110.76	205.03	305.00	50.090
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	1,861.55	2,016.65	2,978.94	7,626.37	11,470.00	64.326
มูลค่า (ล้านบาท)	384.65	391.18	578.18	1,078.68	1,705.00	49.068

หมายเหตุ: * ประมาณการ
และการส่งออกโคมีชีวิตไม่รวมตัวเลขที่ผิดปกติจากการส่งออกโคเนื้อไปเยอรมนี 234,733 ตัว มูลค่า 407,428บาท เฉลี่ยตัวละ 1.74 บาท

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้[1/] (บาท/กก.)	44.02	43.51	43.29	49.76	58.00	7.099
ราคาส่งออก [2/]						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	6,838.78	6,246.38	5,689.73	8,195.57	9,523.00	9.788
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	160.68	76.11	86.76	85.44	103.42	-7.370
ราคานำเข้า [2/]						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	4,872.82	5,927.53	4,182.94	4,446.83	4,287.32	5.289
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	206.63	193.98	194.09	141.44	148.65	-9.286

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: [1/] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
[2/] จากการคำนวณข้อมูลในตารางที่ 6

19. โคนม

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2551-2555 จำนวนโคนมในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.18 ต่อปี ในปี 2555 โคนมที่เลี้ยงในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีจำนวน 132.92 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 131.09 ล้านตัว ของปี 2554 ร้อยละ 1.40 ประเทศที่มีการเลี้ยงโคนมมากที่สุดคือ ประเทศอินเดีย มีโคนมถึง 46.20 ล้านตัว

ปี 2551-2555 ผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.71 ต่อปี โดยผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2555 ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คาดว่ามีจำนวนรวม 461.83 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 450.27 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 2.57 ประเทศที่มีผลผลิตน้ำนมดิบสูงที่สุดคือ สหภาพยุโรปมีผลผลิตน้ำนมดิบรวม 140.00 ล้านตัน

อัตราการให้น้ำนมของแม่โคในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญในปี 2555 สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่สามารถเลี้ยงโคนมได้น้ำนมในอัตราต่อตัวสูงที่สุดคือ 9.85 ตันต่อปี รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น 9.31 ตันต่อปี และแคนาดา 8.51 ตันต่อปี

ปี 2551-2555 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 3.82 ต่อปี โดยปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในปี 2555 ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คาดว่ามีจำนวนรวม 3.86 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.64 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 6.04 ประเทศที่ผลิตนมผงขาดมันเนยสูงที่สุดคือ สหภาพยุโรป จำนวน 1.20 ล้านตัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2551-2555 ความต้องการบริโภคน้ำนมของประเทศต่างๆ รวมกันมีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.35 ต่อปี ในปี 2555 มีความต้องการบริโภค 172.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 170.33 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 1.42 อินเดียเป็นประเทศที่บริโภคน้ำนมสูงที่สุดคือ 51.61 ล้านตันต่อปี

ความต้องการบริโภคนมผงขาดมันเนยในช่วงปี 2551-2555 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 4.29 ต่อปี ในปี 2555 มีการบริโภครวม 3.21 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.05 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 5.25 ประเทศที่มีการบริโภคสูงสุดคือ สหภาพยุโรป มีการบริโภค 0.75 ล้านตัน

(2) การส่งออก ผลิตภัณฑ์นมส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ นมผงขาดมันเนย ในช่วงปี 2551-2555 การส่งออกนมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญมีอัตราเพิ่มร้อยละ 11.34 ต่อปี ในปี 2555 การส่งออกของประเทศต่างๆ รวม 1.57 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.56 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 0.64 ประเทศที่ส่งออกนมผงขาดมันเนยจำนวนสูงที่สุดคือ สหภาพยุโรป ส่งออก 0.50 ล้านตัน

(3) การนำเข้า ในช่วงปี 2551-2555 การนำเข้านมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญมีอัตราเพิ่มร้อยละ 10.14 ต่อปี โดยในปี 2555 ปริมาณนำเข้าของประเทศต่างๆ รวม 1.01 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.98 ล้านตัน ของปี 2554 ร้อยละ 3.06 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุดคือ ประเทศอินโดนีเซีย นำเข้า 0.24 ล้านตัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2551-2555 จำนวนโคนมเพศเมียมีอัตราเพิ่มร้อยละ 4.14 ต่อปี โดยในปี 2555 (ณ วันที่ 1 มกราคม) มีจำนวน 566,758 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีจำนวน 554,468 ตัว ร้อยละ 2.22 และจำนวนแม่โคนมมีอัตราเพิ่มร้อยละ 0.91 ต่อปี โดยในปี 2555 มีแม่โค 295,634 ตัว ลดลงจาก

310,522 ตัว ของปี 2554 ร้อยละ 4.79 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในช่วงปี 2551-2555 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 7.94 ต่อปี โดยปี 2555 มีผลผลิต 1,064,270 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 984,960 ตัน ของปี 2554 ร้อยละ 8.05 เนื่องจากราคาน้ำนมดิบอยู่ในเกณฑ์สูง เกษตรกรจึงให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการฟาร์ม ทั้งเรื่องอาหารที่ใช้เลี้ยงโคนม และการคัดเลือกแม่โคจากแม่โคสายพันธุ์ดี ให้ปริมาณน้ำนมมาก พร้อมทั้งคัดแม่โคที่อายุมาก สุขภาพไม่แข็งแรง ผสมติดลูกยาก ออกจากฟาร์ม จึงส่งผลให้ผลผลิตน้ำนมดิบเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2551-2555 ความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่มมีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.91 ต่อปี โดยในปี 2555 มีปริมาณการบริโภค 940,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 938,000 ตัน ของปี 2554 ร้อยละ 0.21

(2) ราคา ในปี 2555 ราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 16.88 บาท ราคากลางรับซื้อน้ำนมดิบหน้าโรงงานกิโลกรัมละ 18.00 บาท

(3) การส่งออกผลิตภัณฑ์นม ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่เป็นการ re-export คือนำเข้ามาแล้วส่งออก สินค้าส่งออกส่วนมากมีสภาพเป็นครีมหรือนมผงในรูปของเหลวหรือข้นเติมน้ำตาล เนยที่ได้จากนม นมผงขาดมันเนย นมข้นหวาน นมเปรี้ยว โยเกิร์ต เป็นต้น และเป็นการส่งไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ สิงคโปร์ ฮ่องกง และฟิลิปปินส์ โดยในปี 2555 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด 94,457 ตัน มูลค่า 4,598 ล้านบาท ลดลงจากปี 2554 ที่ส่งออก 104,533 ตัน มูลค่า 5,328 ล้านบาท ร้อยละ 9.64 และ 13.70 ตามลำดับ

(4) การนำเข้าผลิตภัณฑ์นม ไทยนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมต่างๆ ในแต่ละปีเป็นจำนวนกว่าแสนตัน มูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท นมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมนำเข้าที่สำคัญ และยังคงมีสัดส่วนการนำเข้าสูงกว่าผลิตภัณฑ์นมนำเข้าอื่นๆ โดยนำเข้ามากกว่าร้อยละ 25 ของปริมาณนมและผลิตภัณฑ์นมนำเข้าทั้งหมด ทั้งนี้เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ผลิตนมพร้อมดื่ม นมข้น ขนมปัง ไอศกรีม นมข้นหวาน ลูกกวาด ช็อกโกแลต และโยเกิร์ต เป็นต้น ในปี 2555 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมทั้งหมด 243,807 ตัน มูลค่า 20,345 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นนมผงขาดมันเนย 63,837 ตัน มูลค่า 6,438 ล้านบาท โดยนำเข้าผลิตภัณฑ์นมทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งนำเข้า 197,603 ตัน มูลค่า 18,419 ล้านบาท ร้อยละ 23.38 และ 10.45 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยแม้หลายประเทศจะผลิตได้เพิ่มขึ้น แต่ก็มีหลายประเทศที่ประสบกับภัยธรรมชาติและได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ผ่านมา ซึ่งจะทำให้การผลิตและความต้องการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นมต่างๆ ชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกด้วย

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2556 คาดว่าการบริโภคน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งเป็นแนวโน้มเดียวกับผลผลิตน้ำนมและภาวะเศรษฐกิจของโลก

(2) การส่งออก-การนำเข้า คาดว่าการส่งออก-นำเข้านมผงขาดมันเนยของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหรือค่อนข้างคงที่ใกล้เคียงกับปี 2555 เนื่องจากขณะนี้แทบทุกประเทศได้รับผลกระทบจาก

ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและภัยธรรมชาติ ทำให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดลง เมื่อความต้องการสินค้าในประเทศไม่เพิ่มคาดว่าการค้าระหว่างประเทศจะไม่เพิ่มหรือเพิ่มเพียงเล็กน้อย

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเลี้ยงโคนมในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงในรูปแบบของฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่มากขึ้น ซึ่งมีการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการเลี้ยงที่ดี จำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวตามธรรมชาติของฝูงโค ส่วนเกษตรกรรายเล็กมีแนวโน้มจะลดลง โดยในปี 2556 คาดว่าจำนวนโคนมเพศเมีย (ณ วันที่ 1 มกราคม) มีจำนวน 584,130 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 566,758 ตัว ของปี 2555 ร้อยละ 3.07 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2556 คาดว่ามีปริมาณ 1,128,100 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,064,270 ตัน ของปี 2555 ร้อยละ 6.00

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค คาดว่าความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่มจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากตลาดนมโรงเรียนซึ่งเป็นตลาดหลักมีปริมาณค่อนข้างคงที่ และการบริโภคนมในตลาดนมพาณิชย์ยังคงใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยในปี 2556 คาดว่ามีปริมาณการบริโภค 942,820 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 940,000 ตัน ของปี 2555 ร้อยละ 0.30

(2) ราคา ปี 2556 คาดว่าราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้จะใกล้เคียงกับปี 2555 เนื่องจากคาดว่าราคากลางรับซื้อน้ำนมดิบหน้าโรงงานจะยังคงอยู่ที่กิโลกรัมละ 18.00 บาท

(3) การส่งออก-การนำเข้า คาดว่าการส่งออก-นำเข้าจะมีปริมาณไม่แตกต่างจากปี 2555 มากนัก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบ

2.3.1 ผลกระทบต่อปริมาณการผลิต ได้แก่ **พันธุ์โคนม** หากเป็นพันธุ์ดีและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจะทำให้ได้ผลผลิตน้ำนมมาก **จำนวนแม่โครีดนม** ยิ่งมีจำนวนแม่โครีดนมมากจะทำให้ได้ผลผลิตน้ำนมมาก **อาหาร** การให้อาหารที่มีคุณภาพดี เหมาะสม และพอเหมาะแก่โคจะทำให้โคมีสุขภาพดี ผสมติดง่ายให้น้ำนมที่มีคุณภาพและปริมาณสูง และ**การจัดการฟาร์มที่ดี**จะทำให้อัตราการให้นมสูง

2.3.2 ผลกระทบต่อต้นทุน ได้แก่ **ราคาอาหารสัตว์** อาหารสัตว์เป็นสิ่งสำคัญในการเลี้ยงโคนม หากราคาอาหารสัตว์เพิ่มสูงขึ้นต้นทุนก็จะสูงขึ้นอย่างชัดเจน **อัตราการให้น้ำนม** หากอัตราการให้น้ำนมของแม่โคแต่ละตัวต่ำ จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตน้ำนมต่อกิโลกรัมสูงขึ้น **จำนวนครั้งของการผสมติด** ถ้ามีจำนวนครั้งน้อยค่าใช้จ่ายก็จะน้อย แต่ถ้าต้องผสมหลายครั้งแม่โคจึงจะตั้งท้องจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตลูกโคและผลิตน้ำนมสูงตามไปด้วย

ตารางที่ 1 จำนวนโคนมในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัว

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	38.50	42.60	43.60	44.90	46.20	4.26
สหภาพยุโรป	24.18	24.19	23.57	23.12	22.80	-1.62
บราซิล	16.70	17.20	17.60	18.20	18.60	2.76
สหรัฐอเมริกา	9.32	9.20	9.12	9.19	9.23	-0.21
รัสเซีย	9.80	9.53	8.86	8.65	8.58	-3.56
จีน	8.58	7.12	7.32	7.62	8.00	-0.72
อื่น ๆ	19.12	19.46	19.40	19.41	19.51	0.38
รวม	**126.20**	**129.30**	**129.47**	**131.09**	**132.92**	**1.18**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 2 ปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	133.85	133.70	135.47	138.22	140.00	1.24
สหรัฐอเมริกา	86.17	85.88	87.47	88.57	90.98	1.41
อินเดีย	44.50	48.16	50.30	52.50	55.00	5.23
จีน	34.30	28.45	29.30	30.70	32.35	-0.41
รัสเซีย	32.50	32.60	31.85	31.74	32.10	-0.51
บราซิล	27.82	28.80	29.95	30.61	31.30	3.01
อื่น ๆ	73.78	75.08	75.18	77.93	80.10	2.04
รวม	**432.92**	**432.67**	**439.52**	**450.27**	**461.83**	**1.71**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 3 อัตราการให้น้ำนมของแม่โคในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ตัน/ตัว/ปี

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	9.25	9.33	9.59	9.63	9.85	1.59
ญี่ปุ่น	9.26	9.33	9.30	9.28	9.31	0.05
แคนาดา	8.40	8.46	8.51	8.51	8.51	0.32
สหภาพยุโรป	5.54	5.53	5.75	5.98	6.14	2.88
ออสเตรเลีย	5.79	5.56	5.84	5.90	6.06	1.52

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 4 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.980	1.080	1.060	1.180	1.200	5.06
สหรัฐอเมริกา	0.859	0.786	0.824	0.889	1.000	4.36
อินเดีย	0.345	0.360	0.380	0.410	0.450	6.84
นิวซีแลนด์	0.252	0.385	0.344	0.360	0.380	7.84
ออสเตรเลีย	0.177	0.203	0.222	0.230	0.235	7.16
ญี่ปุ่น	0.158	0.167	0.156	0.137	0.150	-2.97
อื่น ๆ	0.522	0.459	0.410	0.432	0.447	-3.64
รวม	**3.293**	**3.440**	**3.396**	**3.638**	**3.862**	**3.82**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 5 ปริมาณการบริโภคน้ำนมในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)
อินเดีย	44.52	48.16	49.14	50.60	51.61	3.51
สหภาพยุโรป	33.74	33.70	33.74	33.87	33.95	0.18
สหรัฐอเมริกา	28.12	28.55	28.53	28.73	28.93	0.63
จีน	14.58	11.79	12.06	12.60	13.40	-1.02
รัสเซีย	12.10	12.11	11.78	11.70	11.80	-0.84
บราซิล	10.68	10.90	11.28	11.32	11.52	1.91
อื่น ๆ	19.91	20.73	20.54	20.51	21.54	1.48
รวม	**163.65**	**165.94**	**169.07**	**170.33**	**172.75**	**1.35**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 6 ปริมาณการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.809	0.596	0.749	0.807	0.750	1.53
สหรัฐอเมริกา	0.454	0.568	0.434	0.444	0.538	0.94
อินเดีย	0.310	0.355	0.390	0.445	0.480	11.63
จีน	0.107	0.124	0.144	0.186	0.237	22.09
อินโดนีเซีย	0.156	0.172	0.184	0.220	0.235	11.24
เม็กซิโก	0.176	0.190	0.168	0.207	0.223	5.75
อื่น ๆ	0.725	0.751	0.768	0.742	0.746	0.45
รวม	**2.737**	**2.756**	**2.837**	**3.051**	**3.209**	**4.29**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.179	0.231	0.379	0.518	0.500	33.14
สหรัฐอเมริกา	0.391	0.248	0.384	0.436	0.452	8.92
นิวซีแลนด์	0.242	0.408	0.344	0.362	0.365	7.28
ออสเตรเลีย	0.120	0.167	0.160	0.175	0.185	9.56
ยูเครน	0.044	0.027	0.014	0.025	0.020	-15.24
อื่น ๆ	0.097	0.059	0.060	0.047	0.046	-15.80
รวม	**1.073**	**1.140**	**1.341**	**1.563**	**1.568**	**11.34**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 8 ปริมาณการนำเข้านมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554*	2555**	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินโดนีเซีย	0.159	0.178	0.189	0.220	0.240	10.91
เม็กซิโก	0.152	0.165	0.155	0.194	0.210	8.42
จีน	0.055	0.070	0.089	0.130	0.180	34.86
อัลจีเรีย	0.105	0.093	0.098	0.125	0.105	3.00
ฟิลิปปินส์	0.080	0.112	0.110	0.111	0.105	5.50
รัสเซีย	0.075	0.105	0.117	0.071	0.060	-8.04
อื่น ๆ	0.062	0.082	0.089	0.128	0.111	17.47
รวม	**0.688**	**0.805**	**0.847**	**0.979**	**1.011**	**10.14**

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry: World Markets and Trade, July 2012

ตารางที่ 9 จำนวนโคนมเพศเมียและผลผลิตน้ำนมดิบของไทย

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2556**
โคนมทั้งหมด ณ 1 ม.ค. (ตัว)	490,938	492,560	523,770	554,468	566,758	4.14	584,130
แม่โคนม ณ 1 ม.ค. (ตัว)	290,683	293,287	301,071	310,522	295,634	0.91	306,398
ผลผลิตน้ำนมดิบ (ตัน)	786,186	840,691	911,391	984,960	1,064,270	7.94	1,128,100
การบริโภคนมพร้อมดื่ม (ตัน)	825,624	912,500	934,674	938,000	940,000	2.91	942,820

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 10 ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ และราคา

ปี	ต้นทุนน้ำนมดิบ (บาท/กก.)	ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคาหน้าโรงงาน (บาท/กก.)	ราคาอาหารข้น (บาท/กก.)	อัตราการให้นมของแม่โค (กก./ตัว/วัน)
2551*	13.40	15.44	14.50/18.00	9.20	11.28
2552*	12.81	15.54	18.00/16.50	8.29	12.32
2553*	13.59	15.43	16.50/17.00	8.87	12.14
2554*	14.35	16.48	17.00/18.00	9.68	12.22
2555**	14.17	16.88	18.00	9.37	12.45

หมายเหตุ: * มีการปรับราคากลางรับซื้อน้ำนมหน้าโรงงานระหว่างปี ** ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่านมและผลิตภัณฑ์นมส่งออกของไทย

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2551	734	94,201	98,796	4,406,930	99,530	4,501,131
2552	1,145	139,969	99,132	4,217,747	100,277	4,357,716
2553	2,539	266,907	92,528	4,149,720	95,067	4,416,627
2554	2,651	187,746	101,882	5,140,539	104,533	5,328,285
2555*	932	103,735	93,525	4,494,665	94,457	4,598,400
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**14.08**	**4.99**	**-0.82**	**2.40**	**-0.63**	**2.47**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 12 ปริมาณและมูลค่านมและผลิตภัณฑ์นมนำเข้าของไทย

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2551	60,665	7,597,385	101,284	10,300,137	161,949	17,897,522
2552	50,117	3,792,633	99,404	5,869,069	149,521	9,661,702
2553	59,357	5,841,486	119,375	9,548,779	178,732	15,390,265
2554	63,704	6,748,901	133,899	11,670,518	197,603	18,419,419
2555*	63,837	6,438,246	179,970	13,906,274	243,807	20,344,520
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	**3.48**	**2.48**	**15.58**	**13.74**	**11.59**	**9.43**

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

20. กุ้ง

1. สถานการณ์ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.94 ต่อปี สำหรับ ปี 2555 ประมาณการว่าจะมีปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกรวม 2.12 ล้านตัน ลดลงจาก 2.35 ล้านตันของปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 9.79 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตกุ้งสำคัญของโลกมีผลผลิตกุ้งลดลงจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ สาเหตุจากภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและบางพื้นที่ประสบความเสียหายจากกุ้งเกิดโรคระบาด ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ที่ผ่านมา ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.47 และ 7.37 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับปี 2555 การส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกมีปริมาณทั้งสิ้น 2.07 ล้านตัน มูลค่า 14.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2554 ลดลงทั้งปริมาณและมูลค่าการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 3.88 และ 6.82 ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกลดลงประกอบกับวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศผู้นำเข้าหลักยังไม่ฟื้นตัว เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้อำนาจซื้อของผู้บริโภคลดลงและต้องการสินค้ากุ้งที่มีราคาถูกจากประเทศส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ที่มีราคาต่ำ เช่น อินเดีย จึงมีส่วนแบ่งในตลาดนำเข้าหลักเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงครองตลาดส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ได้มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก เนื่องจากผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพของกุ้งไทย โดยไทยมีส่วนแบ่งตลาดโลกคิดเป็นร้อยละ 18.16 ของปริมาณการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์โลกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ จีน อินเดีย และเอกวาดอร์ คิดเป็นร้อยละ 14.11 11.59 และ 10.63 ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

กลุ่มประเทศและประเทศที่นำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโลก ได้แก่

- สหรัฐอเมริกา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งของสหรัฐอเมริกาในช่วง 5 ปี (2551- 2555) ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 0.13 และ 6.13 ต่อปี ตามลำดับ ในปี 2555 เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกายังคงชะลอตัวต่อเนื่องจากปี 2554 ทำให้มีการนำเข้ากุ้งลดลงทั้งปริมาณและมูลค่า โดยนำเข้ากุ้งปริมาณ 558,874 ตัน มูลค่า 4,737.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปริมาณ 576,959 ตัน มูลค่า 5,165.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 3.13 และ 8.30 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 25.35 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมด รองลงมานำเข้าจากเอกวาดอร์ อินโดนีเซีย และอินเดีย คิดเป็นร้อยละ 15.48 12.89 และ 10.79 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมด ตามลำดับ

- สหภาพยุโรป (27) ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ที่ผ่านมา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรป (ไม่นับรวมการค้าระหว่างกันในสหภาพยุโรป) ปริมาณนำเข้าลดลงในอัตราร้อยละ 0.92 ต่อปี ในขณะที่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.95 ต่อปี เนื่องจากวิกฤตทางการเงินในสหภาพยุโรปที่รุนแรงขึ้นอย่างมากในปี 2555 ทำให้ประชาชนทั่วไปต้องลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันลงทั้งด้านอุปโภคและบริโภค โดยในปี 2555 การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรปมีปริมาณทั้งสิ้น 568,306 ตัน มูลค่า 4,218.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปริมาณ 611,542 ตัน มูลค่า 4,670.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 7.07

และ 9.68 ตามลำดับ ซึ่งนำเข้าจากเอกวาดอร์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.34 ของปริมาณนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ กรีนแลนด์ อินเดีย ไทย และบังคลาเทศ คิดเป็นร้อยละ 10.54 9.67 9.39 และ 6.20 ตามลำดับ

- ญี่ปุ่น ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ที่ผ่านมา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 2.53 และ 8.69 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับปี 2555 ภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวขึ้นบ้าง หลังจากเกิดภัยพิบัติสึนามิเมื่อต้นปี 2554 ซึ่งสร้างความเสียหายแก่เศรษฐกิจญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ความวิตกกังวลของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีในแหล่งผลิตอาหารยังมีอยู่บ้าง ทำให้ญี่ปุ่นต้องนำเข้าสินค้าอาหารเพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2555 การนำเข้าสินค้ากุ้งโดยรวมของญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าโดยนำเข้าปริมาณ 287,214 ตัน มูลค่า 3,076.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 284,615 ตัน มูลค่า 3,014.44 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 0.91 และ 2.06 ตามลำดับ ญี่ปุ่นนำเข้าจากไทยปริมาณมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 28.29 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมด รองลงมาเป็นการนำเข้าจากเวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย โดยมีสัดส่วนปริมาณการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 18.85 13.20 และ 11.02 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมดของไทยในช่วง 5 ปี (2551–2555) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.24 ต่อปี ปัจจุบันเกษตรกรไทยเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมมากถึงร้อยละ 99 ของจำนวนผลผลิตกุ้งทั้งหมด ที่เหลืออีกเพียงร้อยละ 1 เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื่องจากกุ้งขาวแวนนาไมเลี้ยงง่าย มีโรคระบาดน้อยและให้ผลผลิตสูงกว่าเมื่อเทียบกับกุ้งกุลาดำ

ในปี 2555 ประมาณการผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงมีปริมาณ 480,000 ตัน ลดลงจาก 502,188 ตัน ในปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 4.42 เนื่องจากเกษตรกรลดการผลิตลง จากปัญหาราคากุ้งไม่จูงใจ เป็นผลจากคำสั่งซื้อจากประเทศผู้นำเข้าหลักจากไทย คือสหรัฐอเมริกาลดลงจากปัญหาเศรษฐกิจภายใน ประกอบกับในช่วงกลางปี 2555 เกิดปัญหาจำนวนลูกพันธุ์กุ้งขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ทำให้ปริมาณผลผลิตกุ้งลดลงไปมากเมื่อเทียบกับปีก่อน

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ผลผลิตกุ้งไทยประมาณร้อยละ 85-90 ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อผลิตสินค้ากุ้งเพื่อการส่งออก ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 10-15 ใช้บริโภคภายในประเทศ ในปี 2555 คาดว่ามีการบริโภคภายในประเทศประมาณ 75,000 ตัน

(2) ราคา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ (ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.20 ต่อปี สำหรับปี 2555 ราคาเฉลี่ยลดลงจากกิโลกรัมละ 129 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 125 บาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.10 ซึ่งในปี 2555 ในช่วงต้นปี ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยค่อนข้างตกต่ำ รัฐบาลจึงมอบหมายให้กรมประมงดำเนินงานตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคากุ้งขาวแวนนาไมโดยระบบเครือข่ายแบบกลุ่ม (Shrimp Cluster) วงเงินจ่ายขาด 562.38 ล้านบาท จากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เพื่อชดเชยราคาให้แก่เกษตรกรที่เข้าโครงการเป็นเงินส่วนต่างระหว่างราคากุ้งที่กำหนดกับราคาที่ห้องเย็นรับซื้อ ทำให้ในช่วงปลายปี 2555 ราคากุ้ง

เริ่มปรับตัวสูงขึ้นในระดับหนึ่ง สำหรับราคากุ้งเฉลี่ยที่ตลาดกลางประกาศรับซื้อก็ลดลงจากปีที่ผ่านมาเช่นกัน คือ กุ้งขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 128 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 135 บาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 5.19

- ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ที่ผ่านมา ราคาส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.90 และ 3.68 ต่อปี ตามลำดับ แต่ในปี 2555 เมื่อเทียบกับ ปี 2554 ราคาส่งออกทั้งในรูปเงินบาทและเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลง ร้อยละ 5.12 และ 7.35 ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2555 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศผู้นำเข้าหลักยังชะลอตัว ทำให้มีคำสั่งซื้อจากไทยลดลงประกอบกับราคากุ้งของไทยค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับคู่แข่ง โดยเฉพาะกุ้งจากอินเดีย เวียดนาม และอินโดนีเซีย และแม้ว่าผลผลิตกุ้งโลกจะลดลงแต่ราคากุ้งโลกก็ไม่ค่อยดีนัก ในขณะที่ยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่องแต่ต้องการบริโภคในราคาที่ถูกลง สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2554 และ 2555 อยู่ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่ส่งผลต่อราคาส่งออก

(3) การส่งออก

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) แนวโน้มการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งของไทยเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 0.37 และ 5.48 ต่อปี ตามลำดับ เป็นการส่งออกในประเภทกุ้งแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งปรุงแต่ง ปี 2555 การส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยลดลงทั้งปริมาณและมูลค่า โดยส่งออกปริมาณ 174,360 ตัน มูลค่า 42,608.35 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 189,526 ตัน มูลค่า 48,815.80 ล้านบาท ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 8.00 และ 12.72 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกกุ้งปรุงแต่งในปี 2555 ลดลงทั้งปริมาณและมูลค่าเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าเช่นกัน กล่าวคือ ส่งออกปริมาณ 162,870 ตัน มูลค่า 49,527.14 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 177,032 ตัน มูลค่า 54,164.69 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.00 ร้อยละ 8.56 ซึ่งมูลค่าการส่งออกกุ้งปรุงแต่งลดลงในอัตราที่น้อยกว่ากุ้งแช่เย็นแช่แข็ง เพราะกุ้งปรุงแต่งสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากกว่าและมีราคาสูงกว่า ตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยยังคงเป็นตลาดเดิม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งขณะนี้ผู้ส่งออกพยายามมองหาช่องทางการจำหน่ายในตลาดใหม่ๆ เช่น ประเทศในตะวันออกกลาง และตลาดอาเซียน ซึ่งขณะนี้เวียดนามมีการนำเข้ากุ้งจากไทยมากขึ้น เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบแปรรูปอาหารเพื่อการส่งออก เนื่องจากกุ้งที่ผลิตในเวียดนามพบปัญหาสารตกค้างเกินค่ามาตรฐานอยู่เนืองๆ ทำให้สินค้าถูกส่งกลับ

(4) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปี (2551-2555) ปริมาณการนำเข้ากุ้งของไทยมีแนวโน้มลดลงทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 24.13 และ 25.20 ต่อปี ตามลำดับ การนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งเพื่อเป็นวัตถุดิบแปรรูปส่งออกในกรณีที่ขาดแคลนวัตถุดิบ โดยเฉพาะกุ้งกุลาดำหรือกุ้งขนาดที่ลูกค้าต้องการเพราะผู้ส่งออกต้องการรักษาตลาดลูกค้าไว้ นอกจากนี้มีการนำเข้ากุ้งปรุงแต่งเพื่อบริโภคบ้างแต่ไม่มากนัก ในปี 2555 การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ลดลงทั้งปริมาณและมูลค่า โดยนำเข้าปริมาณ 732 ตัน มูลค่า 186.20 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ปริมาณและมูลค่าลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.18 และ 8.85 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกโดยรวมอาจลดลงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปี 2555 จากการที่ภาวะตลาดกุ้งโลกในปีที่ผ่านมาราคาไม่จูงใจให้ประเทศผู้ผลิตหลักทั้งในแถบอเมริกาใต้และเอเชียขยายการผลิตกุ้งเพิ่มขึ้น และจากการที่ภูมิอากาศโลกเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทำให้กุ้งเจริญเติบโตได้ไม่ดีและอาจมีการระบาดของโรคกุ้งในบางประเทศที่ยังควบคุมไม่ได้

2.1.2 การตลาด

ปี 2556 คาดว่าภาวะเศรษฐกิจโลกจะยังคงชะลอตัวต่อไป แม้ความต้องการบริโภคกุ้งจะมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ต้องการบริโภคสินค้ากุ้งที่มีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้ผู้ค้าอาจจะไม่สามารถปรับราคาให้สูงขึ้นได้ เพื่อรักษาตลาดของผู้บริโภคหลักไว้ในภาวะที่เศรษฐกิจของผู้ซื้อหลักยังไม่คืนสู่ภาวะปกติ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2556 คาดว่าผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของไทยจะมีปริมาณ 500,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.17 เมื่อเทียบกับ ปี 2555 เนื่องจากราคากุ้งในปี 2555 ไม่จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณผลผลิต

2.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค ความต้องการบริโภคในประเทศมีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา คือประมาณ 75,000 ตัน

(2) ราคา สำหรับราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ในปี 2556 น่าจะอยู่ในเกณฑ์ที่ดี หากเกษตรกรไม่เพิ่มปริมาณการลงกุ้งมากจนเกินไป เพื่อให้ได้ขนาดและปริมาณตามความต้องการของตลาด สำหรับราคาส่งออกในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐฯอาจลดลง เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจโลก ราคาส่งออกในรูปเงินบาทอาจจะยังคงอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกับปี 2555 ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับราคากุ้งของอินเดีย เวียดนาม และอินโดนีเซียในตลาดโลกด้วยว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นคู่แข่งกับไทยในตลาดโลกสำหรับสินค้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็ง

(3) การส่งออก การส่งออกกุ้งของไทยจะยังคงต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เป็นข้อกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า การพบสารตกค้าง การใช้แรงงานสตรีและเด็ก รวมทั้งปัญหาภาวะเศรษฐกิจของประเทศผู้นำเข้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ส่งออกกุ้งยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับระยะเวลาสิ้นสุดการใช้สิทธิพิเศษ GSP ของไทยในสหภาพยุโรปในสิ้นปี 2556 ดังนั้นตั้งแต่มกราคม 2557 อัตราภาษีนำเข้ากุ้งจากไทยจะถูกเก็บอากรขาเข้าในอัตราปกติในขณะที่ประเทศคู่แข่งไทย ได้แก่ เวียดนามยังคงได้สิทธิพิเศษ GSP อยู่ต่อไป โดยอัตราอากรขาเข้าทั่วไปสำหรับกุ้งแช่เย็นแช่แข็งอัตราร้อยละ 12 กุ้งแปรรูปเก็บในอัตราร้อยละ 20 ในขณะที่ประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษ GSP สำหรับกุ้งแช่เย็นแช่แข็งเก็บในอัตราร้อยละ 4.2 กุ้งแปรรูปเก็บในอัตราร้อยละ 7 อัตราอากรขาเข้าที่แตกต่างกันมากเช่นนี้จะทำให้ไทยเสียเปรียบในด้านศักยภาพการแข่งขันทางการค้าสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดสหภาพยุโรปลงได้ ซึ่งต้องอาศัยการเจรจาต่อรองทางการค้าของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(4) การนำเข้า สำหรับการนำเข้าปี 2556 คาดว่าไทยจะนำเข้ากุ้งในปริมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เพื่อรักษาตลาดสินค้าเฉพาะ (Niche Market) ไว้ ซึ่งการนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้ากุ้งกุลาดำเพื่อเป็นวัตถุดิบแปรรูปอาหารส่งออก เนื่องจากไทยมีการผลิตน้อยมากเมื่อเทียบกับกุ้งขาวแวนนาไม

ตารางที่ 1 ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555 *	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย 1/	446,330	566,976	553,909	502,188	480,000	0.24
จีน	523,000	560,000	545,000	500,000	470,000	-4.65
เวียดนาม	272,000	302,400	357,700	340,000	320,000	4.52
เอกวาดอร์	150,000	140,000	145,000	148,000	150,000	0.56
อินโดนีเซีย	360,000	319,100	333,900	300,000	310,000	-3.54
อินเดีย	86,600	76,300	94,200	97,000	100,000	5.42
บราซิล	65,000	65,000	72,000	82,000	82,000	7.22
อื่น ๆ	181,070	138,224	251,291	230,812	208,000	8.22
รวมทั้งหมด	**2,150,000**	**2,084,000**	**2,168,000**	**2,353,000**	**2,120,000**	**0.94**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
1/ ผลผลิตของประเทศไทยมีที่มาจากกรมประมง

ที่มา: สมาคมกุ้งไทย

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งในตลาดโลกแยกตามประเทศผู้ส่งออก

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555 *		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	359,860	2,555.01	399,340	2,755.45	427,925	3,209.89	394,880	3,634.93	376,000	3,285.80	0.77	9.24
จีน	240,979	1,381.04	246,370	1,483.45	274,945	1,800.59	305,235	2,188.98	292,000	2,292.11	6.12	15.00
อินเดีย	144,981	841.40	145,516	844.48	184,130	1,099.33	240,437	1,581.42	240,000	1,578.55	16.30	20.75
เอกวาดอร์	122,951	672.60	131,994	642.76	148,977	838.05	188,098	1,183.81	220,000	1,350.74	16.40	22.22
อินโดนีเซีย	154,692	1,084.61	143,497	972.59	137,170	1,036.74	152,152	1,285.90	152,000	1,282.18	0.18	6.27
ประเทศอื่นๆ	930,035	5,389.33	827,303	4,880.81	859,423	5,218.65	872,867	5,810.89	790,000	4,827.10	-2.69	-0.46
รวม	**1,953,498**	**11,923.99**	**1,894,020**	**11,579.54**	**2,032,570**	**13,203.25**	**2,153,669**	**15,685.93**	**2,070,000**	**14,616.48**	**2.47**	**7.37**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม และกุ้งอื่นๆ ภายใต้พิกัดศุลกากรในระดับ 6 หลัก (Digit) ได้แก่ 030613 030623 และ 160520 ตามรหัส HS. 2007 (ปี 2007-2011) และภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 160521 และ 160529 ตามรหัส HS. 2012 (ปี 2012-2016)

ที่มา: Global Trade Atlas 2012

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555 *		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	183,481	1,287.90	192,814	1,354.51	203,370	1,515.19	185,802	1,718.95	141,677	1,276.46	-5.39	2.23
เอกวาดอร์	56,336	339.88	61,577	329.79	65,025	407.47	73,791	531.02	86,509	593.62	10.95	17.25
อินโดนีเซีย	84,138	633.06	69,315	492.46	61,123	492.82	70,334	695.10	72,064	659.51	-2.91	4.36
อินเดีย	15,564	144.33	19,968	166.76	30,275	310.39	48,070	523.90	60,306	553.86	43.15	46.73
เวียดนาม	48,458	482.66	42,320	383.44	48,485	514.45	45,425	521.15	42,430	489.42	-1.93	3.40
เม็กซิโก	34,494	340.29	41,122	332.35	23,536	227.75	30,861	290.94	41,371	394.57	0.77	1.64
จีน	48,674	254.88	44,226	236.07	48,240	275.20	43,044	289.79	38,457	251.02	-4.86	1.76
มาเลเซีย	30,115	186.22	18,422	112.16	24,346	150.43	29,267	209.45	28,947	220.30	3.91	10.08
ประเทศอื่นๆ	66,194	442.66	62,812	373.20	57,082	604.52	50,365	385.39	51,082	366.49	-7.12	-3.40
รวม	**567,454**	**4,111.88**	**552,576**	**3,780.74**	**561,482**	**4,498.22**	**576,959**	**5,165.69**	**558,874**	**4,737.07**	**0.13**	**6.13**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม และกุ้งอื่นๆ ภายใต้พิกัดศุลกากรในระดับ 6 หลัก (Digit) ได้แก่ 030613 030623 และ 160520 ตามรหัส HS. 2007 (ปี 2007-2011) และภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 160521 และ 160529 ตามรหัส HS. 2012 (ปี 2012-2016)

ที่มา: Global trade atlas 2012

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรป

ปริมาณ: ตัน

มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555 *		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เอกวาดอร์	75,085	466.57	69,218	378.76	77,907	469.41	89,911	588.63	87,183	546.29	5.76	7.86
กรีนแลนด์	77,232	290.72	71,673	238.59	70,739	233.67	66,559	286.23	59,917	246.69	-5.65	-1.45
อินเดีย	57,907	352.45	62,353	372.50	56,119	358.23	56,016	422.89	54,939	397.60	-2.10	3.75
ไทย	38,737	290.02	51,197	370.18	65,959	481.30	59,384	536.78	53,397	497.92	8.22	15.63
บังคลาเทศ	29,775	233.55	34,227	255.68	35,943	299.04	37,438	352.08	35,268	327.87	4.38	10.50
จีน	38,286	182.08	39,150	177.17	39,906	191.67	37,806	214.51	34,245	199.48	-2.55	3.81
แคนาดา	32,751	178.79	32,258	168.59	29,494	174.20	26,559	212.20	33,158	280.98	-1.68	12.01
เวียดนาม	29,314	211.15	34,828	247.19	38,709	287.34	41,928	366.57	30,998	274.79	3.02	9.65
อินโดนีเซีย	28,444	217.91	25,116	193.03	22,252	182.96	17,580	168.00	9,973	96.36	-21.75	-16.23
ประเทศอื่นๆ	189,523	1,625.84	187,630	1,386.25	180,471	1,478.74	178,361	1,522.55	169,227	1,350.20	-2.73	-2.74
รวม	**597,054**	**4,049.09**	**607,650**	**3,787.94**	**617,499**	**4,156.58**	**611,542**	**4,670.42**	**568,306**	**4,218.20**	**-0.92**	**2.95**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม และกุ้งอื่นๆ ภายใต้พิกัดศุลกากรในระดับ 6 หลัก (Digit) ได้แก่ 030613 030623 และ 160520 ตามรหัส HS. 2007 (ปี 2007-2011) และภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 160521 และ 160529 ตามรหัส HS. 2012 (ปี 2012-2016)

ที่มา: Global Trade Atlas 2012

ตารางที่ 5 ปริมาณการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555 *		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	57,083	465.30	66,936	539.59	76,662	645.18	77,631	785.30	81,251	826.59	8.92	16.47
เวียดนาม	55,059	479.48	53,780	474.68	55,413	540.68	51,410	577.46	54,157	617.95	-0.78	7.29
อินโดนีเซีย	44,299	410.07	41,243	383.16	38,537	400.35	37,279	439.54	37,918	438.43	-4.04	2.75
อินเดีย	24,175	203.57	24,494	201.78	28,519	276.83	31,065	327.48	31,658	313.26	8.08	14.41
จีน	29,103	215.48	25,510	193.01	24,652	192.60	29,799	262.46	25,812	239.77	-0.84	5.35
ประเทศอื่นๆ	52,896	542.37	53,255	520.00	54,615	541.69	57,431	622.20	56,350	636.45	2.04	5.12
รวม	**262,615**	**2,316.27**	**265,218**	**2,312.22**	**278,398**	**2,597.33**	**284,615**	**3,014.44**	**287,214**	**3,076.69**	**2.53**	**8.69**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม และกุ้งอื่นๆ ภายใต้พิกัดศุลกากรในระดับ 6 หลัก (Digit) ได้แก่ 030613 030623 และ 160520 ตามรหัส HS. 2007 (ปี 2007-2011) และภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 160521 และ 160529 ตามรหัส HS. 2012 (ปี 2012-2016)

ที่มา: Global Trade Atlas 2012

ตารางที่ 6 ต้นทุนและราคากุ้งขาวแวนนาไมเฉลี่ย ปี 2551 – 2555

ปี	ต้นทุนการเพาะเลี้ยงกุ้งขาว (บาท/กก.)	ราคาที่เกษตรกรขายได้กุ้งขาว (ขนาด 70 ตัว/กก.)	ราคาตลางกุ้งขาว (ขนาด 70 ตัว/กก.)	ราคาส่งออก (F.O.B.)				ราคานำเข้า (C.I.F.)				อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)	
				กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง		กุ้งปรุงแต่ง		กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง		กุ้งปรุงแต่ง			
				(บาท/กก.)	(ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน)	ซื้อ	ขาย
2551	105.27	107	106	214.25	7,785.15	258.01	7,785.15	268.66	8,023.22	253.70	7,576.46	33.1413	33.4853
2552	98.09	106	105	207.69	6,090.85	265.48	7,785.63	248.79	7,216.99	324.10	9,401.62	34.0987	34.4728
2553	99.02	110	113	218.10	6,926.54	260.63	8,277.23	211.76	6,645.03	274.73	8,621.04	31.4876	31.8674
2554	99.01	129	135	257.57	8,513.78	305.96	10,113.28	260.44	8,502.33	244.45	7,980.32	30.2533	30.6316
2555 *	101.66	125	128	244.37	7,888.14	304.09	9,815.88	249.91	7,969.70	309.53	10,196.16	30.9272	31.3054
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.60	5.20	6.49	4.90	3.68	4.82	7.52	-0.98	1.52	1.16	4.39	-2.55	-2.50

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ

ที่มา: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2551		2552		2553		2554		2555 *		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ส่งออก	**331,723**	**77,553.70**	**365,247**	**85,212.13**	**392,474**	**92,757.05**	**366,558**	**102,980.49**	**337,230**	**92,135.49**	**0.37**	**5.48**
1. กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	183,580	39,331.72	203,386	42,240.77	224,175	48,892.95	189,526	48,815.80	174,360	42,608.35	-1.72	3.09
2. กุ้งปรุงแต่ง	148,143	38,221.98	161,861	42,971.36	168,299	43,864.10	177,032	54,164.69	162,870	49,527.14	2.83	7.78
นำเข้า	**1,963**	**521.32**	**1,773**	**475.45**	**1,689**	**395.07**	**806**	**204.27**	**732**	**186.20**	**-24.13**	**-25.20**
1. กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	1,558	418.57	1,317	327.66	1,095	231.88	453	117.98	425	106.21	-30.69	-31.37
2. กุ้งปรุงแต่ง	405	102.75	456	147.79	594	163.19	353	86.29	307	95.03	-7.78	-6.71

หมายเหตุ: กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030613 030623 และ 160520 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS. 2007 (ปี 2007-2011) และภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS. 2012 (ปี 2012-2016)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรโดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

21. ปลาป่น

1. สถานการณ์ ปี 2555

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2551–2555) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 0.66 ต่อปี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้ปริมาณปลาที่ใช้เป็นวัตถุดิบจับได้น้อยลง ประกอบกับเปรูซึ่งเป็นผู้ผลิตปลาป่นรายใหญ่ของโลกมีการกำหนดโควตาปริมาณการจับปลาและกำหนดช่วงฤดูการจับปลาในแต่ละปีด้วย สำหรับปี 2555 ผลผลิตปลาป่นของโลกเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 4.70 ล้านตันของปี 2554 เป็นปริมาณ 4.73 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.64 ประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญของโลก 5 อันดับแรก ได้แก่ เปรู ชิลี ไทย จีน และไอซ์แลนด์ ซึ่งเกือบทุกประเทศมีปริมาณผลผลิตไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา ยกเว้นชิลีและไอซ์แลนด์ซึ่งมีผลผลิตเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตปลาป่นของประเทศต่างๆ มีแนวโน้มลดลง

1.1.2 การตลาด

(1) การบริโภค

การใช้ปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.28 ต่อปี เนื่องจากราคาปลาป่นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จากการที่มีปริมาณผลผลิตปลาป่นโลกลดลง ทำให้มีการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่นมาทดแทนการใช้ปลาป่นเป็นส่วนผสมในอาหารสัตว์มากขึ้น ความต้องการใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบหลักในส่วนผสมอาหารสัตว์จึงมีการใช้ตามความจำเป็นเพื่อลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ โดยปลาป่นจะใช้เป็นส่วนผสมหลักในสูตรอาหารสำหรับสัตว์น้ำประเภทกุ้งและปลาชนิดต่างๆ

(2) ราคา

ราคาปลาป่นของโลกอ้างอิงราคาซื้อขายปลาป่นของเปรูซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาราคาส่งออก (FOB) ปลาป่นคุณภาพโปรตีนร้อยละ 60 ขึ้นไป มีแนวโน้มสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 6.97 ต่อปี สำหรับ ปี 2555 ราคาเพิ่มจาก 36.64 บาทต่อกิโลกรัม ของปี 2554 เป็น 37.78 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.11 ซึ่งสาเหตุจากผลผลิตปลาป่นที่น้อยลงและราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ในกลุ่มโปรตีน เช่น กากถั่วเหลือง กากเร็ปซีด ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ทดแทนกันได้ระดับหนึ่ง มีแนวโน้มราคาเพิ่มขึ้นเช่นกัน เพราะผลผลิตลดลงจากภาวการณ์ El Nino ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2555

(3) การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลาป่นของโลกในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 0.71 ต่อปี ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ คือ เปรู ชิลี และเดนมาร์ก ประเทศเหล่านี้สามารถผลิตปลาป่นคุณภาพดีซึ่งมีโปรตีนสูงมากกว่าร้อยละ 60 และมีผลพลอยได้สำคัญจากอุตสาหกรรมปลาป่น คือ น้ำมันปลา (Fish oil) ซึ่งเป็นอาหารเสริมสำหรับมนุษย์บริโภคและใช้ผสมอาหารสัตว์บางส่วน

(4) การนำเข้า

ปัจจุบันปริมาณการนำเข้าปลาป่นของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยการนำเข้าปลาป่นของโลกในช่วง 5 ที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.23 ต่อปี ประเทศที่มีการนำเข้าปลาป่นมากที่สุด คือ จีน แม้ว่าจีนจะเป็นประเทศผู้ผลิตปลาป่นอยู่ในอันดับต้นๆ ของโลก แต่จีนก็เป็นประเทศที่มีการนำเข้าปลาป่นมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณปลาป่นที่ส่งออกทั้งหมดของโลก เพราะจีนมี

ความต้องการใช้ปลาป่นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นจำนวนมากตามการขยายตัวของภาคปศุสัตว์และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

อุตสาหกรรมปลาป่นของไทยในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการผลิตที่ได้มาตรฐานทำให้คุณภาพปลาป่นเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ในปี 2555 มีโรงงานอุตสาหกรรมปลาป่นที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP จำนวน 49 โรงงานและโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน HACCP จำนวน 33 โรงงาน โรงงานผลิตปลาป่นของไทยสามารถผลิตปลาป่นที่มีคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 ได้ คิดเป็นร้อยละ 25 ของผลผลิตปลาป่นทั้งหมด และร้อยละ 75 เป็นผลผลิตปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 สำหรับปริมาณผลผลิตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.57 ต่อปี เนื่องจากปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมปลาป่นบางส่วนได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานสากลมากขึ้นและโรงงานบางส่วนได้ปรับสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิตโดยใช้เศษเหลือจากอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องเพิ่มขึ้น เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมปลาป่นส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋อง จึงมีการใช้ปลาเป็ดเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตปลาป่นในสัดส่วนที่น้อยลง ประกอบกับปริมาณสัตว์ที่จับได้ลดลงและเรือประมงส่วนหนึ่งลดจำนวนเที่ยวการออกจับปลาลง เนื่องจากปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่คุ้มกับปริมาณปลาที่จับได้ ทำให้ในปี 2555 ผลผลิตปลาป่นของไทยมีปริมาณ 0.500 ล้านตัน ซึ่งใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

การใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศที่ผ่านมา จะมีปริมาณใกล้เคียงกับความสามารถในการผลิตปลาป่นของประเทศ คือระหว่าง 0.45-0.48 ล้านตัน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 3.14 ต่อปี ส่วนใหญ่ใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบในสูตรอาหารสำหรับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในอาหารสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและสัตว์น้ำประเภทปลาต่างๆ ซึ่งสามารถใช้ปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 ในสูตรอาหารได้ สำหรับสูตรอาหารสำหรับปศุสัตว์มีการใช้ปลาป่นบ้างแต่ไม่มากนัก

(2) ราคา

ราคาปลาป่นในประเทศกำหนดโดยใช้ราคาอ้างอิงตลาดต่างประเทศ คือตลาดเปรู ตามการแบ่งชั้นคุณภาพเป็นค่าร้อยละของคุณภาพโปรตีนในปลาป่น นอกจากนี้การค้าปลาป่นในประเทศยังแบ่งชั้นคุณภาพตามกลิ่นและความสดของปลาป่นอีกด้วย โดยบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ของประเทศจะประกาศราคารับซื้อปลาป่นในแต่ละช่วงเวลาเป็นราคาซื้อขายปลาป่นตลาดในประเทศ ซึ่งผู้ผลิตปลาป่นจะใช้ราคาตามประกาศนี้เป็นฐานในการกำหนดราคารับซื้อปลาเป็ดจากชาวประมงอีกทอดหนึ่ง ในอัตราแปลงปลาเป็ด 4 ส่วน ผลิตเป็นปลาป่น 1 ส่วน อย่างไรก็ตาม จากการที่ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงโดยเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนในการออกจับปลาของชาวประมงสูงขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้บางช่วงเวลาราคาปลาเป็ดที่ขายได้ไม่คุ้มกับการออกจับปลาในแต่ละครั้ง ประกอบกับผู้ผลิตปลาป่นใช้เศษปลาที่เหลือจากอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาปลาเป็ดมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 1.58

ต่อปี ในขณะที่ราคาขายส่งปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 2 เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.31 ต่อปี และราคาปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 1 เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.39 ต่อปี

(3) การส่งออก

การส่งออก ปี 2555 ไทยส่งออกปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 และคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 รวมกันปริมาณ 0.035 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปริมาณ 0.034 ล้านตัน ของปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 2.94 เนื่องจากมีคำสั่งซื้อจากเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นผลจากการที่เวียดนามกำลังส่งเสริมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบให้แก่อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลเพื่อการส่งออกของเวียดนาม ตลาดส่งออกปลาป่นที่สำคัญของไทย ได้แก่ เวียดนาม จีน และไต้หวัน อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นสูงมากในอัตราร้อยละ 72.84 ต่อปี

(4) การนำเข้า

ปลาป่นเป็นสินค้าควบคุมการนำเข้าตาม พ.ร.บ.การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 72) พ.ศ. 2533 ให้การนำเข้าปลาป่นเฉพาะชนิดคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าจากกรมการค้าต่างประเทศ สำหรับปลาป่นคุณภาพโปรตีนร้อยละ 60 ขึ้นไป ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 74) พ.ศ. 2533 ปัจจุบันการกำหนดนโยบายและมาตรการนำเข้าปลาป่นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายอาหาร ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและนำเข้าได้โดยไม่จำกัดปริมาณและช่วงเวลานำเข้าจากมติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้การนำเข้าปลาป่นระหว่างปี 2555-2557 ต้องเสียอากรขาเข้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีต่างๆ และการนำเข้าทั่วไป ดังนี้

- นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียน อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 0
- การนำเข้าตามความตกลงการค้าเสรี ไทย–ออสเตรเลีย อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 0
- การนำเข้าตามความตกลงการค้าเสรี ไทย–นิวซีแลนด์ อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 0
- การนำเข้าตามความตกลงการค้าเสรี อาเซียน–จีน อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 0
- การนำเข้าตามความตกลงการค้าเสรี อาเซียน–เกาหลี อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 10 ทุกระดับโปรตีน
- การนำเข้าตามความตกลงเศรษฐกิจไทย–ญี่ปุ่น
  นำเข้าระหว่าง 1 มกราคม–31 มีนาคม 2555 อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 1.67 ทุกระดับโปรตีน
  นำเข้าระหว่าง 1 เมษายน–31 ธันวาคม 2555 อัตราอากรขาเข้าร้อยละ 0 ทุกระดับโปรตีน
- การนำเข้าทั่วไป ปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 กำหนดอัตราอากรขาเข้า ร้อยละ 10 และค่าธรรมเนียมพิเศษอีกร้อยละ 50 ของอัตราอากรนำเข้า (รวมเป็นอัตราอากรขาเข้าทั้งสิ้นร้อยละ 15) สำหรับปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 กำหนดอัตราอากรขาเข้าร้อยละ 6 และต้องขออนุญาตนำเข้าจากกรมการค้าต่างประเทศ ที่ผ่านมายังไม่อนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า

ปัจจุบันการนำเข้าปลาป่นมีแนวโน้มลดลงมากโดยในช่วง 5 ปี (ปี 2551-2555) ปริมาณการนำเข้าลดลงในอัตราร้อยละ 6.70 ต่อปี เนื่องจากมีจำนวนฟาร์มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำน้อยลงมากเหลือเพียงร้อยละ 1 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเลทั้งหมดเท่านั้น ซึ่งอาหารกุ้งกุลาดำจะใช้ปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เป็นวัตถุดิบหลักในสูตรอาหาร ปี 2555 มีการนำเข้าปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 ขึ้นไปเท่ากับปีที่ผ่านมาคือปริมาณ 0.001 ล้านตัน เท่านั้น ปัจจุบันแหล่งนำเข้าปลาป่นหลักของไทย คือ เวียดนามและพม่า

2. แนวโน้มปี 2556

2.1 ของโลก

ประมาณการผลผลิตปลาป่นของโลกในปี 2556 จะมีปริมาณลดลงเมื่อเทียบกับปี 2555 จากการที่เปรูและชิลี มีนโยบายอนุรักษ์สัตว์น้ำเพื่อการประมงที่ยั่งยืน จึงมีการกำหนดช่วงเวลาและโควตาการจับสัตว์น้ำ เพื่อให้ห่วงโซ่ชีวิตของสัตว์น้ำได้มีโอกาสฟื้นตัวเพิ่มขึ้นและมีปริมาณสัตว์น้ำที่เพียงพอแก่การใช้ปลาเป็นวัตถุดิบผลิตปลาป่นในระยะยาว อย่างไรก็ตาม เปรูยังคงเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกปลาป่นที่สำคัญอันดับหนึ่งของโลกอยู่ต่อไป

สำหรับราคาปลาป่นในตลาดโลกคาดว่ายังอยู่ในเกณฑ์สูงอยู่ต่อไป เนื่องจากผลผลิตปลาป่นโลกโน้มลดลงและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้น ต้นทุนการจับปลาเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตจึงสูงขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่จีนยังคงมีความต้องการปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาหารของประชากรที่มีรายได้สูงขึ้นและเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังเป็นการทดแทนปริมาณสัตว์น้ำที่จับจากแหล่งน้ำธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง

2.2 ของไทย

สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทยประมาณการว่าผลผลิตปลาป่นของไทยจะมีปริมาณใกล้เคียงหรือลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัตถุดิบและราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำประมง สำหรับด้านราคาปลาป่นในปี 2556 คาดว่าจะอยู่ในเกณฑ์ดีตามราคาปลาป่นในตลาดโลก ส่วนความต้องการใช้ในประเทศมีปริมาณที่ไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมามากนัก สำหรับการส่งออกประมาณการว่าจะส่งออกได้มากขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพโรงงานผลิตและคุณภาพของผลผลิตปลาป่นไทยได้มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ โดยเฉพาะตลาดอาเซียนและจีน

ตารางที่ 1 ผลผลิต การค้าและการใช้ปลาป่นของโลก ปี 2551–2555

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2555/2554 (ร้อยละ)
สต็อกต้นปี	0.31	0.24	0.21	0.18	0.17	-13.84	-5.56
ผลผลิต	5.10	4.32	4.55	4.70	4.73	-0.66	0.64
นำเข้า	3.11	2.63	2.66	2.93	2.98	0.23	1.71
ใช้ในประเทศ	5.33	4.70	4.75	5.03	5.08	-2.28	0.99
ส่งออก	2.95	2.27	2.49	2.62	2.65	-0.71	1.15
สต็อกปลายปี	0.24	0.21	0.18	0.17	0.15	-10.87	-11.76

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: USDA Foreign Agricultural Service (Sep. 2012)

ตารางที่ 2 ประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ 5 อันดับแรกของโลก ปี 2551–2555

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2555/2554 (ร้อยละ)
เปรู	1.53	1.13	1.31	1.40	1.40	0.37	-
ชิลี	0.80	0.44	0.50	0.54	0.55	-5.30	1.85
ไทย	0.43	0.44	0.52	0.50	0.50	4.39	-
จีน	0.31	0.22	0.22	0.22	0.22	-6.63	-
ไอซ์แลนด์	0.14	0.12	0.12	0.13	0.15	2.20	15.38
อื่นๆ	1.89	1.97	1.88	1.91	1.91	-0.10	-
รวม	**5.10**	**4.32**	**4.55**	**4.70**	**4.73**	**-0.66**	**0.64**

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: United States Department of Agriculture

ตารางที่ 3 ปริมาณการผลิต การใช้ การนำเข้าและส่งออกปลาป่นของไทย ปี 2551–2555

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง 2555/2554 (ร้อยละ)
ผลผลิต	0.426	0.443	0.520	0.503	0.500	4.57	0.60
ความต้องการใช้	0.422	0.438	0.475	0.481	0.470	3.14	-2.29
นำเข้า 1/	0.001	0.002	0.001	0.001	0.001	-6.70	-
ส่งออก 1/	0.005	0.007	0.047	0.034	0.035	72.84	2.94

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
1/ ไม่รวมสัตว์น้ำอื่นๆ ป่น
ที่มา: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทยและกรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ย ปลาเป็ดและปลาป่นในประเทศ ณ ระดับตลาดต่างๆ และราคาปลาป่นตลาดต่างประเทศ ปี 2551–2555

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาปลาเป็ดคละ 1/	8.36	7.86	8.69	8.60	7.38	-1.58
ขายส่งโปรตีนต่ำกว่า 60% เบอร์ 2 2/	28.15	31.09	29.69	29.73	30.73	1.31
ขายส่งโปรตีนสูงกว่า 60% เบอร์ 1 2/	30.74	31.72	30.69	30.73	33.47	1.39
FOB เปรู 2/	28.58	32.63	43.87	36.64	37.78	6.97

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: 1/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
2/ กรมการค้าภายใน

OAE

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2556

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พิมพ์ที่ อักษรสยามการพิมพ์

16 ซอยบางแวก 2 แยก 4 จรัญสนิทวงศ์ 13 ถนนบางแวก แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กทม. 10160

โทร. 02-410-8795-6 โทรสาร 02-410-7813 นายประพล รุ่งรุจิโรจน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2555

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพ 10900
www.oae.go.th